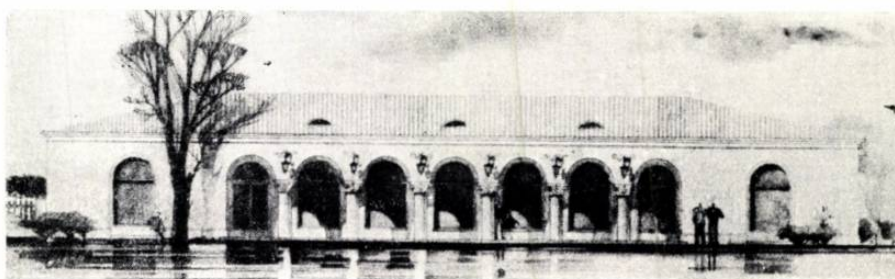

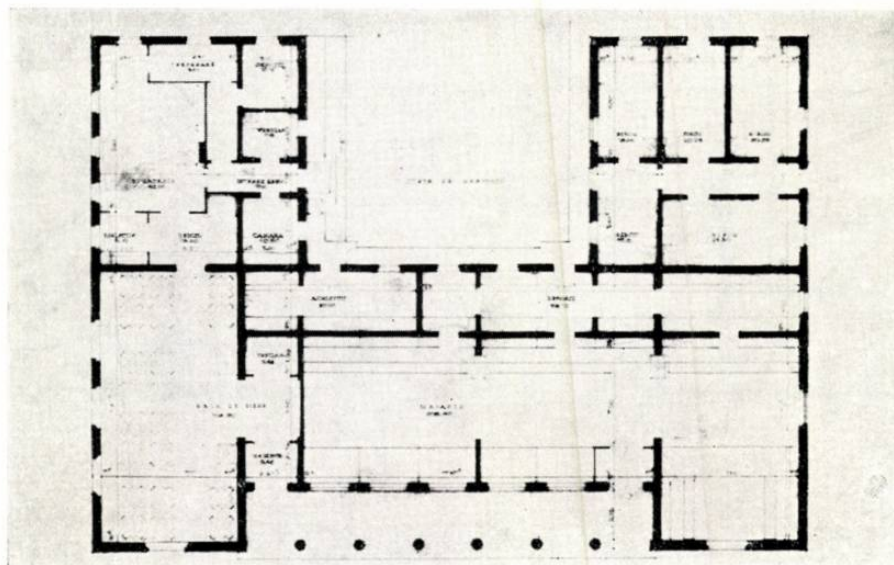
PREMIUL III

Autori, arhitecți C. Lăzărescu, H. Novac,
L. Popovici, I. Popovici

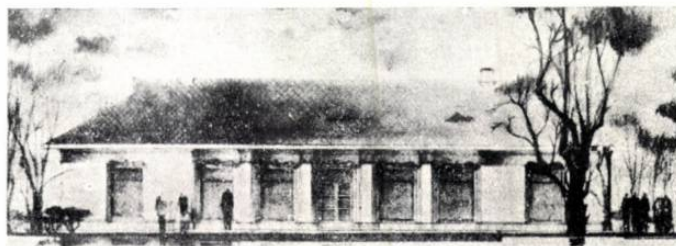
Sediul cooperativei cu magazin și restaurant
Fațada principală

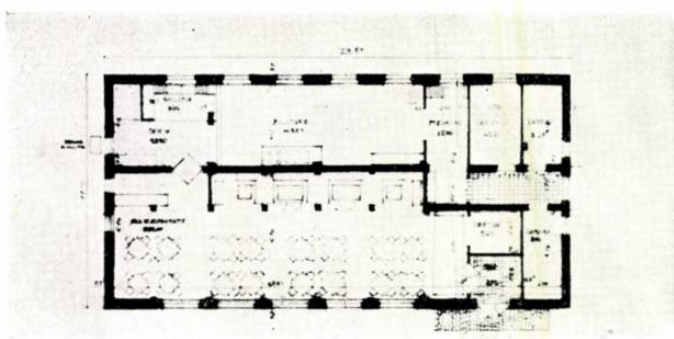
Sediul cooperativei cu magazin și restaurant
Plan

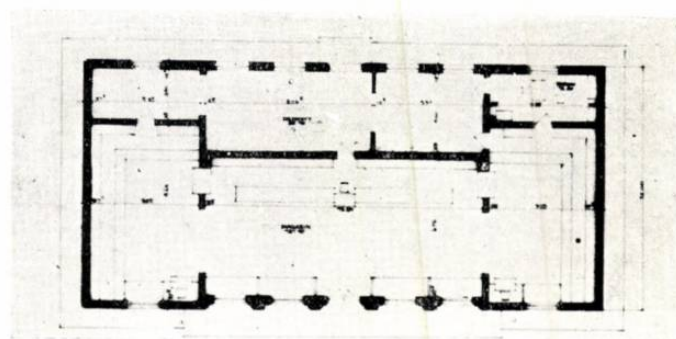
Restaurant — Fațadă

Magazin — Fațadă

Restaurant — Plan

Magazin — Plan

Sediul cooperativei va avea birourile cu comunicări între ele și cu o intrare separată de cea a restaurantului sau a magazinului.

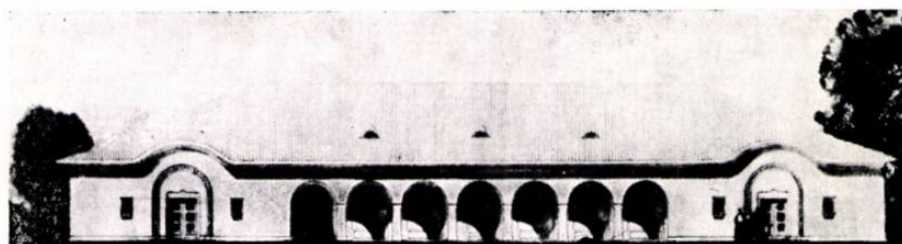
Achiziția, formată dintr-o singură încăpere, va avea o intrare proprie.

La concurs au fost prezentate 26 de proiecte, cuprinzând fiecare cele trei proiecte obligatorii care dau posibilitatea alcătuirii unui număr mare de variante.

Din aceste proiecte au fost premiate și menționate un număr de 9 lucrări.

Analizând proiectele, se pot face următoarele constatări:

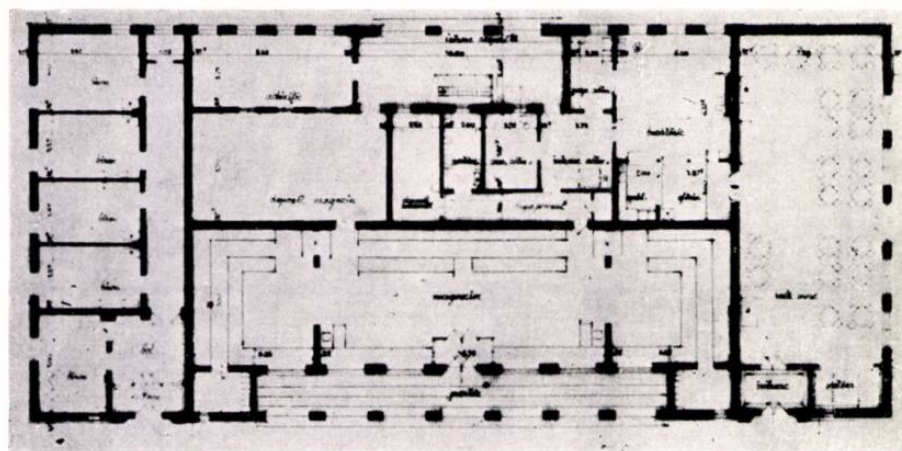
Materialul variat primit, rezolvînd problema pusă cu soluționări pe parter sau pe parter și etaj parțial, a arătat posibilitățile de grupare a celor trei funcțiuni și astfel au reieșit avantajele și dezavantajele soluțiilor respective.

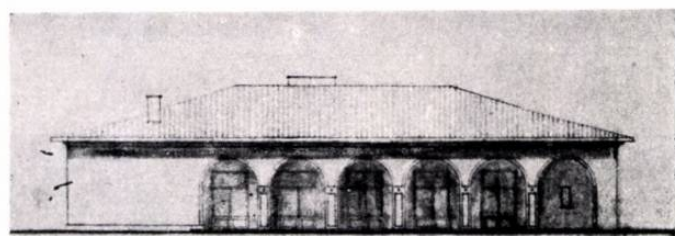
PREMIUL III

Autori, arhitecții C. Golescu, D. Ignătescu

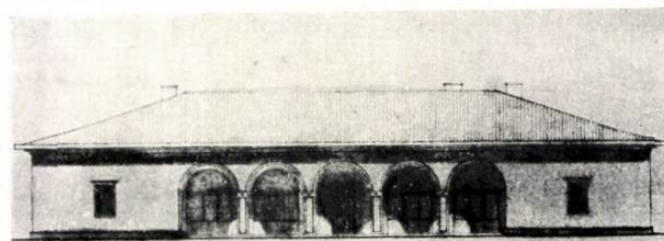
Sediul cooperativei cu magazin și restaurant
Fațada principală

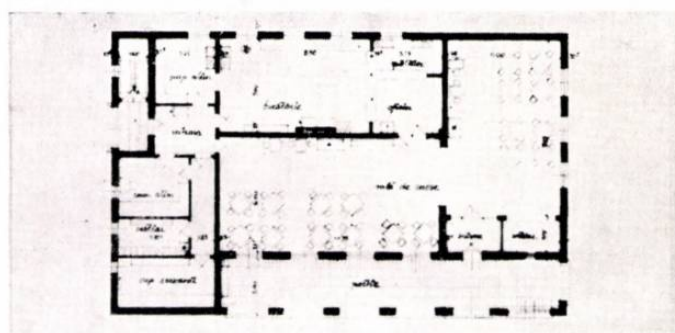
Sediul cooperativei cu magazin și restaurant
Plan

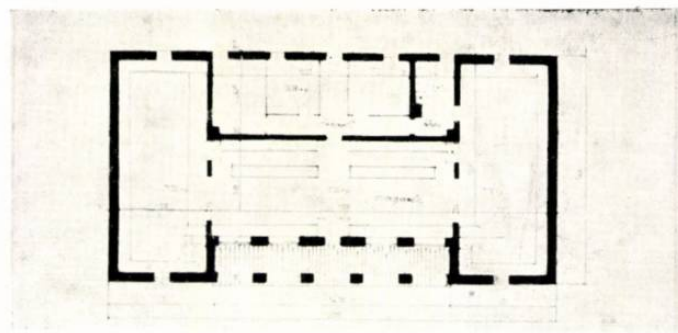
Restaurant — Fațada principală

Magazin — Fațada principală

Restaurant — Plan

Magazin — Plan

Majoritatea concurenților s-au preocupat de plasarea restaurantului și a magazinelor înspre artera principală, pentru o bună expunere a vitrinelor și un acces comod. De asemenea, în multe cazuri, intrarea la birourile sediului cooperativei este tot în fațada principală, ceea ce considerăm ca un fapt pozitiv.

Unele soluționări au arătat o preocupare de a rezolva problema pusă, astfel ca să se dea posibilitatea realizării construcțiilor prin mijloace locale, prevăzându-se deschideri cât mai unitare, de dimensiuni reduse și soluții cât mai economice.

Pentru pavilioanele separate ale magazinului sau restaurantului s-au prezentat, în general, soluții simple, clare, înscrise într-un volum regulat, ușor de construit.

Prezentăm ca exemple primele patru proiecte care au fost premiate cu premiul III de către juriu:

PREMIUL III. Autori, arhitecții C. Lăzărescu, H. Novac, L. Popovici, Ileana Popovici.

PREMIUL III. Autori, arhitecții Claudia Golescu, D. Ignătescu.

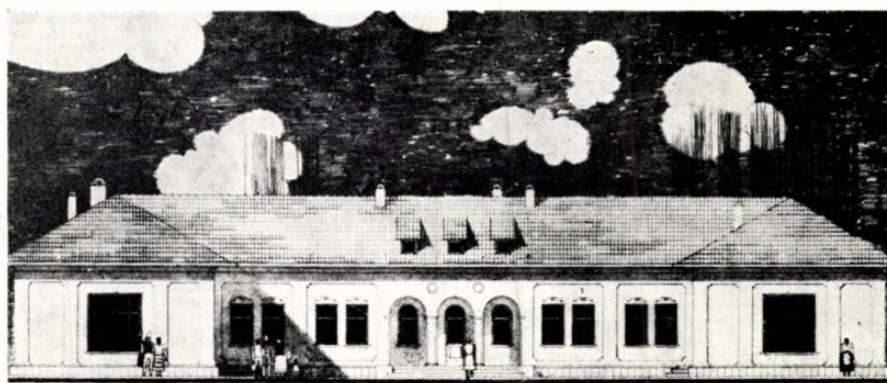
PREMIUL III. Autori, arhitecții T. Ricci, D. Slavici, E. Cosmatu.

PREMIUL III. Autori, arhitecții Fl. Teodorescu, Aurelia Teodorescu, E. Fanciotti, V. Pantazi.

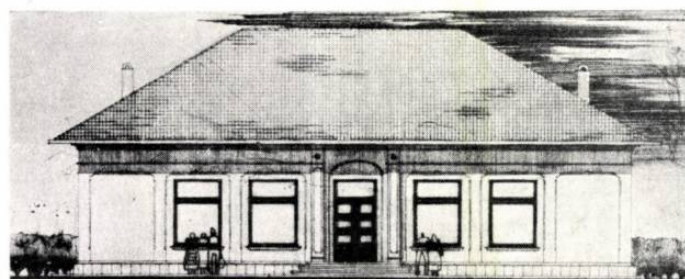
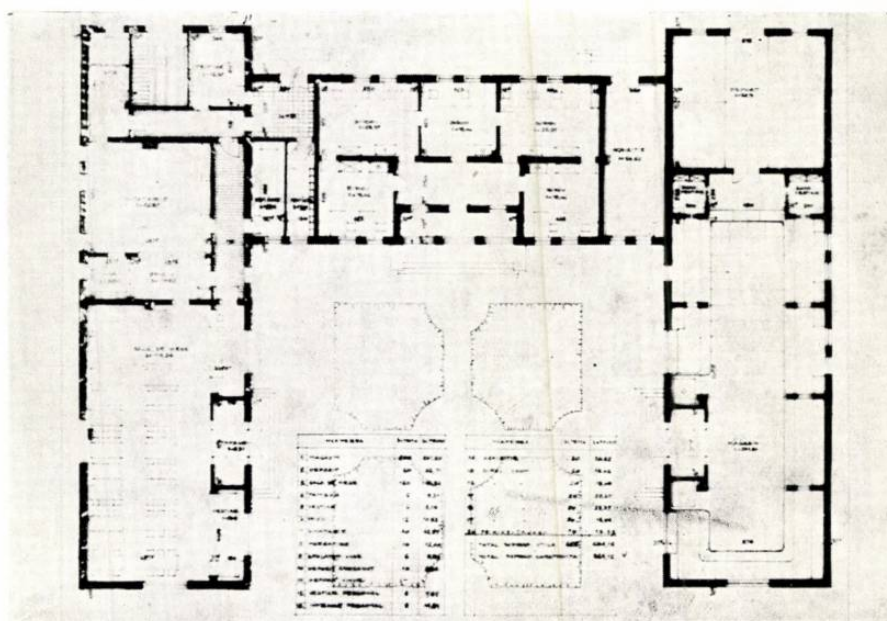
PREMIUL III

Autori, arhitecții Fl. Teodorescu, A. Teodorescu,
E. Fanciotti, V. Pantazi

Sediul cooperativei, cu magazin și restaurant
Fațada principală

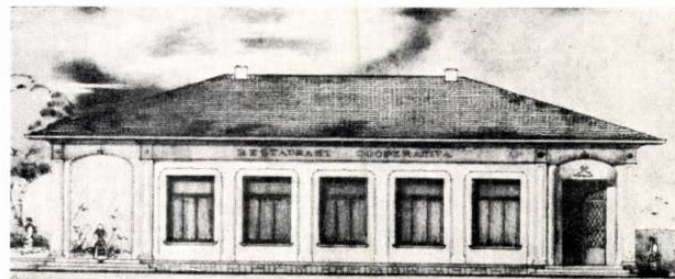
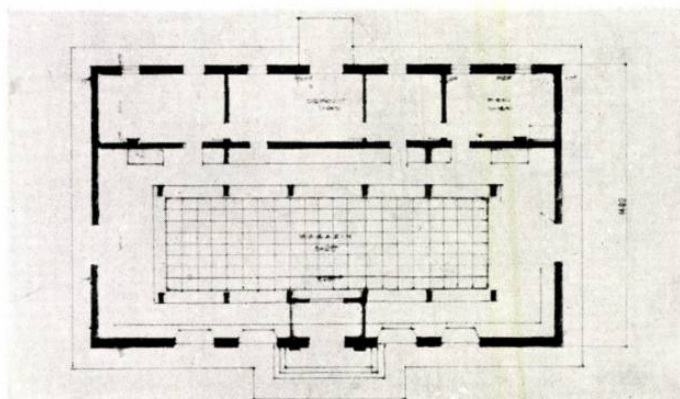

Sediul cooperativei, cu magazin și restaurant
Plan

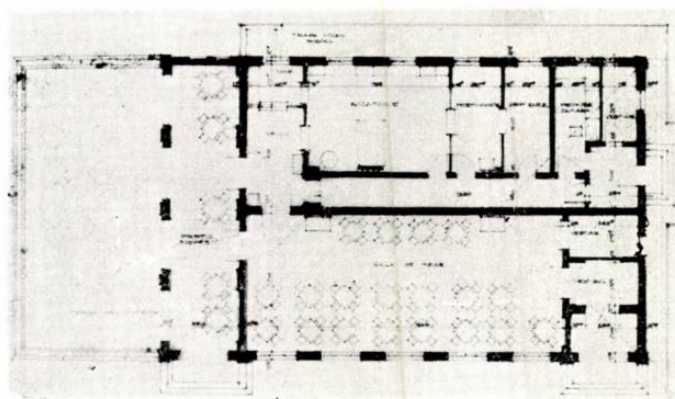
Magazin — Fațada principală

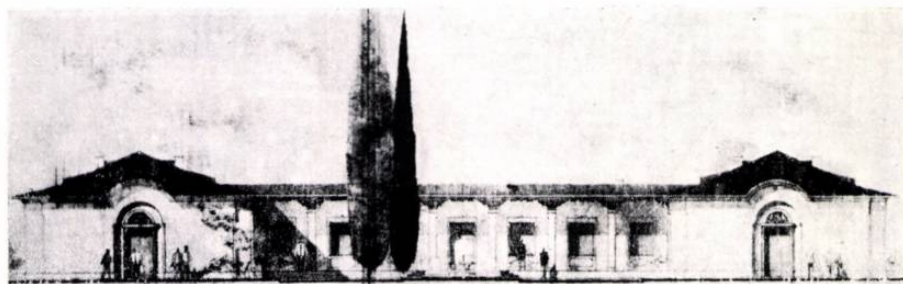
Magazin — Plan

Restaurant — Fațada principală

Restaurant — Plan

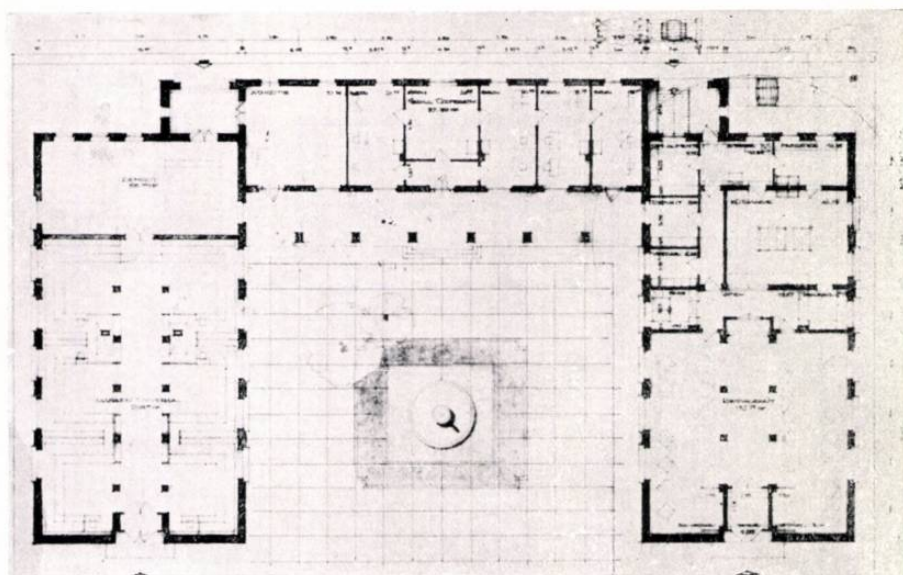

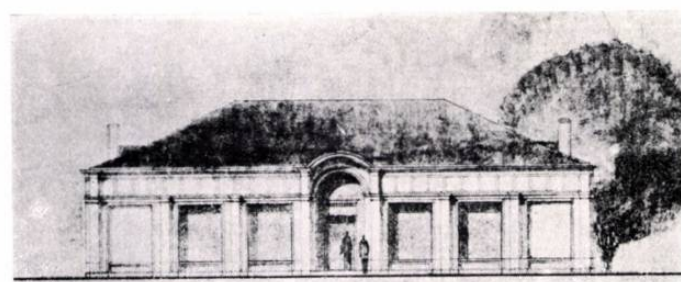
PREMIUL III

Autori, arhitecții T. Ricci, D. Slavici, E. Cosmatu

Sediul cooperativei, cu magazin și restaurant
Fațada principală

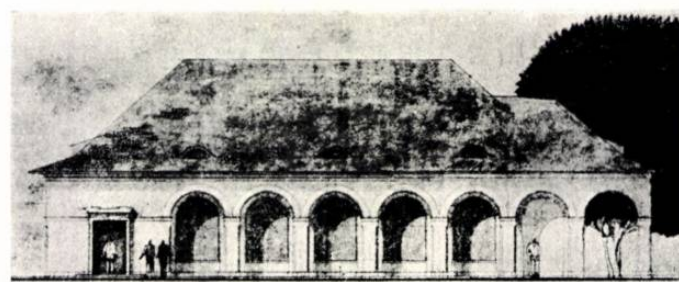
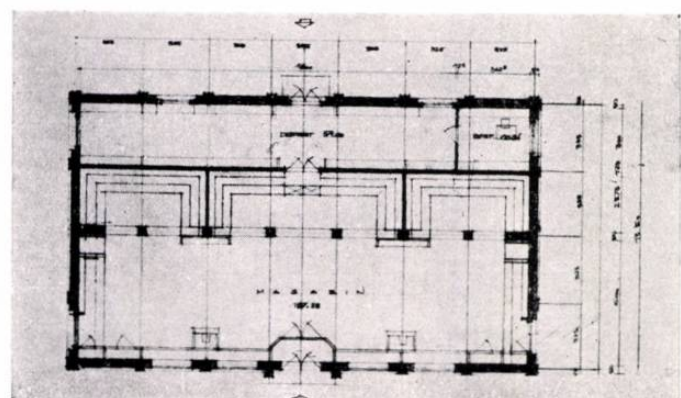

Sediul cooperativei, cu magazin și restaurant
Plan

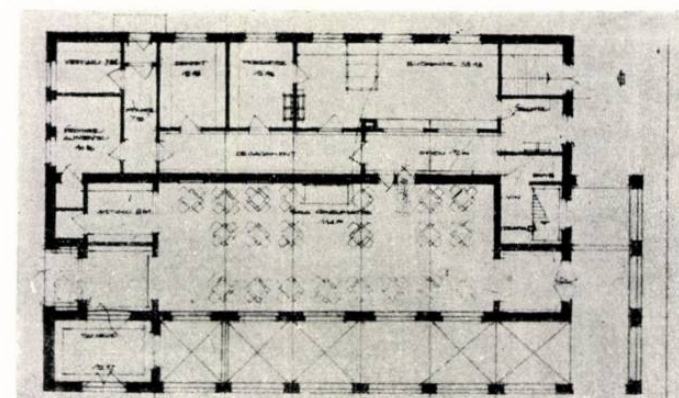
Magazin — Fațadă

Magazin — Plan

Restaurant — Fațadă

Restaurant — Plan

BAIE PUBLICĂ PENTRU 10000 LOCUITORI

Tema de proiectare care a făcut obiectul concursului a fost întocmită în conformitate cu prevederile Normativului C.S.A.C. nr. 119/1954.

Tema prevedea o serie de încăperi cuprinzând funcțiunile comune, încăperi avînd o deservire individuală și încăperi de deservire comune.

Se mai preciza în temă că această baie va servi și în cazuri de epidemii ca centru de dezinfecție, în care scop, la secțiunea de deservire comună (dușuri comune), se va asigura un circuit în sens unic pentru intrare — dezbrăcare — îmbrăcare și dușuri, asigurîndu-se de la îmbrăcare o ieșire directă pentru public, separată de restul acceselor.

În această situație, efectele personale ale vizitatorilor vor fi predate după dezbrăcare, printr-un ghișeu, personalului băii, la încăperea de primire a efectelor, de unde se vor trece la deparazitare și de aci la eliberarea efectelor și apoi la îmbrăcare.

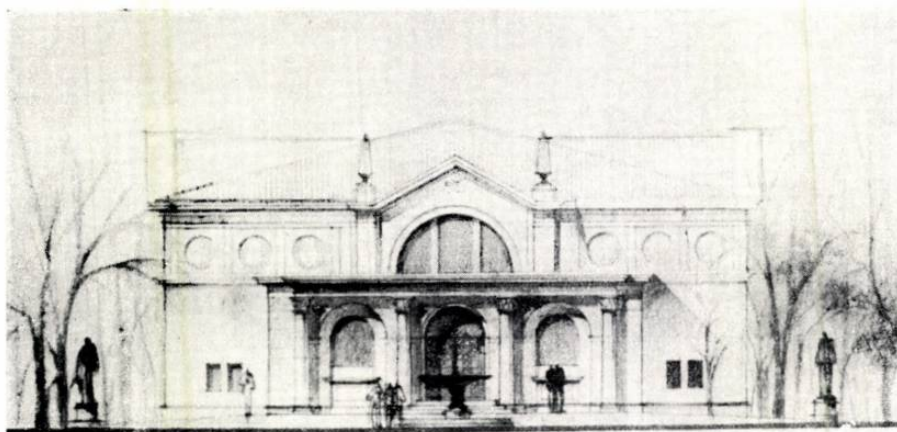
Îmbrăcarea și dezbrăcarea vor trebui să aibă și o legătură între ele, pentru a putea servi ca îmbrăcare-dezbrăcare comună în cazurile de funcționare a băii fără deparazitare și dezinsecție.

S-au prezentat pentru acest subiect 32 de proiecte, din care juriul a premiat și menționat un număr de 10 lucrări.

Analizînd proiectele primite, se constată:

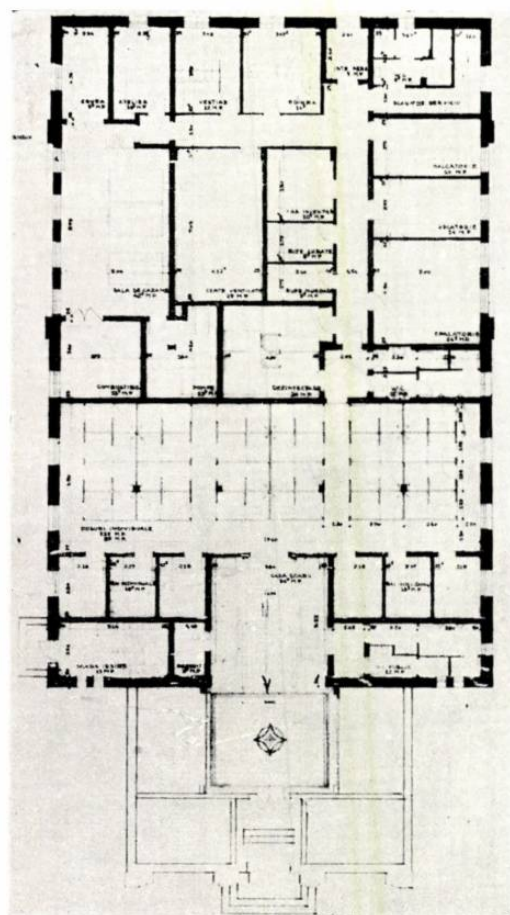
PREMIUL II

Autori. arhitecții T. Iconemu, I. Nicolau

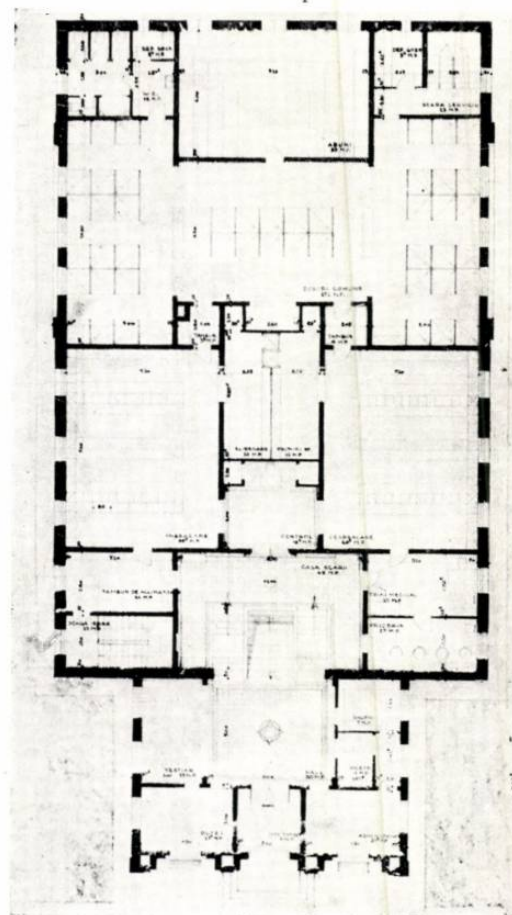

Fațada principală

Plan nivel inferior

Plan nivel superior

Majoritatea soluțiilor date au prevăzut construcții pe parter și etaj, cu un volum simplu, constituind clădiri care se pot înscrie ușor în ansamblurile orășenești.

S-au prezentat și soluționări pe parter și etaj parțial sau numai pe parter.

Din cauză că secțiunea de deservire individuală nu cuprindea o suprafață mare, ea a putut fi grupată cu o serie de încăperi ale funcțiunilor comune și a fost prevăzută la parter, cu toate că mai indicat era ca secțiunea de deservire individuală să fie plasată la etaj, întrucât nu are un flux mare de persoane (30 persoane simultan).

Având în vedere, însă, faptul că secțiunea de deservire comună este plasată la un etaj imediat superior și deci numărul mare de persoane (90 simultan) ar trebui să urce numai un etaj, iar din punct de vedere constructiv era mai indicată plasarea acestei secții la etaj, având încăperi mai mari, s-a apreciat că asemenea soluționări (cu secțiunea de deservire comună la etaj) sînt valabile.

Pentru secțiunea de deservire individuală, la majoritatea proiectelor, nu s-a realizat o separare pe sexe pentru dușuri și băi de cadă. Este o lipsă a temei că nu a precizat acest lucru, dar o rezolvare justă implică o asemenea separare.

Unele proiecte au prevăzut grupurile de toalete de la secțiunea de deservire comună, între dezbrăcare și sala de dușuri, ceea ce duce la un avantaj față de altele, care au plasat grupurile de toalete în partea opusă a dezbrăcării.

S-au prezentat soluționări care au evitat complet subsolul, ceea ce dă posibilitatea utilizării acestora în varianta principala.

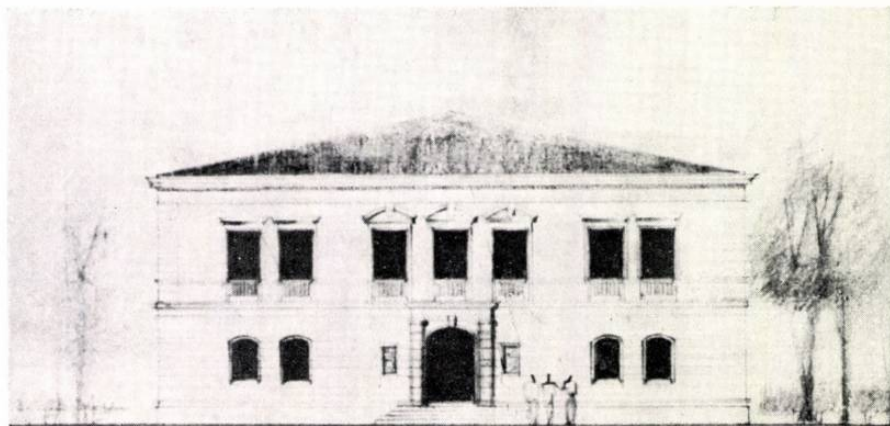
S-au obținut următorii indici pentru aria circulației și aria zidurilor:

aria circulațiilor 25,76 % față de aria utilă;

aria zidurilor 23,63 % față de aria utilă + aria circulațiilor ceea ce va duce la o corectare a prevederilor normativului proiectiv, care indică 15 % pentru circulații și 22 % pentru grosimea zidurilor.

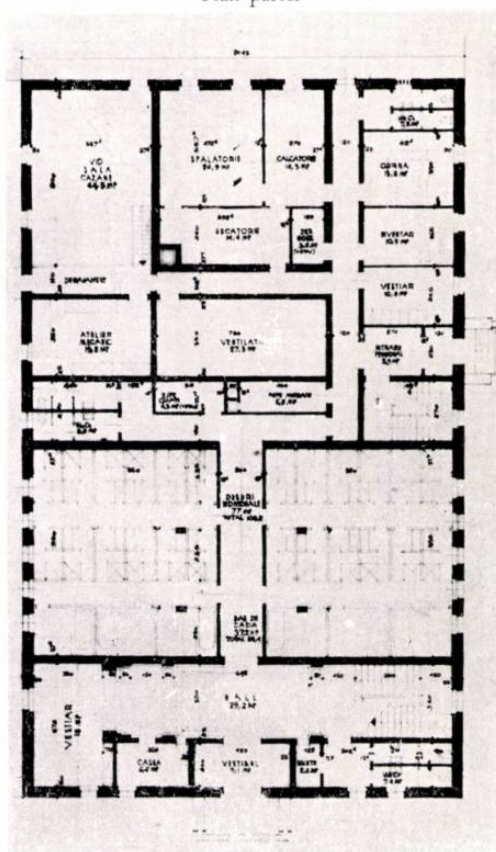
PREMIUL II

Autori, arhitecții Gh. Dumitrașcu, C. Hacker, T. Iacobanu, E. Rosenblum

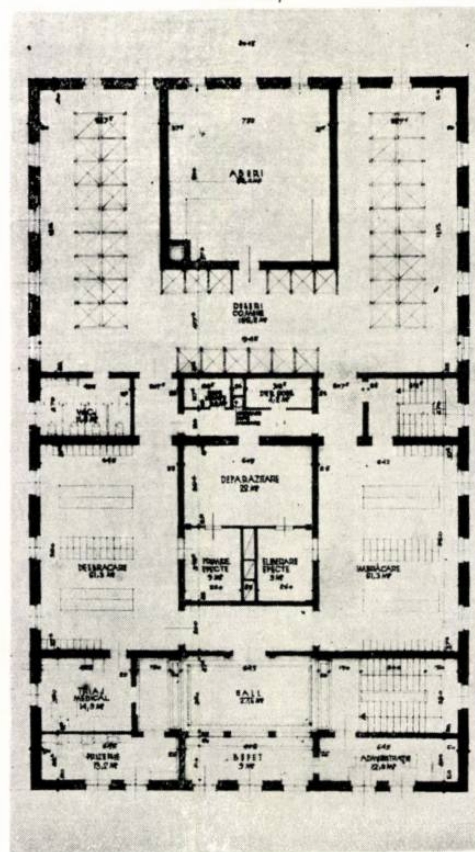

Fațada principală

Plan parter

Plan etaj

PREMIUL II

Autori, arhitecții Gh. Dumitrușcu, C. Hacker, T. Iacobanu, E. Rosenblum

Rezolvă tema dată realizând o construcție pe parter, etaj și subsol parțial, cu intrarea principală pe latura mică, obținând un volum simplu și unitar.

Plasează secțiunea de deservire individuală la parter, iar cea de deservire comună la etaj. Unele coridoare de la parter sînt întunecoase. Fațada principală, ca și varianta acesteia, nu exprimă caracterul ce trebuie să aibă o baie.

PREMIUL II

Autori, arhitecții T. Iconomu, I. Nicolau

Proiectanții reușesc să exprime în arhitectura pavilionului, atît la soluția de bază, cît și în variantă, caracterul unei construcții de baie.

Din cauza volumului, care este prevăzut numai pe parter în fațada principală și care este destul de mult ieșit, nu s-a

realizat un volum unitar, mai indicat pentru un proiect tip.

Proiectul prezentat rezolvă din punct de vedere funcțional problemele puse, plasînd judicios cele două secțiuni : de deservire individuală și de deservire comună la jumătate de nivel față de intrarea principală. Nu s-a realizat procesul de dezinfecție numai la nivelul superior, cum ar fi fost indicat, ci pe două nivele.

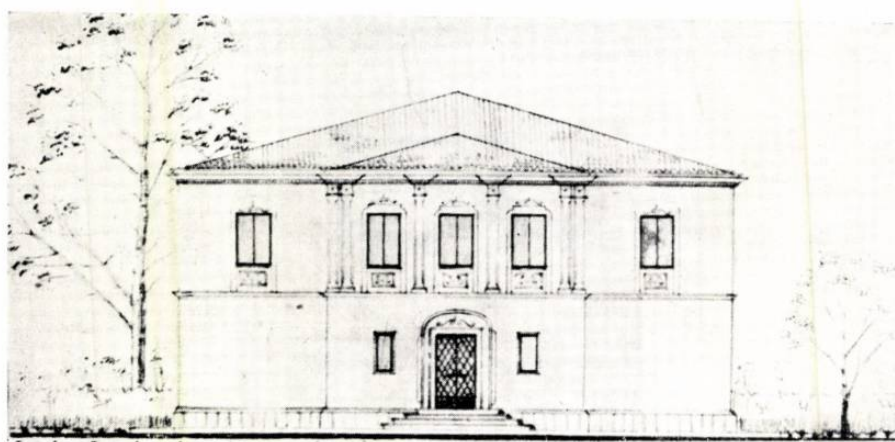
PREMIUL II

Autori, arhitecții Aurelia Teodorescu, Fl. Teodorescu

Proiectanții au realizat un volum simplu, ordonat, urmărind în rezolvarea secției de deservire individuală de la parter, separarea pe sexe. Nu s-a prevăzut luminarea și ventilarea directă a grupurilor de băi de cadă și a toaletelor. Au fost plasate just grupurile sanitare de la etaj : între îmbrăcare-dezbrăcare și sala de dușuri.

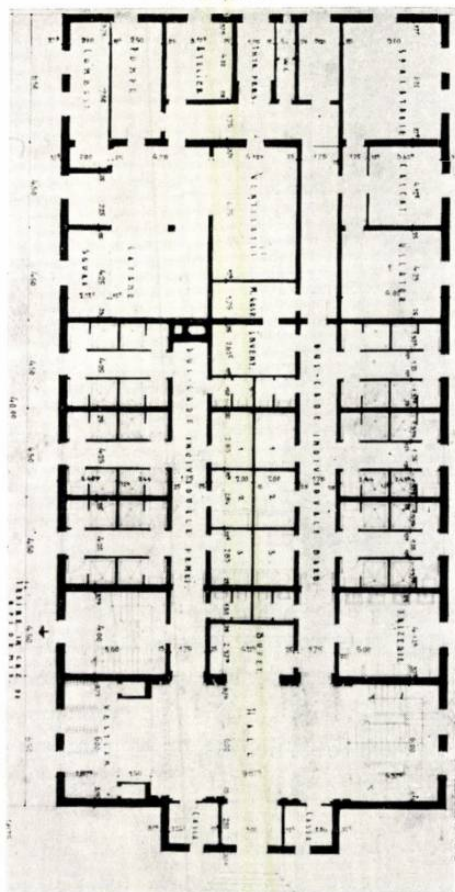
În ceea ce privește fațadele, acestea nu au fost suficient studiate, dar sugerează posibilitatea obținerii unor studii valabile.

Autori, arhitecții, A Teodorescu, Fl. Teodorescu

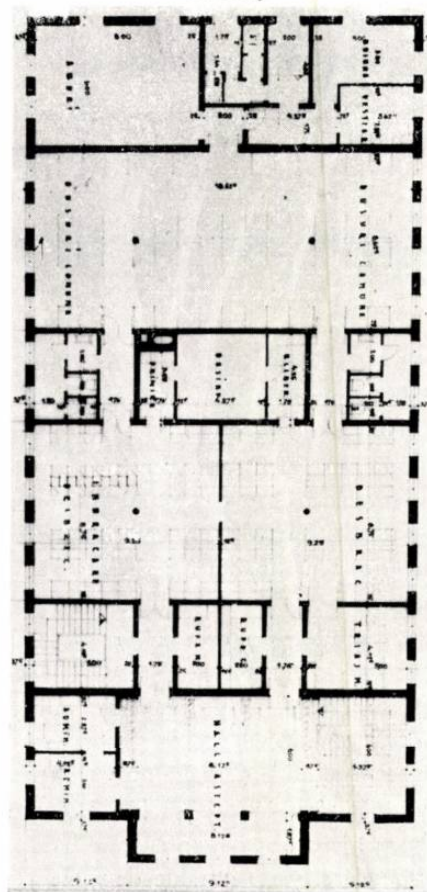

Fațada principală

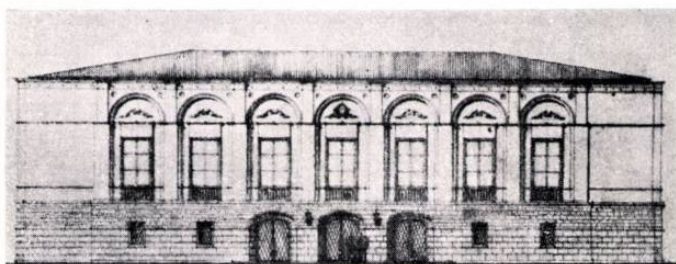
Plan parter

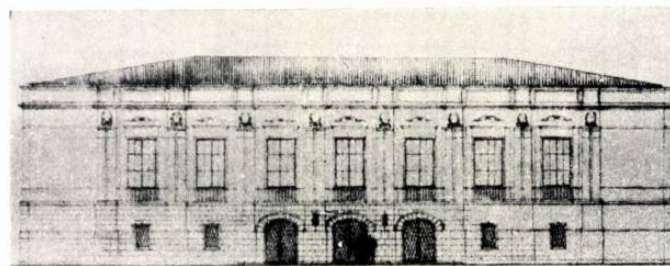
Plan etaj

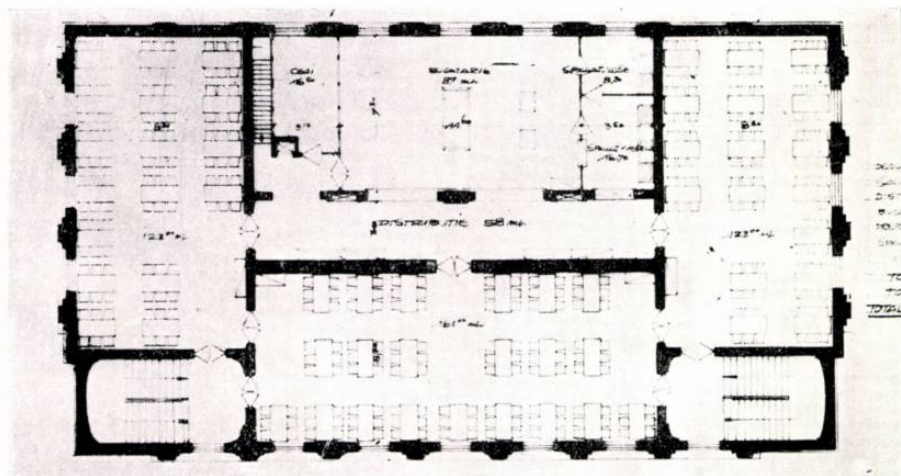
CANTINĂ CU 600 LOCURI ÎN DOUĂ SERII

Fațada principală

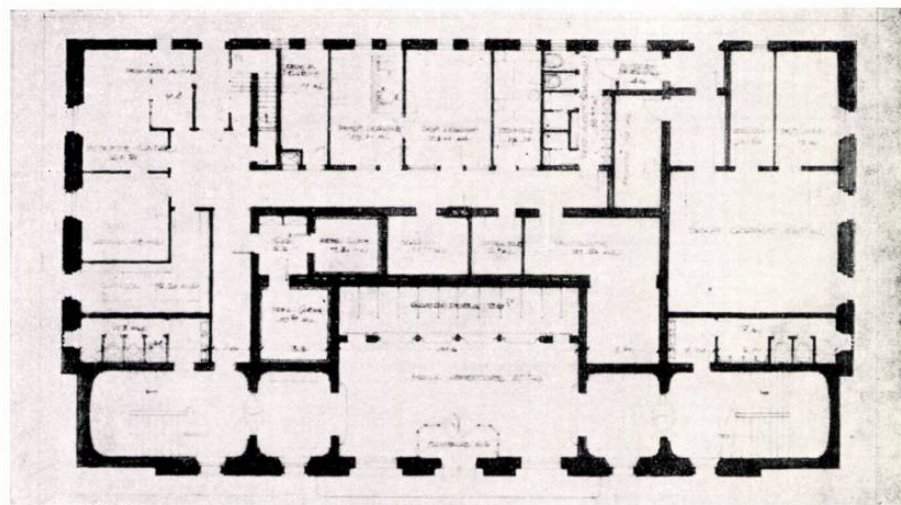
Fațada principală (variantă)

PREMIUL II

Autori, arhitecți I. Antonescu, I. Florea

Plan etaj

Plan parter

Tema precizează că o astfel de cantină va fi utilizată în majoritatea cazurilor de complexe școlare. Normativul de cantine nr. 101/1953 elaborat de C.S.A.C. arată că masa la cantină se servește în trei sau patru serii. Pentru complexe școlare unde este necesară construirea de cantine, masa nepuținându-se servi în mai mult de două serii, s-a hotărât prevedea tipului de cantină cu 600 locuri în două serii, care a constituit tema concursului.

În ceea ce privește compunerea cantinei, se urmărește schema de principiu prevăzută în normativ, adică cele două sectoare: producția și consumația — cu încăperile utile respective — care însumează 975 m².

S-a mai precizat în temă că sălile de mese nu vor avea mai mult de 200 de locuri și că în cazul în care rezolvarea se va face pe mai multe caturi, bucătăria cu anexele (preparare — ceai — boxă pîine — spălător veselă și vase) și sălile de mese vor fi

plasate la același nivel, iar primirea alimentelor, depozitarea, curățirea și pregătirea la alt nivel.

Pentru acest subiect au fost prezentate 48 de proiecte, înscrise într-un număr mare de variante. S-au prezentat soluții pe parter și etaj, cu o scară principală sau cu două, cu intrări pe latura mare a construcției sau pe latura mică. O serie de proiecte au fost soluționate pe un singur palier, ocupînd o suprafață mare de teren, cu forme complicate, greu de înscris într-un ansamblu organizat.

În urma judecării proiectelor de către juriul constituit în conformitate cu condițiile generale ale concursului, au fost premiate și menționate un număr de 11 lucrări.

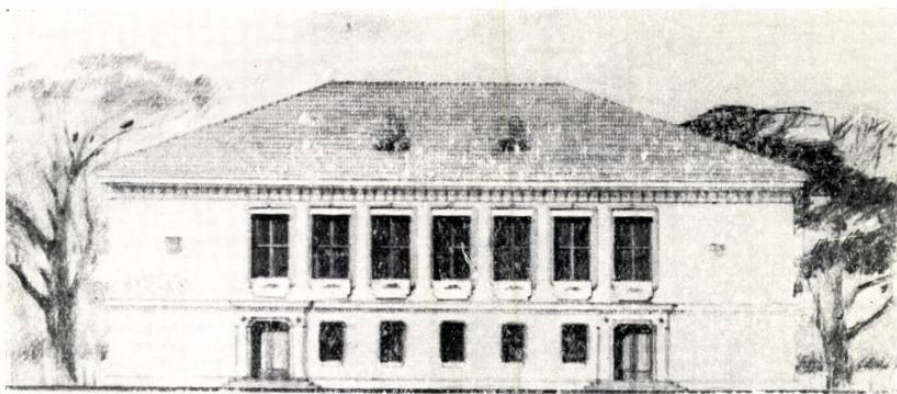
Din analiza proiectelor se desprind o serie de aspecte, și anume:

— Din materialul obținut nu a rezultat nici un proiect care să întrunească toate condițiile necesare rezol-

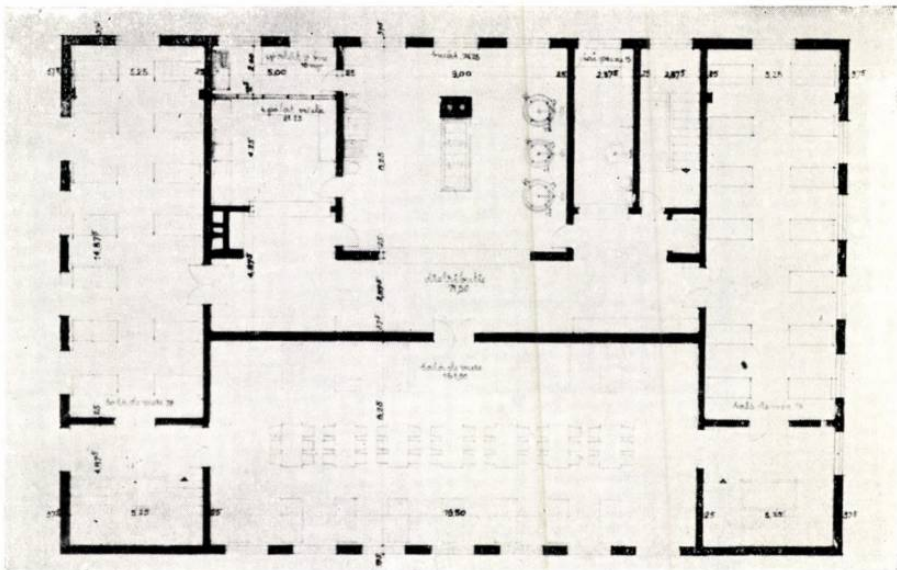
MENTIUNE

Autor, arh. C. Borcea

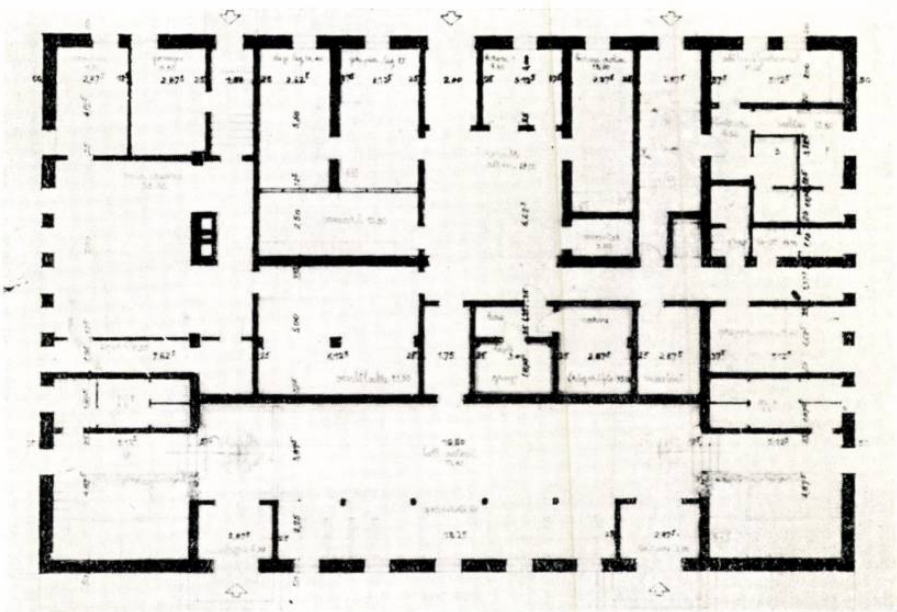
Fațada principală

Plan etaj

Plan parter

vării acestei probleme, însă prezentarea unui număr mare de variante, diferite ca partiu, va permite analiza în mod comparativ a posibilităților de tratare a acestei probleme.

—Au rezultat forme noi de planuri, diferite de cea în formă de T, utilizată în mod curent, la elaborarea proiectelor tip de cantine, de către atelierul de proiecte tip din ISPROR.

—Făcându-se verificarea indicilor tehnico-economici înscrși în Normativul C.S.A.C., pe baza proiectelor prezentate la concurs, au rezultat o serie de îmbunătățiri ce trebuie aduse

acestora: astfel, aria circulațiilor reiese de 20,18% din aria utilă, în loc de 10—15% cum e prevăzută în normativ, iar aria zidurilor de 18,88%, în loc de 25%.

Prezentăm în continuare o serie de observații asupra primelor patru proiecte clasate la concurs.

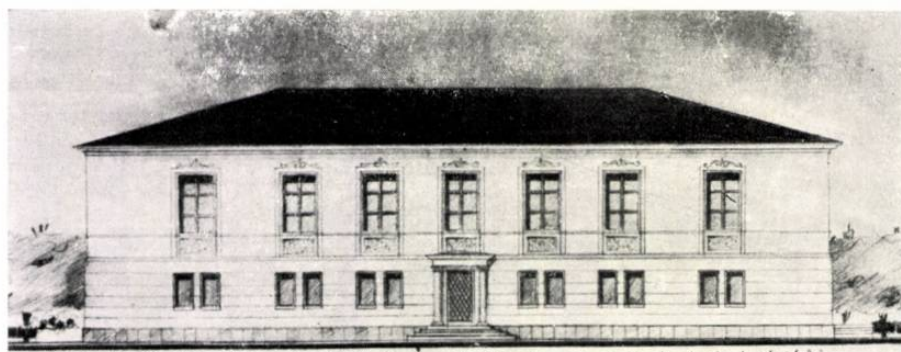
PREMIUL II

Autori, arhitecții I. Antonescu și I. Florea.

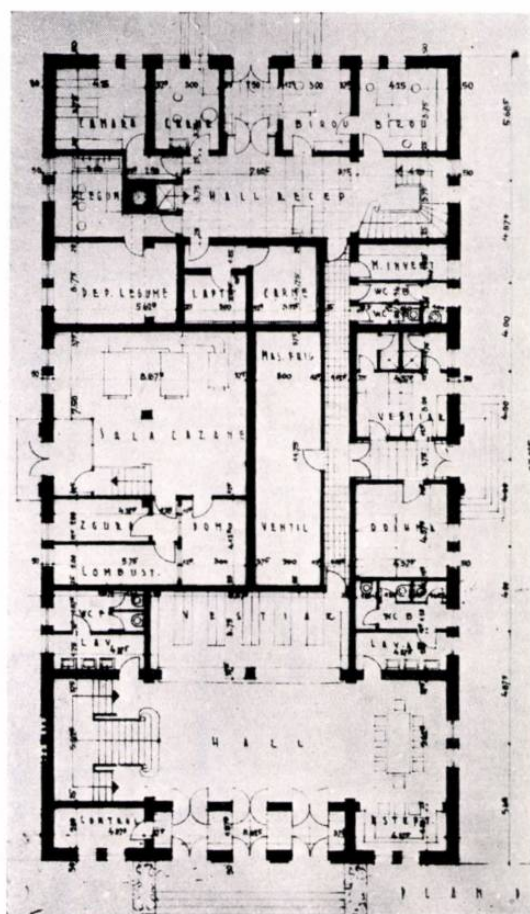
A rezolvat studiul înscriind planul într-o formă simplă și organizată, cu intrarea principală pe latura lungă a construc-

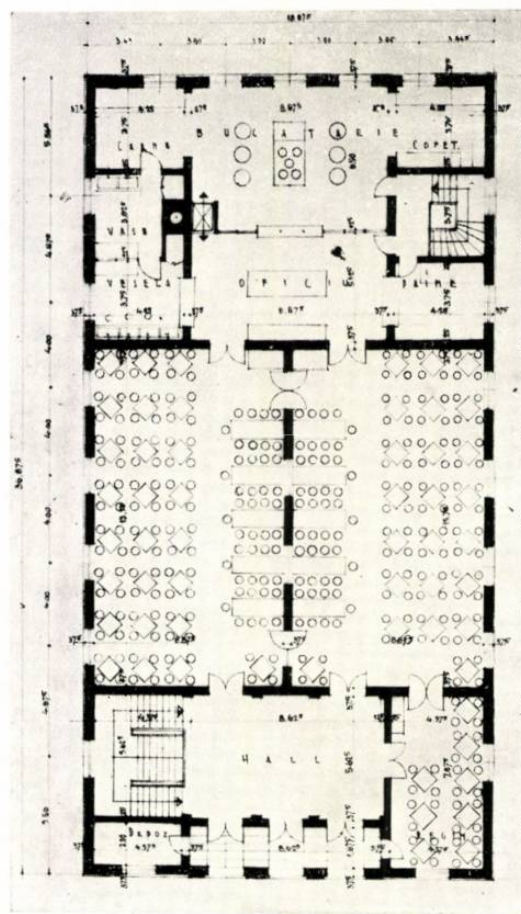
Fațada principală

Fațada laterală

Plan parter

Plan etaj

ției, ceea ce creează posibilități avantajoase pentru înscrierea ei în ansambluri.

Accesul la sălile de consumație prin două scări este just, deoarece evită aglomerația.

Repartizarea meselor de consumație în trei săli este judicioasă, asigurându-se prin aceasta un traseu de deservire a consumatorilor mai uniform; sălile sînt bine proporționate.

Compoziția plastică a fațadelor reprezintă un studiu remarcabil, deși arhitectura este tratată, în oarecare măsură, prea bogat.

Printre deficiențele mai importante ale proiectului sînt de semnalat: intrarea principală este insuficient dimensionată, accesul la camera de recepție a alimentelor este ocolit, accesul personalului la scara de serviciu este incomod, iar tratarea scării de serviciu nu este corespunzătoare. Accesul personalului de serviciu în imobil nu este rezolvat, rezultînd un traseu comandat prin grupul w.c-urilor și vestiarelor.

Suprafața construită (1587 m²) este prea mare; fațadele sînt tratate cu prea mare amploare, partea de zidărie de deasupra ferestrelor este exagerată, ducînd la o soluționare neeconomică.

MENȚIUNE

Autor, arh. C. Borcea.

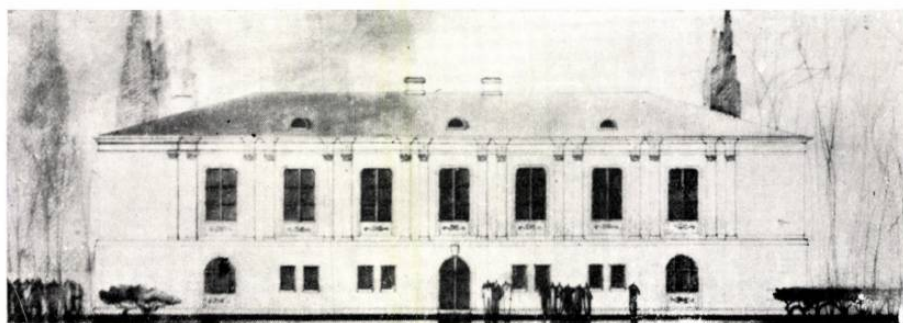
Soluția adoptată este, în ansamblu, asemănătoare cu aceea a proiectului premiat, intrarea principală fiind plasată tot pe latura lungă a construcției.

Compunerea scărilor cu holul așteptare nu este însă rezolvată; de asemenea, forma alungită a sălilor de consumație laterale nu este mulțumitoare. Zidul interior longitudinal al sălii mari de consumație nu se regăsește la parter.

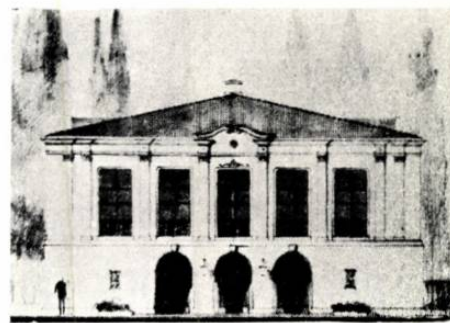
Modul cum este întocmit planul creează posibilități favorabile pentru studiul fațadelor, însă nu a fost suficient adîncit.

MENTIUNE

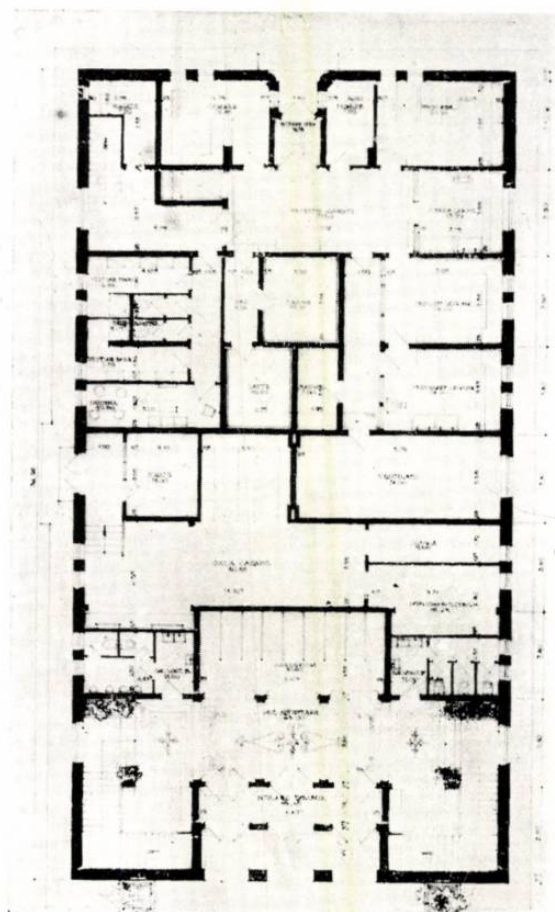
Autori, Arhitecții C. Lăzărescu, I. Popovici, L. Popovici, H. Novac

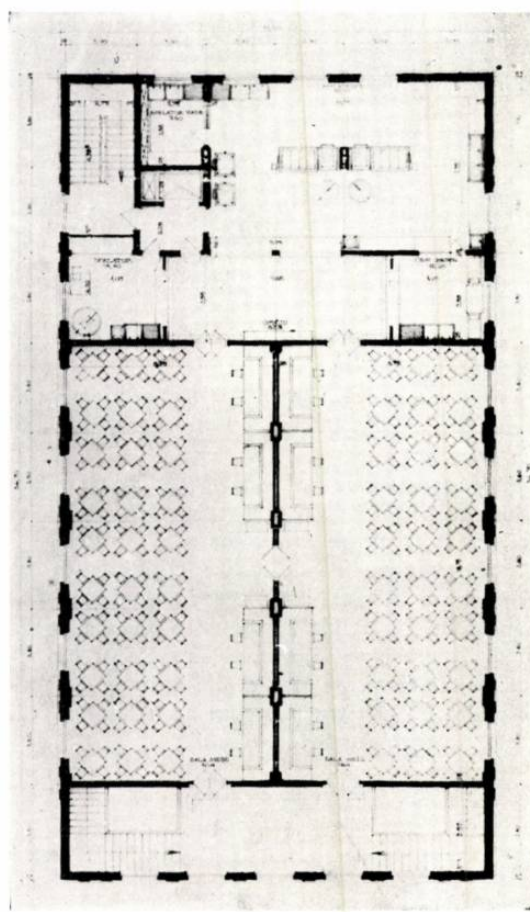
Fațada laterală

Fațada principală

Plan parter

Plan etaj

Registrul inferior este prea mic, din cauza înălțimii reduse ce s-a dat parterului.

MENTIUNE

Autori, arhitecții C. Lăzărescu, Ileana Popovici, L. Popovici, H. Novac.

Partiul prezentat este diferit de cel al primelor proiecte arătate, în sensul că intrarea principală se face pe latura mică a construcției; au fost prevăzute două săli de consumație în loc de trei, iar bucătăriile, opuse laturii cu intrările.

Modul de micșorare a casei scărilor la etaj nu reprezintă o rezolvare satisfăcătoare. Zidul median dintre cele două

săli de la etaj, nu se regăsește în întregime la parter. Prin adoptarea intrării prin latura mică a corpului clădirii se creează de la început posibilități minore de punere în valoare a construcției.

MENTIUNE

Autori, arhitecții Fl. Teodorescu, Aurelia Teodorescu, V. Pantazi, E. Fanciotti.

Rezolvarea este făcută după același principiu ca la proiectul precedent: intrarea pe latura mică, creându-se prin aceasta greutatea la înscrierea construcției într-un ansamblu.

Din punct de vedere plastic, compoziția adoptată prezintă posibilități care însă nu au fost în mod suficient adâncite.

LOCUINȚE DIN ELEMENTE PREFABRICATE DE BETON ARMAT

Arh. T. SASSU

Obiectivul principal al politicii partidului și guvernului — ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului nostru — se manifestă printre altele și prin preocuparea permanentă de a oferi oamenilor muncii locuințe confortabile, igienice și frumoase.

Realizarea la timp, în bune condiții și cât mai economic a marelui număr de locuințe necesare, impune folosirea pe scară din ce în ce mai largă a proiectelor tip și industrializarea, din ce în ce mai avansată, a procesului de construcție.

După cum a precizat și tovarășul N. S. Hrușciiov la Consfătuirea unională a constructorilor din U.R.S.S. din decembrie 1954:

«Trebuie să punem capăt cu hotărâre metodelor primitive de lucru în sectorul construcțiilor»

... Se pare că acum este clar tuturor că trebuie să mergem pe calea mai progresistă, pe calea folosirii elementelor și a pieselor prefabricate din beton armat

... Folosirea prefabricatelor de beton armat ne dă posibilitatea să fabricăm piese la fel cum se face în construcția de mașini și ne permite să trecem la metode industriale de construcție»¹⁾

Arhitecților le revine sarcina de onoare de a asigura realizarea vastului program de construcții ce se înfăptuiește în țara noastră, prin proiecte tip strâns legate de tehnica modernă, folosind într-un spirit creator și inovator elemente prefabricate de beton armat; aceste elemente pot să înlocuiască cu succes materialele obișnuite de construcție, cum ar fi lemnul, cărămida, varul, etc., realizând mari economii.

Betonul armat, însă, nu poate fi folosit singur pentru a lua locul cărămizii și lemnului; el trebuie asociat cu un material care să asigure construcției o izolație termică și fonică corespunzătoare, material ce trebuie să fie ieftin și să se găsească în cantități suficiente pentru a asigura o producție industrializată; acesta este, în țara noastră, stuful.

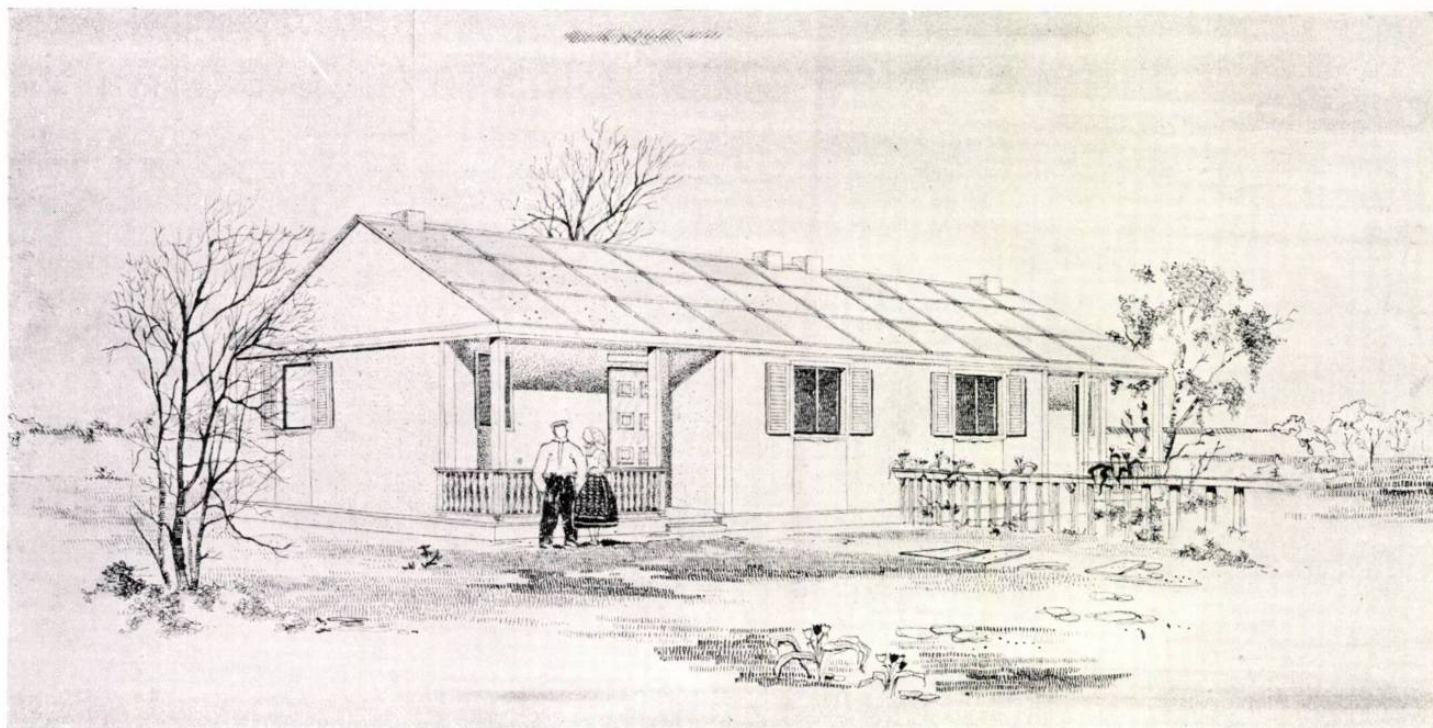
În cuvântarea sa ținută la Consfătuirea unională a constructorilor din U.R.S.S., tovarășul N. S. Hrușciiov a arătat: *«Unul din materialele bune pentru construcția rurală este stuful... Acesta este un material minunat: nu putrezește și posedă o bună proprietate calorifugă... Trebuie să fabricăm stuf și solomit... Din stuf se pot construi diferite clădiri de interes agricol și chiar case, se pot confecționa lucruri minunate.»²⁾*

În cadrul I.P.C., un colectiv de arhitecți și ingineri a început din luna septembrie 1954 studiile în vederea realizării construcțiilor de locuit, social-culturale, remize, magazii și construcții provizorii de șantier, din elemente de beton armat și stuf, produse în mod industrializat. În cursul lunii decembrie 1954, colectivul format din arh. T. Sassu, ing. M. Gheorghiu, ing. T. Dinescu, a realizat adaptarea completă a unui proiect de locuințe — tip ISPROR — în vederea folosirii unor elemente

¹⁾ N. S. Hrușciiov. Cu privire la introducerea largă a metodelor industriale în construcții, la îmbunătățirea calității și reducerea costului lucrărilor de construcție. București, Editura de stat pentru literatură politică, 1955.

²⁾ Ibidem.

Locuință din elemente prefabricate de beton armat — Perspectivă
Autori, arh. T. Sassu, ing. M. Gheorghiu, ing. T. Dinescu

prefabricate de beton armat și stufit. Prin acest proiect se vor putea realiza importante economii de materiale, de tonaj de transportat, de mână de lucru calificată pe șantier și de cost, ce se pot aprecia prin următorii indici:

- lemn și cărămidă, peste 90 % economie,
 - mână de lucru, peste 30 % economie,
 - tonaj de transportat 40 % economie,
 - ciment peste 12 % economie.
- Costul construcției se va reduce, socotit la m² de suprafață utilă, cu peste 10 %.

Proiectele au fost avizate favorabil de către Ministerul Construcțiilor, care a trasat I.P.C. ului noi sarcini de studii pentru o serie de proiecte de locuințe, clădiri social-culturale, ș.a., studiate și modulate în mod special pentru folosirea în condiții optime a prefabricatelor de beton armat și stufit.

★

Proiectul de locuințe pentru familii — tip I.P.C. — elaborat pe baza sistemului de construcție din panouri mari prefabricate din beton armat și stufit, folosește 30 de tipuri de elemente prefabricate ce se execută în fabrică și se asamblază pe șantier, construcția având doar fundațiile turnate la fața locului.

Cu aceste 30 de tipuri de elemente prefabricate se poate asambla orice construcție având parter și 1—2 etaje.

Planul locuinței, de formă pătrată, a fost încadrat într-o rețea de axe distanțate la 4,20 m, cifră rezultată din modulul de 1,40 m al elementelor folosite.

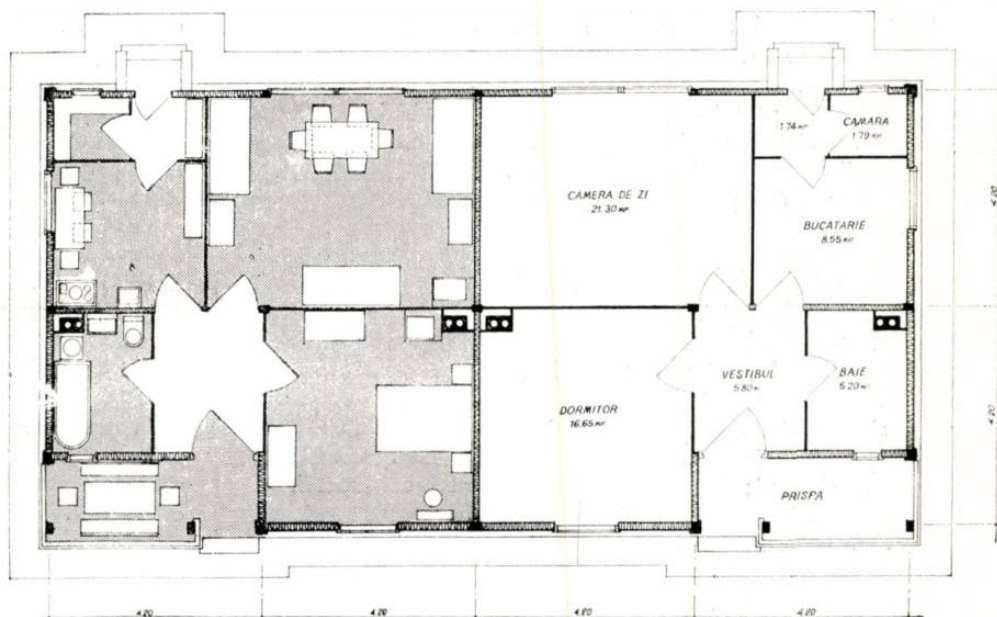
Datorită formei sale perfect pătrate, acest plan se pretează ușor la redistribuire interioară în mai multe variante.

În soluția cu 1—2 etaje, cuplarea celor două apartamente se face pe latura prispelor, iar în locul acestora se amplasează casa scării.

Panourile formând pereții exteriori se execută din stufit într-o ramă prefabricată de beton armat, având spre exterior un strat de beton de 2 cm grosime, turnat odată cu rama de beton armat.

Grosimea stufitului de 5 cm, împreună cu tencuiala exterioară de 2 cm, executată în fabrică, și cu tencuiala interioară de 2 cm, realizează, în total, un perete corespunzător unei grosimi de zidărie de circa 60 cm.

Pentru o mai bună izolație, echivalentă unui perete de cărămidă de cca 1 m, sau dublat pereții cu un al doilea strat de stufit de 3,5 cm, lăsându-se un strat de aer de 2 cm între cele două straturi de stufit. Acest al doilea strat de stufit acoperă elementele de beton armat neizolate de primul strat de stufit, cum ar fi ramele de beton și stâlpii. Panourile pentru pereți pre-

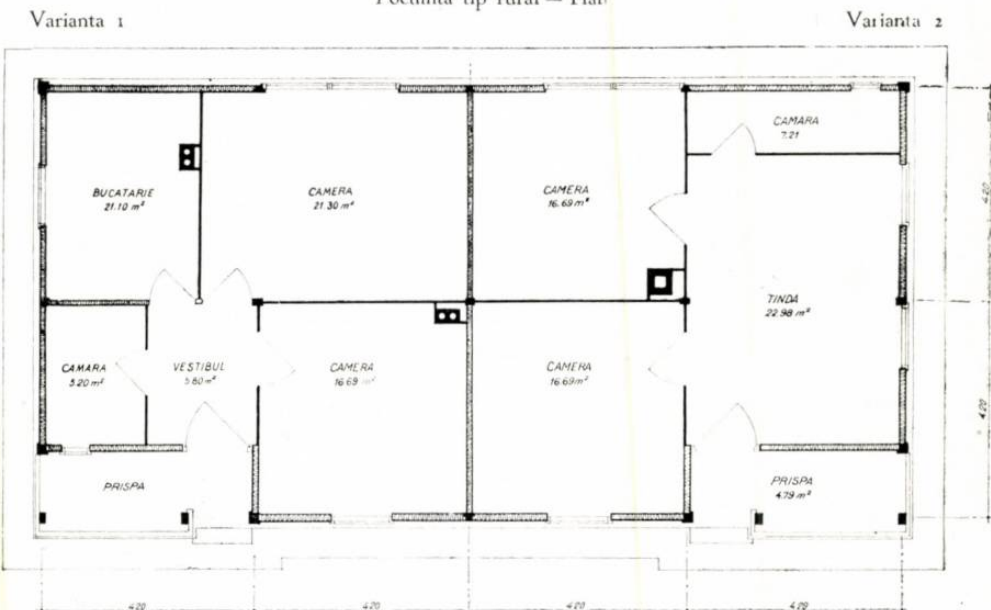

Locuință tip urban — Plan

Locuință tip urban; parter și 1—2 etaje — Plan

Locuință tip rural — Plan

fabricate din beton armat și stufit au dimensiunile de 1,34 m x 2,72 m, greutatea unui panou variind între 250—300 kg.

Datorită faptului că panourile realizează o izolație termică superioară zidurilor obișnuite de 37,5 cm, se obțin importante economii la consumul de combustibil.

Panourile sînt portante; ele pot fi combinate după nevoie, realizîndu-se o modulație de 4,20 m între axele stîlpilor.

Panourile se sprijină în sens vertical într-un profil al stîlpilor, rezemîndu-se pe soclul clădirii, într-un profil realizat la turnarea fundației.

Montanții de beton armat se fixează în fundații pahar, izolate, montate în soclu, la intersecția axelor.

Atît montanții, cît și panourile sînt solidarizate la partea superioară printr-o copertină continuă care fixează panourile și stîlpii prin cimentarea unor mustăți de oțel scoase din panouri și stîlpi; se formează astfel un tot indeformabil.

Planșeul și fermele acoperișului sînt studiate în două variante.

Varianta I. Planșeul este alcătuit din grinzi tip T cu lungimea 4,20 m. Între aceste grinzi se montează plăci prefabricate de beton armat de 4 cm grosime.

În pod s-a prevăzut o izolație de stufit de 3,5—5 cm, nivelat cu lut bătut. Învelitoarea este ținută pe pane de beton armat, ce reazimă pe stîlpi de beton armat; acești stîlpi sînt amplasați pe axele transversale și sînt încastrați în betonul turnat între grinziile plafonului, grinzi cuplate cîte două în aceste locuri.

Varianta II. Planșeul și acoperișul sînt susținute de ferme — cîmpiori cu secțiune T așezate la 1,40 m distanță între axe, avînd un pop central. Plafonul este alcătuit din plăci de beton armat cu nervuri.

Izolația termică se realizează cu stufit și lut. Legătura dintre grinzi, cîmpiori și copertină este asigurată cu ajutorul mustăților de oțel.

S-a prevăzut sistemul de plafon din stufit în două variante,

deoarece experiența execuției a dovedit că tencuiala se desprinde ușor de pe suprafața orizontală a stufitului.

Prima variantă de plafon executat cu stufit este concepută cu stufitul numai ca izolat termic, așezat pe niște nervuri prefabricate de beton armat ce se montează între grinziile T la distanță de 80 cm și de care se prinde la fața inferioară tencuiala prefabricată.

În varianta a doua, stufitul este prins de partea inferioară a nervurilor de beton armat, tencuiala executîndu-se pe șantier direct pe stufit.

Învelitoarea s-a proiectat și ea tot în două variante, pentru fiecare din variantele arătate mai sus: cu panouri de beton armat izolate hidrofug printr-un strat de irasbit sau bitum, sau cu țigle așezate pe șipci.

Varianta executată din plăci de beton armat și stufit se realizează la fel ca panourile pereților verticali, avînd dimensiunile de 1,25 x 1,70 m. Aceste plăci se îmbină prin acoperire ca și țiglele, și prin piese speciale prefabricate de beton se obține acoperirea rosturilor din pantă și a coamelor. Greutatea maximă a unui panou este de 190 kg. Izolarea hidrofugă se realizează prin vopsirea de două-trei ori cu irasbit sau bitum.

În varianta cu țiglă, aceasta se așază pe cîmpiori și șipci sau pe șipci, ceea ce reprezintă un consum de lemn de circa 1,3 cm pe m², soluția cu grătare de beton armat fiind neeconomică.

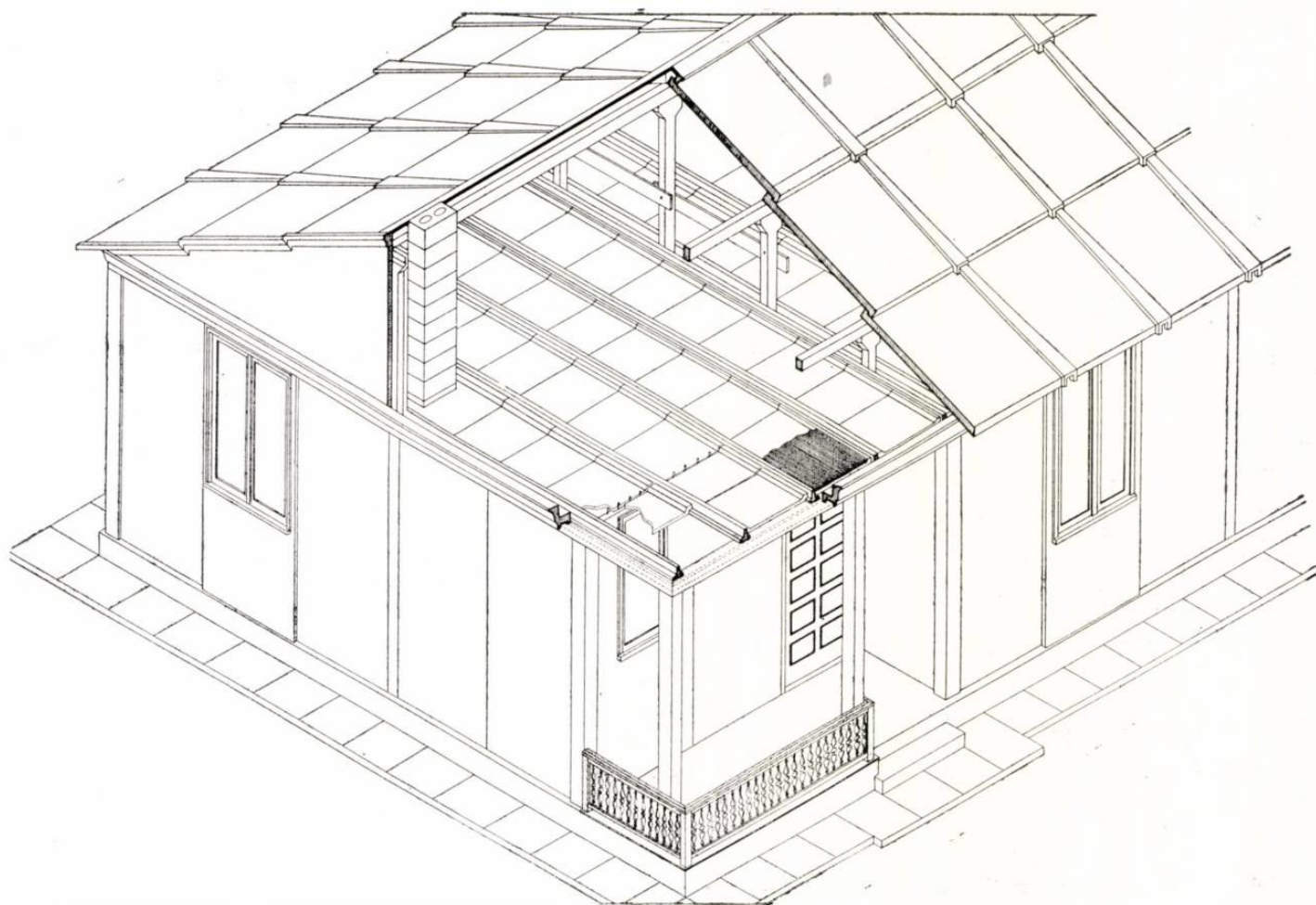
Pereții interiori se realizează din plăci de ipsos în cadre prefabricate de beton. La camerele umede se vor monta plăci de ipsos hidraulic, care rezistă în bune condiții la umezeală.

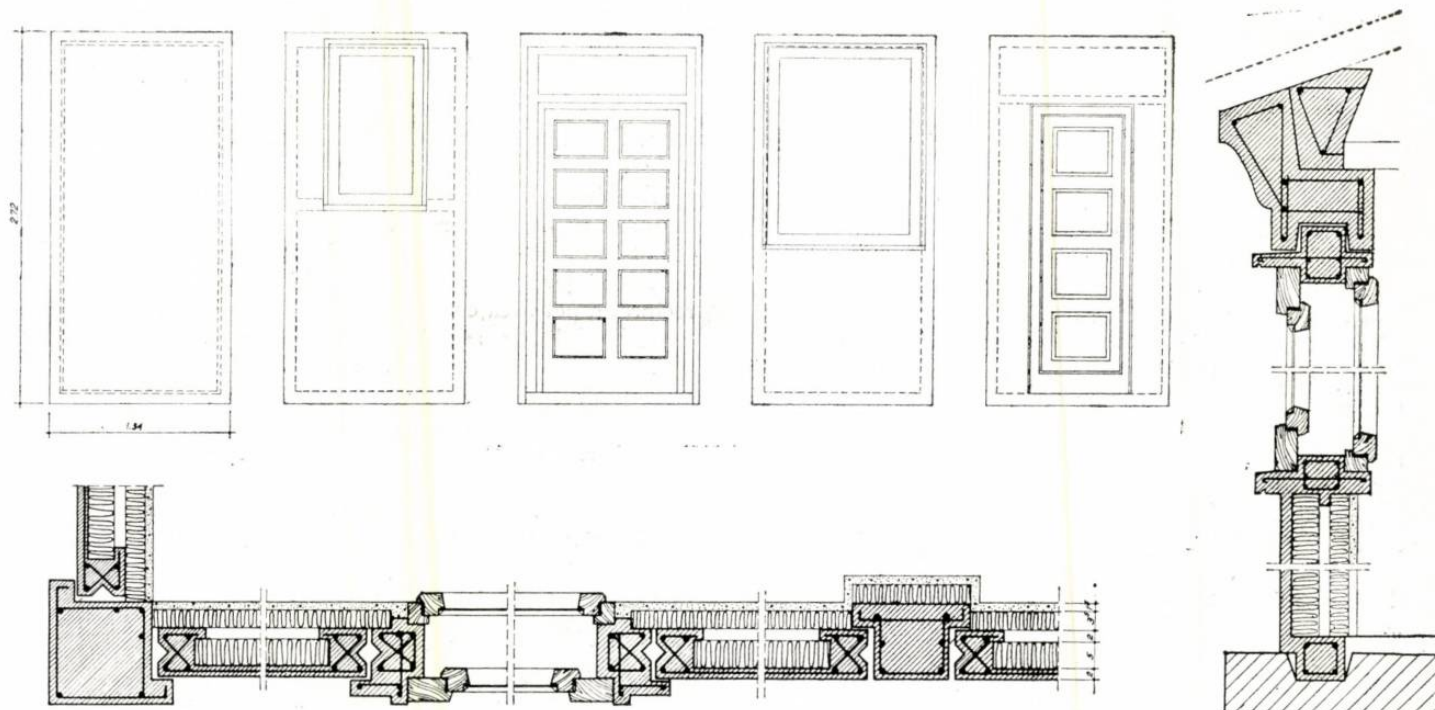
Pardoseala s-a prevăzut din parchet așezat în asfalt pe o placă de beton de egalizare, sau dușumele așezate pe asfalt.

Tencuielile interioare se vor executa cu ipsos, iar în camerele umede, cu ipsos hidraulic sau cu ciment de ipsos.¹⁾ Ten-

¹⁾ Ciment de ipsos: ciment din piatră de ghips, ars la 700° și ameliorat cu trass și var; vezi „Tehnica nouă” nr. 5/1 martie 1955.

Perspectivă axonometrică

Panouri de pereți și detalii de construcție

cuiala pereților exteriori, pe fața interioară, se execută după dublarea acestora cu al doilea strat de stufit.

Cînd se va trece la fabricarea în serie a tencuielii uscate, se va putea înlocui tencuiiala interioară și al doilea strat de stufit cu o placă de tencuială uscată, reducînd prin aceasta și mai mult manopera pe șantier.

Încălzirea s-a prevăzut cu sobe de teracotă sau sobe prefabricate de beton.

Instalația electrică este monotub, îngropată în pereți sub tencuială; la tavane, tuburile se montează în pod.

Instalația sanitară este grupată pe un singur perete, atît la baie cît și la bucătărie, permițînd realizarea unui bloc sanitar prefabricat.

Prin asamblarea acestor elemente se realizează o construcție complet prefabricată, economia de cărămidă, lemn, țiglă, ciment fiind mare față de o construcție obișnuită.

Greutatea redusă permite transportul pe drumurile cele mai proaste și montarea ușoară pe șantierele cu utilajul cel mai redus. Operația de montaj fiind simplă și ușoară, se suprimă în mare măsură manopera calificată pe șantier.

Panourile de acoperiș sînt izolate hidrofug și termic din fabrică, pe șantier executîndu-se numai montajul lor. Ele nu cer întrețineri și sînt montate la o pantă de circa 20 %, reducînd astfel înălțimea inutilă a podului; ele sînt incombustibile. Aceste plăci pot fi agrementate prin presărarea lor cu țiglă pisată pe un strat de bitum cald.

Sistemul de construcție adoptat permite montarea construcției în minimum de timp, realizîndu-se o prefabricare completă a scheletului, a panourilor exterioare, a planșeului, a

acoperișului și executarea pe șantier numai a tencuielilor interioare și a pardoselilor.

Construcția poate fi montată pe orice timp; clădirea fiind perfect închisă spre exterior, se poate executa finisajul independent de vreme, în timpul iernii încălzîndu-se interiorul construcției. Acesta este un pas înainte pentru transformarea industriei construcțiilor dintr-o industrie sezonieră, într-o industrie permanentă.

Din costul construcțiilor prevăzute în proiectul descris, 60 % reprezintă costul elementelor prefabricate, care a fost stabilit în ipoteza executării lor în fabrică, deci la prețuri de bază care în momentul de față sînt mai mari cu circa 20 % decît în ipoteza confecționării acestora în ateliere pe șantier.

Nu putem încheia fără a sublinia importanța ce trebuie să se dea în viitor, de către executanți, finisajului bun și preciziei de lucru, fără de care nu se pot realiza construcții din prefabricate, de bună calitate și frumoase.

Pentru a face față impunătorului plan de construcții de locuințe, se impune studierea de proiecte tip bazate pe prefabricate, pentru locuințe care să ofere maximum de confort, să fie ușor de executat, economice și frumoase.

Institutelor noastre de cercetări științifice și de proiectare le revine sarcina de a studia noi sisteme de prefabricate din materiale de construcție ieftine, de care țara noastră dispune în cantități suficiente, cum ar fi silico-calcarele, betoanele ușoare, etc.

Aceste sisteme și materiale noi trebuie să fie aplicate de arhitecți în mod creator și ingenios la viitoarele proiecte de locuințe.

ȘARPANTE AUTOPORTANTE DIN DEȘEURI DE SCÎNDURI

Ing. I. PETCULESCU

Planul cincinal prevede o creștere continuă a volumului de construcții, lucru ce necesită cantități foarte mari de materiale de construcție.

În aceste condiții, una din problemele cele mai importante este aceea a întrebuintării raționale a materialelor și îndeosebi a materialului lemnos.

Pînă în ultima vreme vedem, însă, executîndu-se în construcții șarpante greoaie de lemn rotund, supradimensionate, care îmbîcșesc podul și încarcă planșul clădirii.

Învelitoarea de țiglă este grea; ea necesită o șarpantă puternică de lemn, cu îmbînări prinse în buloane și eclise metalice.

În astfel de cazuri, cea mai bună rezolvare o prezintă executarea de șarpante pe ferme de lemn, ce reazemă pe zidurile de contur. Acest mod de alcătuire a șarpantei nu încarcă planșul, care se calculează numai la greutatea sa proprie și la o sarcină utilă redusă, ce se prevede pentru încărcarea podurilor.

Constructorii evită însă aceasta, din cauza dificultăților de execuție a fermelor, dificultăți care la lemnul rotund sînt și mai mari.

Spre a evita complet îmbîcșirea podului, unii constructori au reușit să pună la punct șarpantele lamelare care sînt autoportante și lucrează după principiul suprafețelor subțiri, înscrîndu-se, ca formă, într-o curbă oarecare: parabolă, arc de cerc, etc.

Acest acoperiș foarte ușor, rațional și care realizează o mare economie de material lemnos, nu convine oricărui fel de clădire, comportînd o manoperă costisitoare și un material de calitate și neputînd fi folosit decît la hale mari, clădiri de ateliere, etc. unde vine însă în concurență cu acoperișurile de beton armat (plăci subțiri sau prefabricate). El prezintă însă marele inconvenient, în raport cu cele de beton, de a fi un acoperiș inflamabil.

Pornind de la necesitatea economisirii materialului lemnos, a degajării podului și descărcării planșelor respective, precum și dela posibilitatea întrebuintării unui material de calitate inferioară, noi am ajuns la concluzia că soluția cea mai avantajoasă este șarpanta autoportantă din deșeuri de scînduri, margini și lăturoaie, ce conduce eforturile în planul ei direct la zidurile de contur și aduce o mai mare economie de material lemnos.

Spre a o putea face ușor de executat la orice clădire și pentru a putea fi întrebuintată la acoperișurile de forme obișnuite la învelitorile cu țiglă, noi am dat acestor suprafețe și momente, calculîndu-le la încovoiere, pentru preluarea cărora am introdus nervuri de rigidizare din scînduri așezate pe muche, pe linia de cea mai mare pantă.

Trecînd prin mai multe variante ca rezultat al unei munci de 4 ani, am reușit să simplificăm la maximum execuția acestui fel de acoperiș.

Economia de cost și de material lemnos, față de celelalte sisteme clasice, este între 40—60% și se datorește mai multor factori esențiali.

1. Avantajele secțiunii lamelare din scînduri puse pe muche, față de celelalte secțiuni de lemn existente, la grinzii.

În adevăr, două scînduri de 25 cm/2,5 cm grosime, de secțiune $A = 125 \text{ cm}^2$, așezate pe muche, au

$$W = 520 \text{ cm}^3 \text{ și } I = 6510 \text{ cm}^4,$$

față de o grindă de 10 × 12 cm a cărei secțiune este de $A = 120 \text{ cm}^2$, care are $W = 240 \text{ cm}^3$, iar $I = 1440 \text{ cm}^4$. Deci, un spor la modulul de rezistență de 100% și la săgeată de 300%, la o aceeași cantitate de material lemnos întrebuintată în lucrare. Acest avantaj substanțial conduce la o construcție cu material lemnos utilizat foarte economic.

2. Utilizarea deșeurilor și a lăturoaielor.

Pentru alcătuirea sistemului se pot întrebuinta toate deșeurile de scînduri de la 0,50 m lungime în sus, care pot fi și lăturoaie, în proporție de circa 50% din întreaga cantitate de lemnărie consumată.

3. Se introduce o mare sistematizare la realizarea șarpantelor și plafoanelor.

Admiterea unui modul unic reduce la minimum pierderile de material, deoarece ramele prefabricate ce compun sistemul se pot executa fără deșeuri, în serie mare, iar inimile nervurilor de rezistență, putînd fi îmbinate în orice loc, prin eclisare reciprocă, pot avea orice fel de dimensiune utilă.

4. Posibilitatea aplicării calculului exact.

Sistemul conduce la calculul unui cadru triunghiular, ale cărui eforturi se pot determina exact ținînd seama de continuitatea pe reazeme; prin aceasta se pot micșora dimensiunile nervurilor.

5. Posibilitatea de prefabricare și ieftinătatea materialului consumat duc la scăderea continuă a prețului de cost.

Descrierea sistemului

Elementul de construcție prefabricat este constituit din rame de scînduri care servesc la alcătuirea șarpantei și planșelor. Rolul lor este să contravîntuiască nervurile lamelor ce contribuie la alcătuirea secțiunilor, să reziste la eforturile din planul acoperișului, să susțină astereala între două nervuri și țiglă respectivă. Ele sînt alcătuite din patru scînduri puse pe muche, ca o ramă, cu colțurile rigidizate cu colțari de lemn, pentru a nu se deforma și cu o diagonală prin mijloc, alcătuită tot dintr-o scîndură pe muche, sau o manelă.

Aceste rame se fac în trei mărimi: de 1,00 × 2,00 m, de 1,00 × 1,00 m și 0,50 × 1,00 m (vezi fig. 1, 2, 3, 4) și pot fi executate din toate dimensiunile de scînduri, avînd minimum dimensiunile arătate în figurile 1, 2, 3, 4.

Ele pot fi alcătuite și din lăturoaie și margini, avînd grija ca pe una din fețe rama să aibă toate elementele constitutive în același plan, spre a se putea bate peste dînsa podeaua sau astereala.

Ramele se prind una de alta în târghi de montaj.

Dacă avem de alcătuit un planșeu, în acest sistem (vezi fig. 4 și 5), fiecare targă se croiește pe lungimea totală a planșeului, de la un zid exterior la altul, și continuă peste zidurile interioare.

Targa e alcătuită din rame și cîte o scîndură pe muche, pe o parte și pe alta, care, împreună cu rama, va alcătui nervura de rezistență a planșeului (formată din două inimi și cele două laturi ale ramelor adiacente) (vezi figura 6).

Ramele se vor așeza cu rosturile alternate (ca în figura 4), astfel ca slăbirile de la rostul dintre rame să nu cadă în aceeași secțiune.

Montajul se face ca în figura 6, targă lîngă targă, avîndu-se grija ca la capete să se lase consolele C, în care se va prinde șarpanta de acoperiș.

Planșeele din rame de scînduri se prezintă în secțiune ca în figura 7.

Șarpanta din rame de scînduri reazemă pe zidurile de contur ale clădirii. Această șarpantă este ancorată în planșeu, căruia îi transmite împingerile orizontale. Cele două nervuri ale șarpantei, împreună cu nervura planșeului de pod, formează un cadru triunghiular articulată, care are la coamă un depărtător D—E.

Dispoziția generală a nervurilor și ramelor șarpantei este aceeași ca și la planșee.

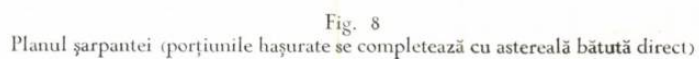
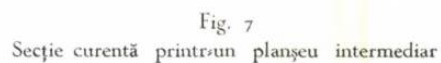
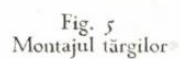
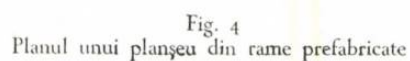
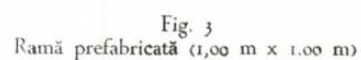
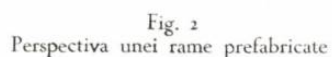
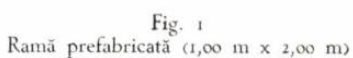
Nervura de rezistență se compune din două scînduri pe muche, de 2,5 cm grosime și de 15—30 cm lățime, făcînd față unor deschideri ale șarpantei de la 8 la 14 m.

Secția transversală a unei șarpante la o clădire cu plafonul tot din rame de scînduri se prezintă ca în figura 9.

Nervurile șarpantei se așază în coincidență cu nervurile planșeului și se prind una de alta prin ancoraje reciproce, în dreptul streășinii clădirii.

Tărgile de montaj se execută ca și la planșeu, avînd lungimea cît un versant întreg al șarpantei.

Se întocmește ca proiect un plan general de montaj al șarpantei respective, ca în figura 8.

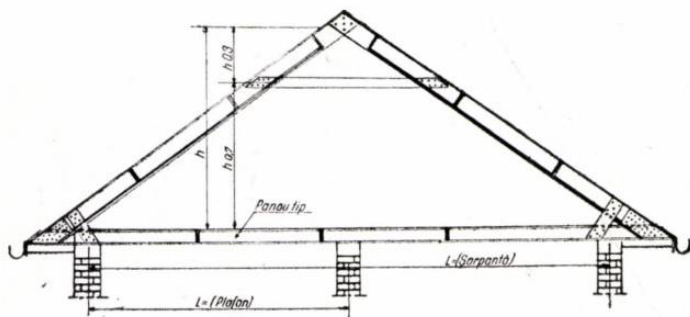

Fig. 9
Secție transversală printr-o șarpantă cu planșeu de lemn

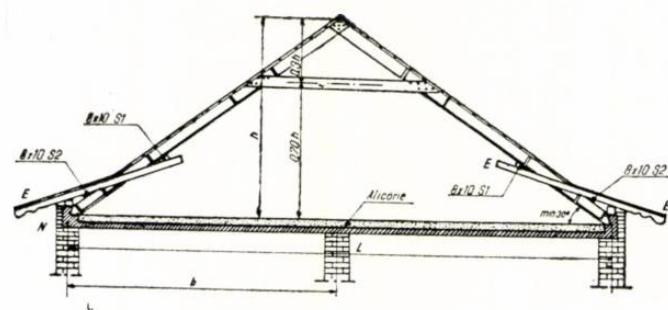

Fig. 10
Șarpantă cu plafoane cu tirant

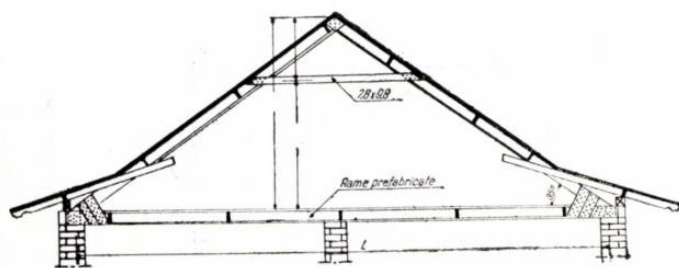

Fig. 11
Secție transversală prin acoperiș tip B

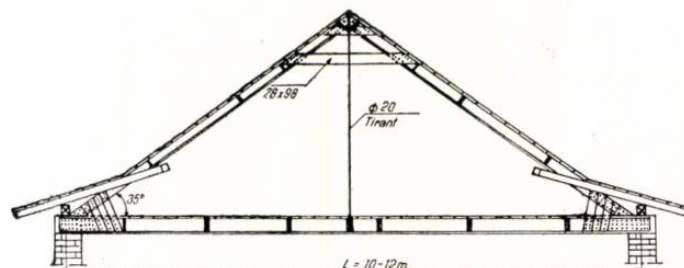

Fig. 12
Secție curentă pentru planșee de beton armat

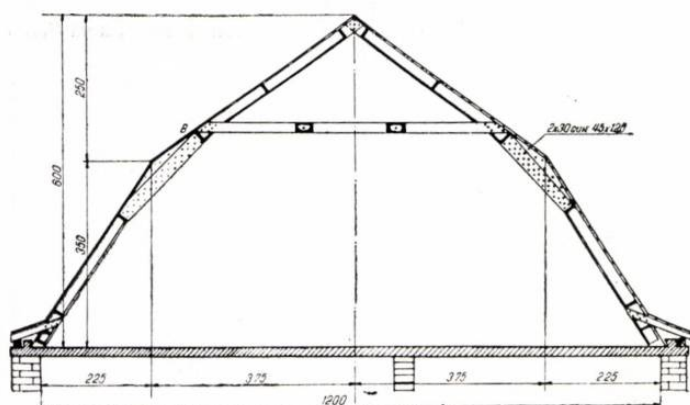

Fig. 13
Cadru mansardat

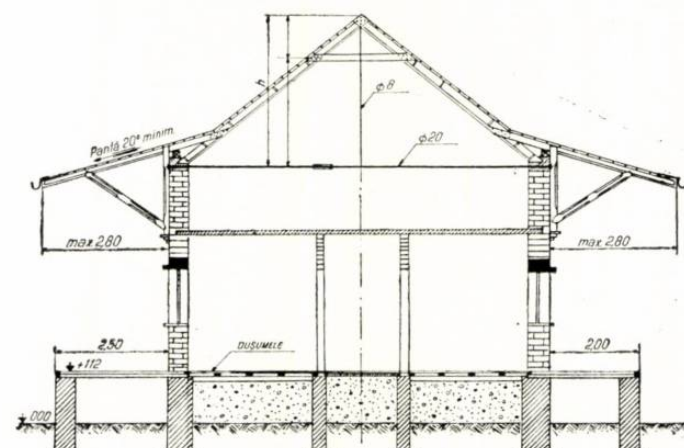

Fig. 14
Secție transversală printr-o magazie

Fig. 15
Detaliu de prindere a șarpantei tip A

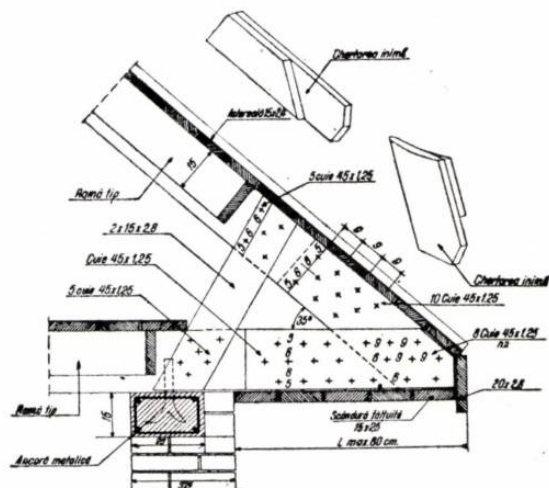
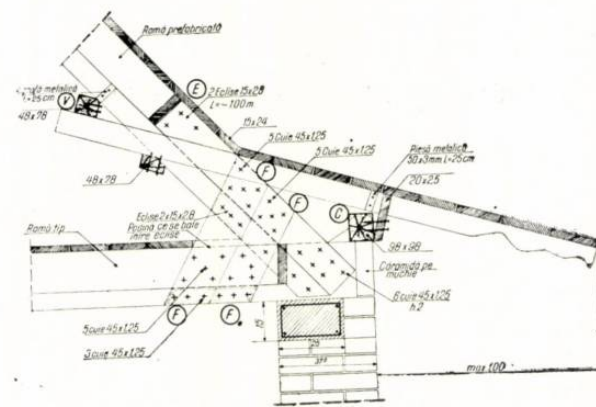
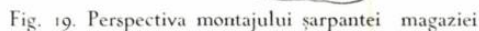
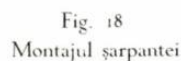
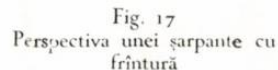

Fig. 16
Detaliu de prindere a șarpantei cu frîntură

Acest tip de șarpantă a fost introdus pe scară largă la lucră-

Economiile arătate ca posibile de realizat prin procedeele tehnice de mai sus, sînt cele obținute pînă în momentul de față; ele pot fi în continuu mărite prin formarea de echipe de montatori care să asambleze în timp record lucrările și prin prefabricarea pe scară largă a ramelor.

Casă din Jiblea — reg. Pitești

CONTRIBUȚIA MEȘTERILOR POPULARI LA ARHITECTURA ROMÎNEASCĂ *)

Prof. arh. GRIGORE IONESCU

Experiența acumulată și munca unui număr nesfârșit de generații de meșteri populari au lăsat arhitecturii românești o moștenire foarte prețioasă.

Cadrul restrâns al expunerii de față nu ne îngăduie să facem o prezentare completă a materialului cunoscut, care ar putea să illustreze bogat tema propusă. Ne vom limita deci, în cele ce urmează, să expunem într-o formă concisă numai trăsăturile caracteristice ale acelor tipuri și forme de clădiri care, prin originalitatea lor, constituie contribuția cea mai de preț adusă de meșterii populari la patrimoniul artei noastre naționale.

Operele arhitecturii populare — și alături de construcții putem adăuga mobilierul și toate obiectele de artă legate de viața țaranului, făurite din materiale fragile și perisabile: lemn, pământ, cărămidă, stuf, pânză, etc. — au avut, prin forța lucrurilor, o durată limitată. Foarte puține biserici de lemn și încă și mai puține case de locuit, din cele care ni s-au păstrat, au o vechime mai mare de 200 de ani.

Sar putea deci pune întrebarea dacă, dată fiind durata atât de limitată a obiectelor și a monumentelor, putem vorbi

de o continuitate, de o artă populară națională, care și-a păstrat de-a lungul veacurilor trăsăturile ei caracteristice, tradiționale?

Durate din materiale fragile, perisabile, capabile deci să servească la adăpostirea și uzul numai al câtorva generații, operele artei populare se refac. Gândite și executate de un număr nesfârșit de generații, refacerile acestea repetate au fost de fapt, mai totdeauna, restaurări: casa și biserica nouă nu se pot închipui străine de modelele care le-au precedat. Înrudirea dintre bogatul și variatul repertoriu de forme constructive și de elemente decorative, precum și asemănarea adesea izbicioasă dintre operele de artă mai vechi, care ni s-au păstrat din veacurile XVII—XVIII și cele mai noi, din veacul XIX, de aceleași categorii și tipuri, ne mărturisesc nu numai această permanentă legătură cu trecutul, dar și o păstrare a caracterelor autohtone, ale căror origini pot fi urmărite, pe bază de material arheologic, până în vremea dacilor și mai departe chiar, până în epoca pietrei lustruite.

Dar, așa cum n-a putut să apară fără legături cu trecutul, arta populară, ca și arta meșterilor instruiți de altfel, nu s-a născut și nu și-a înnoit și îmbogățit repertoriul ei de forme și decorații în mod independent față de tot ce s-a făcut în acest domeniu în ținuturile și, mai departe, chiar în țările vecine.

*) Extras din conferința cu același titlu, ținută la Casa Arhitectului în ziua de 11 ianuarie 1955.

Faptele culturale ale poporului, concretizate în atâtea mărturii — construcții de tot felul, obiecte casnice, țesături, port, etc. — ne arată că există o unitate de concepții, o înrudire vădită între tot ce s-a realizat în trecut pe tot întinsul teritoriului țării. Unitatea aceasta de caracter și de stil în ansamblu constituie o trăsătură esențială, particularitatea națională, a artei noastre populare. Dar alături de această particularitate, care este a artei întregului teritoriu românesc, fiecare mare regiune a țării, cum sînt: Transilvania, Oltenia, Muntenia, Moldova, își are caracterele artistice proprii și, mai departe, în interiorul acestor regiuni mari, fiecare împărțire geografică naturală, limitată de munți, de dealuri sau de ape, fiecare vale, își are specificul ei.

Pentru a fi înțeleasă cum se cuvine, arta populară trebuie deci privită și studiată ținînd seama de particularitățile ei regionale, dar fără a neglija și acele legături comune pe care ea le are în timp și în spațiu cu creațiile artistice ale celorlalte regiuni ale țării.

★

Dintre variatele feluri de clădiri pe care le-au creat meșterii populari de-a lungul veacurilor pentru nevoile vieții țărănești, două sînt esențiale și au jucat în dezvoltarea arhitecturii românești un rol excepțional: casa și biserica.

Înscrisă într-un volum regulat și în planuri rectangulare, casa țărănească cuprinde una, două, trei sau chiar mai multe încăperi, cîteodată dispuse pe parter și etaj. Tipul cel mai vechi, numai cu parter, cuprinde o singură încăpere. Acestuia îi urmează în ordine evolutivă cronologică tipul cu două camere independente: una fiind locuință și cealaltă servind exclusiv păstrării proviziilor. Forma evoluată a casei cu parter — cea mai răspîndită azi — cuprinde trei camere, din care cea din mijloc, *tindă*, servește ca intrare și totodată ca bucătărie.

Fațada principală a casei, îndreptată de regulă spre miazăzi, este precedată de un portic numit, după regiune, prispă, sală, tîrnat, pridvor sau șatră, cînd ocupă toată fațada, sau foișor cînd iese din linia fațadei numai pe o porțiune a acesteia.

În regiunile de cîmpie ale Țării Românești și Moldovei domină casa cu tindă și două încăperi. În această variantă, jumătatea din fund a tindei este ocupată în întregime de vatră, al cărei coș de fum, construit la bază ca o boltă, se sprijină pe cei doi pereți laterali și pe peretele din fund. În față, deasupra gurii, marcînd începutul și contribuind la susținerea coșului, o poliță de lemn numită corlată servește ca loc de păstrare a vaselor și a celorlalte obiecte necesare pregătirii mîncării.

În centrul Transilvaniei, ocupînd un domeniu foarte vast, între ținutul Banatului și Carpații Orientali, tipul casei cu tindă, cu două sau trei încăperi, care este aproape exclusiv, prezintă particularități în ce privește formele vetrei și modul de încălzire al camerelor. În unele case de tipul cu două încăperi, vatra din tindă, căreia i se spune *caminiță* sau *caminiuță*, are deasupra, sprijinită pe două colonițe, dar mai adesea agățat de tavan, un coș piramidal construit din lemn lipit cu lut sau din plăci de piatră, care conduce fumul numai în pod, ca și în casele de tip arhaic.

În casele mai noi de același tip, vatra din tindă, numită *pomnol*, poartă pe ea, construit din cărămidă și lut, un cuptor de formă sferoidală, servind exclusiv la coptul pîinii. Bucatele se pregătesc

pe aceeași vatră, în fața gurii cuptorului sau pe lături. Încăperea nu are plafon, dar deasupra, pe porțiunea din dreptul vetrei și al cuptorului, la înălțimea tavanului camerelor vecine se găsește totdeauna, construită din împletitură de nuiele sau din scînduri și lipitură de lut, o cupolă sferoidală sau piramidală numită *băbură*, menită să primească și să întoarcă fumul către pod, dar mai ales să oprească și să stingă scînteile care ar putea da foc acoperișului.

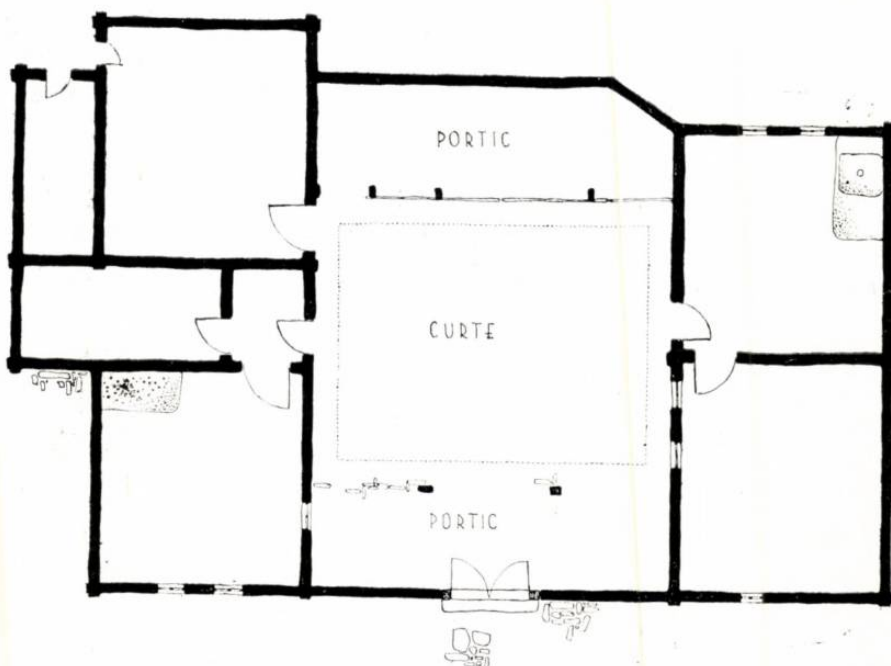
Cele mai frumoase tipuri de locuință le găsim în regiunile deluroase ale țării. Pitorești și elegante, casele acestor regiuni pun în evidență, pe de o parte, simțul practic, realist, al țărânului, iar pe de altă parte reflectă un profund și sănătos optimism. Adaptate cu multă pricepere și gust, atît forme terenuului, cît și peisajului înconjurător, casele acestea cuprind de regulă numai două încăperi — în Oltenia ele au adesea parter și etaj — dar păstrează totdeauna în față, fie o prispă, fie un foișor, fie și una și altul.

Tipul cel mai interesant este cel cu foișor. În exemplarele oltenești de acest gen, elementul arhitectural foișor este amplu, ocupînd o suprafață de aproape jumătate din suprafața pe care o ocupă casa însăși. În Muntenia și Moldova, dimensiunile lui sînt mai reduse. Element de podoabă al fațadei, foișorul este în același timp o piesă deschisă, extrem de folosită de casei. În el își găsesc loc un pat pentru dormit vara, o laviță, războiul de țesut. El mărește și completează astfel spațiul de locuit, stabilind în același timp o legătură permanentă, naturală, între casă și curte, între om și viața gospodăriei, între om și natură.

Măiestria deosebită a meșterilor populari se afirmă în mod special în arhitectura acestui prețios element arhitectural, în dispoziția și decorația cu cioplituri și înflorituri a pieselor de lemn aparent care-l compun: stîlpi, colonete, balustrade,

Casă ocolnică din Moeciul de Sus — reg. Stalin
Fațadă principală și plan

Casă cu parter și etaj din Curtișoara — reg. Craiova

grinzi, streășină, etc. și care prin formele lor și prin motivele decorative care le împodobesc, imprimă casei caracterul ei specific regional.

În sfârșit, dintre tipurile de locuință care reprezintă unul dintre cele mai interesante ansambluri încheiate de arhitectură populară, este cazul să amintim *ocolnicul*: compoziție ingenioasă, unitară, în care casa de locuit și clădirile anexe ale întregii gospodării sînt grupate în jurul unei curți mici, drept unghiulare, închisă de toate părțile ca o cetate.

Astfel de ocolnice, care se găsesc numai în Transilvania — în special la Bran și pe Valea Jiului român, la Cîmpul lui Neag — ne înfățișează în general două grupuri distincte de clădiri care stau față în față: de o parte casa de locuit, de cealaltă anexele gospodărești — șopronul, grajdul și magazia de provizii. Aceste două corpuri sînt legate între ele cu două remize formînd două porticuri cu peretele spre exterior plin și cu stâlpi de lemn spre curte. Clădirile, ca și porticurile, sînt prinse sub un singur acoperiș. Intrarea în curte se face pe sub unul din porticuri. Variantele, realizate prin modul de grupare și de legare între ele a diferitelor corpuri de clădiri, sînt numeroase și interesante.

★

Creînd tipuri și forme de o surprinzătoare varietate frumoase prin proporții și decorație, arhitectura țărănească a putut să sugereze în unele cazuri, dar din cauza condițiilor mizere de trai ale țărănimii exploatate n-a ajuns nicăieri în cadrul propriilor ei programe domestice să realizeze monumentalul.

În această direcție, un aport prețios și un mare pas înainte a fost făcut de meșterii populari atunci cînd au trecut din domeniul programelor domestice la rezolvarea problemelor puse de arhitectura religioasă.

Plecînd de la forma simplă a casei țărănești, cu care se înrudesc mult în ce privește tehnica construcției și decorația, bisericile de lemn românești ne înfățișează în cadrul unității lor stilistice naționale și unele trăsături particulare, caracteristice celor trei mari provincii: Transilvania, Țara Românească și Moldova.

Ca plan, toate aceste biserici se compun dintr-o navă dreptunghiulară lungă, despărțită după cerințele cultului, în pronaos și naos. În partea dinspre răsărit, această navă se termină totdeauna cu o absidă poligonală; în Moldova, două abside laterale asemănătoare lărgesc naosul. Intrarea în biserică este precedată de un pridvor care amintește prispa casei. În Transilvania, elementul acesta arhitectural, care are cîteodată și etaj, cum este cazul în Maramureș, este plasat de obicei pe fațada dinspre apus. La fel și în Țara Românească, unde îl găsim cîteodată croit pe o formă poligonală și cu turnuleț clopotniță deasupra. În Moldova, intrarea este amenajată de regulă pe latura dinspre miazăzi. Pridvorul care o precede, de plan aproape pătrat și foarte spațios, are deasupra un turn clopotniță.

Remarcabile între toate aceste clădiri populare de lemn sînt bisericile Transilvaniei, a căror notă caracteristică o constituie pridvorul îngust și acoperișul de șîță cu pante foarte

Casă la minăstirea Dintru-n Lemn

repezi, continuat spre fațadă cu un turn-clopotniță foarte înalt, încoronat de un extrem de elegant și pitoresc coif piramidal cu fleșă.

★

Caracterizându-se printr-o varietate surprinzătoare de tipuri și forme de înaltă valoare artistică, prin soluții și procedee constructive clare și logice, printr-o distribuție rațională și funcțională a planurilor, printr-o adaptare firească la natura și peisajul înconjurător, în sfârșit, printr-o înaltă măiestrie în potrivirea proporțiilor, în dozarea decorațiilor, în armonizarea culorilor, creațiile arhitecturii populare au fost realizate în decursul veacurilor într-un cadru anume, care și-a avut limitele lui: unele teritoriale, altele sociale, altele etnice, toate mai mult sau mai puțin schimbătoare. Cadrul acesta, în care factorul esențial a fost constituit totdeauna de condițiile vieții materiale, a imprimat operelor artei populare forma și caracterul lor specific.

Lucrul acesta se poate spune, desigur, și despre operele artei culte, numai că acestea, având la bază alte concepții și alte mijloace de realizare, sînt, în multe privințe, deosebite de operele artei populare.

Nu este cazul să analizăm aci, în cadrul acestei scurte expuneri care privește în mod special arhitectura, toate aspectele specifice ale artei populare. Ne vom opri totuși puțin asupra cîtorva date esențiale.

Mai întîi, arta populară, reflectînd situația socială, năzuindu-se spre mai bine, ideile despre frumos și optimismul țărănimii, are un conținut de idei diferit de cel al artei culte care, în general, oglindește și servește interesele clasei dominante.

În al doilea rînd, formele în arta decorativă populară sînt concepute, în general, din memorie. Realitatea, care nu e absentă, este reprezentată totuși, nu așa cum o vede ochiul, ci cum o transformă mintea; anume, în trăsături schematice și în simboluri. Variatele combinații realizate cu aceste scheme și simboluri trădează intervenția puternică a rațiunii și a sentimentului de ordine al artistului popular. De aceea el folosește pe o scară întinsă, alături de imaginea stilizată a realității — obiecte, plante, animale, oameni — foarte multe motive decorative regulate și simetrice: spirale, rozete, stele, împletituri. Din acest punct de vedere, artistul popular se leagă, prin firul lung al tradiției, de artistul îndepărtatei epoci a neoliticului, folosind chiar un număr relativ mare de motive decorative caracteristice artelor primitive, transmise din generație în generație.

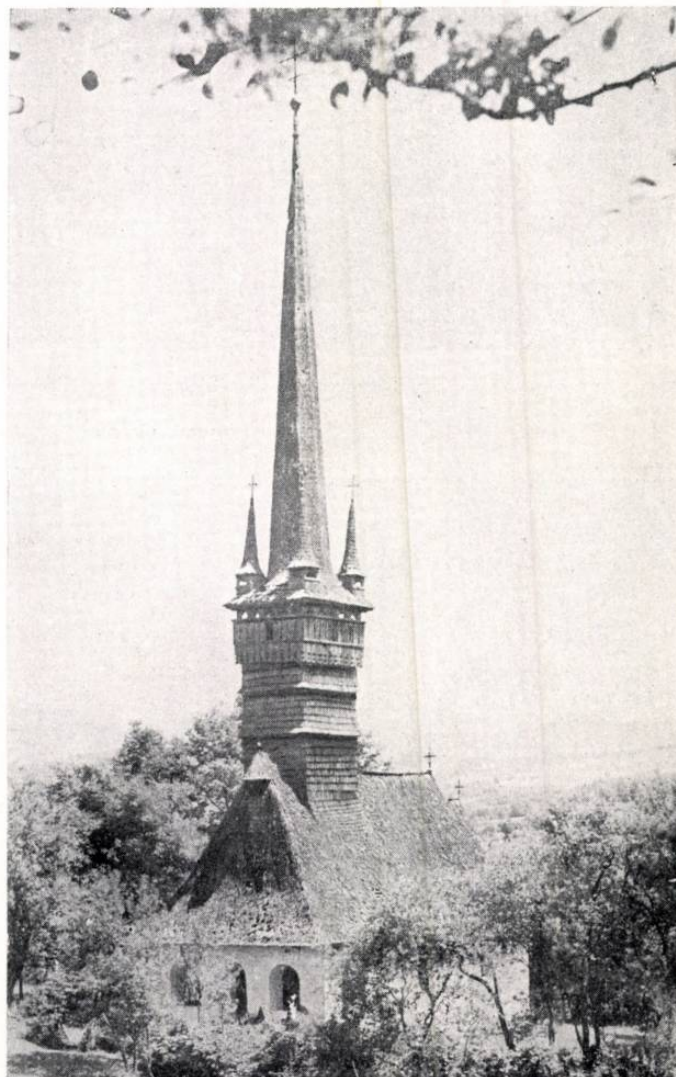
În sfârșit, în ce privește modul de compunere, arta populară își are metodele ei proprii. Artistul popular creează operele sale în mod cu totul deosebit de artistul instruit. Acesta din urmă are cunoștințe teoretice, stăpînește anumite legi ale compoziției, are o concepție mai mult sau mai puțin clară despre conținutul pe care urmărește să-l exprime. El studiază și pregătește realizarea operei sale analizînd-o, plecînd de la ansamblu la detalii. Artistul popular procedează în mod deosebit de artistul instruit: el nu are cunoștințe teoretice și lucrează, în general, pe baza tradiției; el pleacă de la detaliu ca să ajungă la ansamblu, juxtapunînd scheme, simboluri, elemente.

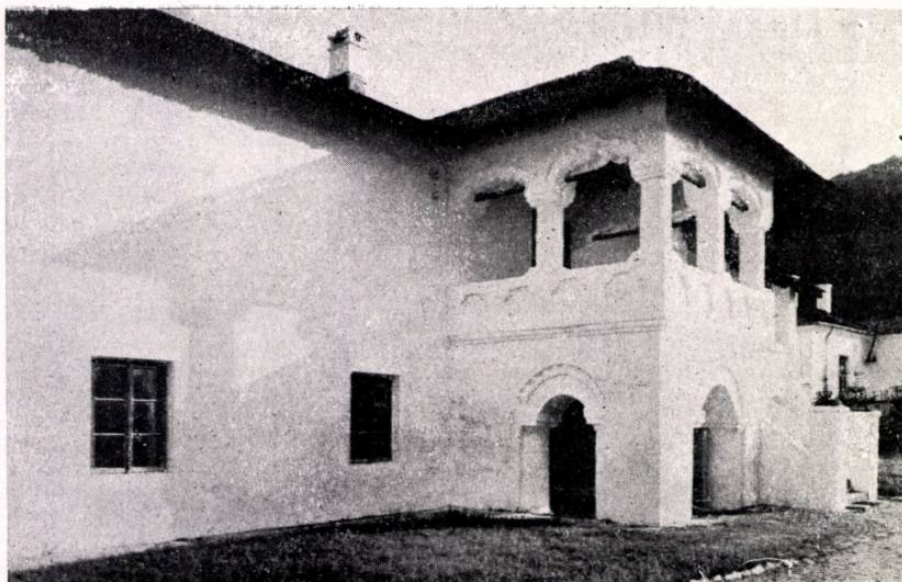
Artistul popular construiește astfel în mod empiric, preluînd direct materia, fără reveniri posibile. Așa își țese covorul, așa își împodobește stîlpul de la pridvorul casei și furca de tors, așa își construiește casa însăși.

Biserica de lemn din Cuhea — reg. Baia Mare

Biserica din Moisei — reg. Baia Mare

Foișorul casei egumenești de la mănăstirea Cozia

Casa Glogovenilor din Glogova — reg. Craiova

Curtea interioară a Liceului de fete Nr. 1 din București — Autor, arh. I. Mincu

Legată prin definiție de tradiție și de colectivitate, arhitectura populară la fel cu întreaga artă populară, se deosebește în general de arhitectura care este rezultatul concepției unui artist individual. De aici nu rezultă totuși că în domeniul artei populare nu există creații artistice individuale, nici că bariera dintre cele două arte n-a îngăduit de-a lungul veacurilor schimburi de influențe. Atâta vreme cât creația unui artist individual se integrează tradiției progresiste și opera ieșită din mâinile lui răspunde, atât prin forma generală și elementele ei componente cât și prin conținut, sentimentului general popular, creația sa intră în domeniul artei populare. Exemple de genul acesta pot fi citate multe. Ne mulțumim să amintim două: casa meșterului Antonie Mogoș, construită între 1871—1875 în satul Căușu din regiunea Craiova, care se află azi în Muzeul Satului din București și covorul Smarandei (datat 1861) din colecția Muzeului de artă populară.

Cît privește schimbul de influențe, precizăm că așa cum granițele sociale în cadrul cărora s-au dezvoltat cele două arte au fost, cu tot caracterul lor închis, penetrabile, în același fel, și într-o măsură mult mai mare, cu toate deosebirile lor de concepții și de metode, arta păturilor de sus ale societății și arta populară au fost deschise una alteia și s-au influențat reciproc. Prin infiltrații lente, în mod aproape permanent, elemente caracteristice uneia au fost împrumutate și prelucrate în spiritul și potrivit cerințelor și concepțiilor celeilalte.

Astfel, în urma acestui neîncetat schimb de influențe și de experiențe, operele monumentale ale arhitecturii românești vechi — în speță edificiile religioase — și-au însușit o seamă de formule plastice, precum și unul din elementele cele mai specifice și mai expresive ale arhitecturii populare: pridvorul.

În domeniul mult mai întins al arhitecturii civile, folosirea experienței acumulate a artei populare a jucat un rol hotărâtor.

Tipul modestei locuințe țărănești, reeditat în nesfârșite variații, a stat la baza alcătuirii mai tuturor locuințelor: de la clădirile mănăstirești și casele boierești, pînă la palatele domnești.

Legate de formele tipice care le caracterizează și de gradul de înrudire cu operele artei populare, putem distinge în acest domeniu două categorii de monumente.

O primă categorie o formează locuințele mari, puține la număr, ridicate pe măsura vieții pretențioase a unor boieri latifundiați cum au fost, ca să mă refer la un singur exemplu, palatele cunoscutului principe Constantin Brîncoveanu. Croite pe planuri vaste și în forme de arhitectură în care se reflectă alături de influențele curților sultanilor de la Constantinopol și ceva din arta Italiei de nord, palatele acestea — din care ni se păstrează un exemplar la Mogoșoaia, lângă București — cuprind în compoziția lor câteva elemente constructive și decorative populare, tra-

Biserica din Scăueni-Berislăvești — reg. Pitești.

Foișorul intrării la casa Oprea Soare din București—Autor, arh. P. Antonescu

diționale. Astfel, partea din planul etajului, cu elegantul foișor de pe fațada principală, nu-i de fapt decât o dezvoltare, la scară mare, a tipului casei țărănești cu sală, două camere și foișor în fața intrării.

O a doua categorie de monumente, care au luat naștere și s-au dezvoltat sub înrîurirea arhitecturii țărănești și prin munca directă a meșterilor populari, o formează o bună parte din clădirile mănăstirești și toate casele boierești și negustorești ridicate pînă către jumătatea veacului XIX în cadrul conacelor, la țară, sau în orașe. Casele acestea, construite din zidărie de cărămidă și piatră, reprezintă în esență o formă evoluată a locuinței țărănești cu parter și etaj. La parter se găsesc cîteva încăperi, unele din ele servind ca depozite și o pivniță spațioasă, de regulă boltită. La etaj se află locuința propriu-zisă, compusă dintr-o sală centrală, de o parte și de alta căreia se găsesc camerele de locuit. Sala este precedată pe fațada principală de un spațios foișor. Scara de acces la etaj este exterioară, lipită de foișor sau chiar sub acesta.

Din categoria monumentelor influențate de arhitectura populară nu putem trece cu vederea, de asemenea, nici casa boierească întărită, caracteristică Olteniei, cula.

Aparținînd genului de locuință — citadelă, a cărei origine îndepărtată trebuie căutată în Persia și Asia Mică, înrudită cu idee cu casa întărită răspîndită în timpul stăpînirii turcești în țările balcanice (Macedonia, Bulgaria, Serbia), cula românească evoluată este foarte originală și are un pronunțat caracter autohton, tocmai grație împrumutului pe care l-a făcut din arhitectura populară.

În adevăr, tipul cel mai vechi de culă, care își merită pe drept numele său turcesc însemnînd «turn», ne înfățișează o clădire prismatică de plan aproape pătrat, cu mai multe caturi (exemplu: cula, azi dispărută, din Pojogeni). Dar tipul

acesta evoluează: apare la ultimul etaj cerdacul inspirat de prispa casei țărănești, care atenuează mult aspectul de cetățuie al clădirii (vezi cula din Groșerea). În cele din urmă, deși păstrează unele elemente caracteristice culei întărite, aspectul general al edificiului se apropie foarte mult de acela al unei case în care domină formele concepute și decorate în spiritul artei populare (exemple: culele de la Măldărești).

★

Dar împrumutul pe care arhitectura monumentală l-a luat din arta populară n-a rămas fără recompensă. Meșterii populari, la rîndul lor, folosind experiența meșterilor instruiți, au creat, alături de monumentele mari ale acestora, o arhitectură (și legată de aceasta o artă decorativă) care este mai puțin distantă: materialele folosite în construcție sînt mai puțin luxoase, tehnica lucrului este mai puțin savantă, iar stilul care o caracterizează este mai realist, mai impregnat de tradiții populare, mai pitoresc.

Fruct al unei lungi strădanii colective, forma definitivă a acestei arhitecturi, concretizată în sute și mii de exemplare de biserici cu pridvorul mărginit de coloane înflorate și cu pereții împodobiți cu bogate picturi, fermecătoare prin prospețimea coloritului și realismul temelor, se răspîndește în cursul veacurilor XVII, XVIII și prima jumătate a veacului XIX pînă în cel din urmă cătun. Originală prin caracterul nou al trăsăturilor sale, opera aceasta, devenită națională și populară, constituie una din cele mai prețioase contribuții ale meșterilor ridicați din popor.

★

În propășirea arhitecturii de formă națională, precum și în pregătirea și perfecționarea măiestriei constructorilor locali,

ziditori de clădiri monumentale, a jucat un rol de seamă târgul, cu atelierele lui meșteșugărești organizate, cu negoțul și cu relațiile lui.

Legăturile pe care meșterii aceștia ai târgului le-au întreținut cu satul, cu manifestările artistice ale acestuia, au fost totdeauna strînse.

Schimbul de influențe și de experiențe dintre arta târgului și arta satului, prilejuit de aceste legături, a fost nespus de folositor și de rodnic. Am putea merge chiar pînă la a spune că legătura strînsă dintre târg și sat a fost una din condițiile propășirii artei noastre naționale, fiindcă nu e greu de constatat că atîta vreme cît, legătura această solidă și firească a existat, atîta vreme cît bazîndu-se pe un fond autohton autentic, sătesc, puterea de sinteză a meșterilor locali a putut să domine mulțimea influențelor venite din afară și a știut să aleagă elementele străine pe care și le-a însușit prelucrîndu-le, adaptîndu-le și identificîndu-le stilului nostru național, atîta vreme arhitectura romînească de frumoase tradiții populare a progresat.

Dar la un moment dat — moment care se așază prin anii de la mijlocul veacului trecut — legătura aceasta străveche dintre târg și sat s-a rupt. Tîrgul — orașul cum i se va spune de aci înainte — s-a înstrăinat, iar satul și-a continuat viața lui proprie.

Sub impulsul noilor relații economice caracteristice orînduirii capitaliste, arta — fenomen al suprastructurii noii societăți — s-a transformat treptat, sfîrșind în cele din urmă prin a deveni cosmopolită, lipsită de calitățile esențiale ale artei care poate fi înțeleasă de oricine.

În haosul multiplelor și feluritelor curențe care au dominat viața artistică a ultimei jumătăți a veacului XIX și mai ales a primelor decenii ale veacului nostru, s-a evidențiat și a avut o importanță deosebită în evoluția arhitecturii, activitatea unui grup restrîns de arhitecți progresiști care, propovăduind valorificarea formelor vechii arhitecturi pămîntene, s-au stră-

duit să cunoască și în practică au căutat să aplice, în operele pe care le-au putut realiza, învățăminte scoase din experiența acumulată a meșterilor trecutului.

Legînd astfel, într-o formă nouă, firul rupt al tradiției, arhitecții aceștia, în fruntea cărora au stat Ion Mincu și Petre Antonescu, au construit o seamă de clădiri de locuit și chiar edificii monumentale în compoziția cărora sînt preluate cu pricepere și gust elemente caracteristice arhitecturii pămîntene.

Dar cu toată activitatea intensă a acestor arhitecți patrioți și cu toată persistența curentului artistic de justă orientare creat de ei, perioada dintre cele două războaie mondiale a adîncit și mai mult prăpastia dintre arta națională a satului și arta orașului nou. Arhitectura modernă cosmopolită a căutat în mod conștient și voit să rupă toate legăturile cu moștenirea trecutului, cu tradițiile artei naționale.

În condițiile regimului de democrație populară, arhitecții romîni, socotind necesitatea caracterului democrat al artei ca pe o datorie socială, au ajuns la concluzia că idealul frumosului în arhitectură — ca și în celelalte arte — nu poate fi decît un ideal propriu poporului pentru care sînt chemați să lucreze, un ideal național, popular. Astfel, studiînd și prelucrînd în operele lor elementele, principiile și metodele de compoziție cu ajutorul cărora meșterii trecutului ridicaseră de atîtea ori clădiri atrăgătoare ca proporții, armonioase și pline de expresivitate, arhitecții epocii noastre au proiectat și realizat în cadrul vastei campanii de construcții din ultimii zece ani, numeroase edificii importante: clădiri de locuit, cum sînt în special cele din centrele industriale ale țării, Hunedoara, Reșița, Valea Jiului; case pentru îngrijirea sănătății, cum sînt Preventoriul de copii din Poiana Șanțului, regiunea Stalin sau Casa de odihnă de la Olănești, regiunea Pitești, precum și multe alte edificii monumentale, dintre care ne limităm să amintim doar Casa Școlii și Teatrul de operă și balet din București.

Căutînd să imprime operelor lor un caracter național, să le dea forme și să le îmbrace într-un decor care să răspundă cerințelor și sentimentului general popular, arhitecții acestor noi clădiri au făcut ceva mai mult decît să folosească tradiția populară: au rechemat la viață întregul patrimoniu artistic al trecutului.

Și dacă, uneori, au uitat că arhitectura și arta trecutului constituie pentru artistul zilelor noastre o școală, și nu o carieră din care se poate lua, pe de-a gata, elementele pe care fiecare le socotește potrivite gustului și nevoilor sale; dacă formele noi, concepute în spiritul artei locale tradiționale n-au fost totdeauna corespunzătoare ideilor lor și țelurilor ce trebuiau exprimate; dacă, în sfîrșit, măiestria unora n-a fost în toate cazurile la înălțimea temei și a sarcinilor asumate, în schimb efortul conjugat al tuturor, respingînd pasiunea arheologică, a tins în mod constant către interpretarea variată a numai ceea ce era viabil din arta trecutului și, mai ales, a tinereții perpetue a artei populare.

Ce s-a făcut pînă acum în acest domeniu este desigur foarte puțin. Sîntem, de altfel, la început. Drumul pe care s-a pornit însă, și felul cum a fost pusă problema, constituie o chează și un imbold pentru rîvna și truda generațiilor tinere, cărora le revine sarcina de a asigura fazei noi a dezvoltării arhitecturii romînești un viitor luminos.

Cula veche din Măldărești — reg. Pitești

ASUPRA SISTEMULUI DE ÎNVELIRE A LOCUINȚELOR

Problema pe care o ridic este aceea a sistemului de învelire a construcțiilor, în general, și a blocurilor de locuințe, în special.

Cum voi lămuri mai departe, felul de învelire folosit se reflectă în rezolvarea plasticii blocurilor de locuințe și în reducerea costului lucrărilor, prin proiectare.

Învelitoarea folosită în ultimii ani în țara noastră, în proiectarea blocurilor de locuințe, este cea cu material ceramic.

Învelitoarea cu material ceramic a fost verificată în decursul vremurilor și a dat rezultate foarte bune. Folosită cu deosebire în regiunile în care a fost impusă de condiții de climă, ea a generat anumite forme arhitecturale. Toate țările din nordul și centrul Europei au folosit și folosesc materiale ceramice ca învelitoare.

Condițiile tehnice ale acestei învelitori au impus acoperișului pante mari, care au generat, la rândul lor, folosirea cubajului rezultat, respectiv a podului, prin introducerea în volumul învelitorii de spații utile pentru locuit. Așa zisa mansardă a fost cunoscută și utilizată cu mult înaintea secolului al XVII-lea.

Aproape totalitatea orașelor Europei Centrale, orașe vechi de veacuri, au clădirile acoperite cu țiglă.

Praga, majoritatea orașelor hanseatice, la noi în țară Sibiu, Sighișoara, Orașul Stalin au cartiere întregi cu construcții cu mai multe caturi, dintre care ultimul e cuprins în volumul învelitorii.

*

Când fostul Institut de proiectare a construcțiilor (I.P.C.) a început proiectarea de locuințe, necesitatea economiei de tablă a pus proiectanții în fața alternativei: sau învelitoare din material ceramic, sau terasă; în același timp, o dispoziție a Direcției pază contra incendiilor interzicea proiectarea locuințelor cu mansardă.

Justețea acestei interdicții nu a fost analizată nici de Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții, nici de Ministerul Construcțiilor. Personal nu cunosc vreo încercare serioasă de a discuta pe plan tehnic interdicția de a proiecta și realiza locuința în mansardă, de a dovedi Direcției pază contra incendiilor eroarea pe care o comite. Am eliminat cu ușurință, din proiectarea noastră un sistem de construcție unanim verificat și folosit; dovadă sînt orașe importante, cu o populație foarte densă, unde construcții cu mansardă au rezistat secole fără să se fi pomenit în vreunul din ele vreun incendiu catastrofal.

Rezultatul acestei atitudini a noastre, a proiectanților, se face simțit azi sub două aspecte:

1. Din punct de vedere al economicității, noi am scumpit construcțiile cu 9—12 %, la clădirile cu 2 sau 3 etaje (tipurile cele mai frecvente proiectate și executate pînă acum de noi).

Procentul acesta este minimal și se explică astfel:

a) planșeul prefabricat de peste ultimul etaj poate suporta aceleași solicitări, ca și celelalte, dar rămîne în cazul nostru nefolosit;

b) instalațiile sanitare (vorbesc de cele de canalizare și de aducțiune de apă), suport și ele adăugirea unui cat, fără a implica sporirea secțiunii lor.

Cadrul exterior al volumului ce urmează a se folosi (podul) e format din materialul învelitorii. Reiese de aici că folosirea volumului mansardat comportă o sporire a volumului zidăriei (și nu a zidăriei de rezistență), a tîmplăriei și a finisajului.

Prin folosirea mansardei se realizează și o diminuare a costului lucrărilor edilitare, care se repartizează la un număr mai mare de apartamente.

2. Eliminarea catului mansardat a avut urmări și în tratarea plastică a blocurilor de locuințe.

Atitudinea adoptată în tratarea plastică a fost următoarea: proiectanții au tratat în mod foarte serios construcția propriu zisă, adică pereții verticali, cu o examinare atentă a raporturilor dintre plin și gol și a accentelor, pînă la cornișă inclusiv, și au neglijat cu totul, în studii, învelitoarea, partea de peste cornișă, care a fost lăsată la voia întîmplării.

Această atitudine a proiectantului poate fi valabilă numai în cazul cînd volumul construit urmează a se acoperi în terasă sau cu tablă.

Această atitudine de neglijare a studiului învelitorii devine însă de neîngăduit atunci cînd învelitoarea reprezintă o treime din înălțimea construcției; în acest caz, învelitoarea face parte integrantă din compoziția de arhitectură, este un registru al acestei compoziții și trebuie tratat ca atare.

A trata registre suprapuse ale compoziției arhitecturale în două feluri deosebite, pe cele inferioare cu multă grijă, neglijînd pe cel superior, înseamnă a contraveni regulilor elementare de compoziție. Mai mult, registrul superior este acela care se cere tratat cu cea mai mare atenție, el este acela care încheie și încunună compoziția de arhitectură.

În cazul discutat, noi am studiat cu atenție registrul inferior, dar l-am acoperit cu o masă greoaie și inexpressivă. Aceste învelitori pe un front de 50—80 m — masă monotonă de țiglă, întreruptă la voia întîmplării de coșuri amplasate dezordonat — contrazic tratarea îngrijită a registrelor inferioare și duc neapărat la un aspect greoi și neplăcut.

Dar nu numai atît. Proiectantul, simțind această contradicție, această irosire a volumului construit, a căutat să reducă pantele învelitorii; de aici au rezultat pante de 20—30 grade, pante nepotrivite pentru acest fel de învelitori, care au dus la construcții greșit executate și ca urmare la degradări.

Dacă proiectanții ar fi fost puși în situația să construiască locuințe în mansardă, ei ar fi prevăzut pantele prescrise și nu le-ar fi redus; mansarda ar fi comportat lucarne, care ar fi ritmat, ar fi întrerupt monotonia învelitorii, participînd la plastica generală a volumelor construite.

De asemenea, pentru anumite localități, de pildă cele de pe Valea Jiului, s-ar fi ajuns la o coborîre a nivelului cornișelor, fără a se reduce densitatea numărului de locuitori pe hectar și cred că această coborîre ar fi fost bine venită.

De aceea cred că este cazul să se renunțe la această atitudine pasivă și să se inițieze o campanie susținută pentru ca Direcția pază contra incendiilor să revină asupra hotărîrii sale și să aprobe ca de aici înainte să se poată proiecta și executa locuințe în cadrul volumului învelitorii. Pentru a se demonstra netemeinicia dispoziției date trebuie făcută o justă și susținută argumentare în acest sens.

Totodată ar trebui să examinăm dacă este cazul ca pentru clădiri cu 3—4 caturi și cu un front de 60—80 metri să fie folosită învelitoarea de ceramică, mai cu seamă în cadrul noilor orașe pe care le proiectăm.

Personal, consider că dacă, practic, învelitoarea de ceramică duce la rezultate pozitive, cînd e bine folosită, din punct de vedere plastic, folosirea ei nu trebuie generalizată.

La locuințe individuale, la blocuri mici, cu fronturi de 30 m (două tronsoane) și cu unul sau două caturi, folosirea învelitorii ceramice poate duce la rezultate bune; dar pentru închegarea fronturilor orașelor mari pe care le proiectăm și realizăm este mai potrivit să căutăm o expresie plastică mai apropiată de ideile pe care vrem să le exprimăm.

Pentru fronturi mari, pentru volume cu 3—4 și mai multe caturi, este momentul să folosim ca învelitoare terasa. Vom realiza astfel volume cu o plastică mai apropiată de mediul urban, de tipul de oraș nou pe care ne străduim să-l realizăm.

Arh. L. AXELRAD

NOI LUCRĂRI ASUPRA ARHITECTURII INDUSTRIALE *)

În Editura de stat pentru arhitectură și construcții au apărut două lucrări traduse din limba rusă: «Proiectarea întreprinderilor industriale» de M. L. Zaslav, V. N. Zlatolinski, A. E. Levinson, T. G. Petrova, G. N. Ufimțev, P. M. Frenkel și «Amplasarea întreprinderilor industriale în orașe» de V. E. Iakovlev, în care se analizează probleme de mare importanță pentru proiectarea și execuția construcțiilor și ansamblurilor industriale.

★

În lucrarea «Proiectarea întreprinderilor industriale» se ridică principalele probleme — începând cu cele de ansamblu și terminând cu cele de detaliu — pe care le pune proiectarea unei unități industriale, indicându-se în același timp și metodele pentru rezolvarea lor cât mai economică.

Rezolvarea planului general, a diverselor clădiri și construcții, ca și a diverselor probleme constructive sau de instalații fiind determinată, nu numai de condițiile generale tehnologice, de exploatare și igienico-sanitare, sau de concepția proiectantului, ci și de normele generale de proiectare, se începe prin a se analiza, în capitolul I, «Normele pentru proiectarea construcțiilor întreprinderilor industriale». Din examinarea, pe baza unor exemple concrete, a numai două norme importante — sanitare și pentru protecția împotriva incendiilor — rezultă că revizuirea sistematică și rațională, perfecționarea normelor în vigoare și lărgirea sferei în care sînt cuprinse problemele de normare aduc economii importante în proiectarea industrială.

În prezentarea problemei «Planul general» (cap. II) sînt amplu analizate diferitele ei aspecte: condițiile pe care trebuie să le îndeplinească terenul pentru amplasarea unei întreprinderi, modul cum poate fi realizată cooperarea la construcția și exploatarea întreprinderilor, posibilitățile de reducere a suprafeței terenului prin sporirea compactității planului general, lucrările pentru organizarea și amenajarea terenului. Pe baza studiului comparativ al unor proiecte se indică metodele pentru o rezolvare economică a planului general, semnalându-se faptul că îmbunătățirea indicilor economici în soluționarea planului general este însoțită de ridicarea calității soluțiilor tehnice și de crearea unor condiții mai favorabile pentru exploatarea întreprinderii.

Capitolul III — «Suprafața și volumul clădirilor și al construcțiilor. Lucrările de finisare» — prezintă diferitele moduri de rezolvare a celor două grupuri principale de construcții industriale (încăperi și clădiri social-sanitare și administrative și construcții de producție) și cele mai importante căi pentru ridicarea calității și a caracterului economic al construcției. Se subliniază, în acest capitol, că indicele de bază care determină costul construcției rămîne utilizarea cât mai economică a suprafeței și a volumului clădirii. Se ridică, de asemenea, problema economiilor care trebuie realizate prin lichidarea risipei făcute la finisarea construcțiilor și a clădirilor.

Analizându-se «Elementele portante și de separație ale clădirilor și construcțiilor» (în cap. IV) se indică diferitele căi de îmbunătățire a calității și în același timp de ieftinire a construcțiilor de oțel, de beton armat (prin perfecționarea armă-

turii, cofrajului și a metodelor de execuție) și de lemn (prin utilizarea fermelor prefabricate de lemn și metal și a construcțiilor incleiate), ca și a pardoselilor, învelitorilor, pereților, etc. (prin utilizarea de panouri mari prefabricate cu greutate mică).

În prezentarea «Instalațiilor tehnico-sanitare» (cap. V) sînt examinate sistemele raționale de încălzire, ventilație, condiționare a aerului, alimentare cu apă și canalizare și posibilitățile de reducere a costului montării și exploatarei diferitelor sisteme și rețele.

Subliniindu-se faptul că unul dintre cei mai importanți factori care contribuie la reducerea costului construcției este proiectarea, în bune condiții, a organizării șantierului de construcție, se analizează problemele principale pe care le ridică «Organizarea lucrărilor de construcție și Tipizarea tehnologiei de construcții» (cap. VI).

★

În lucrarea «Amplasarea întreprinderilor industriale în orașe» sînt examinate problemele legate de amplasarea întreprinderilor industriale, atât în orașele noi, cât și în cele existente. Se arată, în primul rînd, faptul că, spre deosebire de orașele capitaliste pentru care este caracteristică amplasarea anarhică a întreprinderilor industriale (fabricile și uzinele, amplasate adesea în imediata apropiere a cartierelor de locuit supra populate, infectînd aerul cu fum și gaze vătămătoare), în orașele sovietice, amplasarea și dezvoltarea industriilor se face în mod armonios și planificat, pe unități teritoriale bine determinate și distribuite în cuprinsul orașului în funcție de gradul de nocivitate al industriei respective. În felul acesta, industriile constituie un element de bază pentru orașul socialist pe care îl generează, determinîndu-i mărimea, numărul populației și configurația — în funcție de dispunerea compactă sau împrăștiată a întreprinderilor, căilor de acces și comunicație, etc.

Prezentarea industriei, ca element component al orașului cu caractere proprii, este făcută prin examinarea principalelor condiții teritoriale (cap. I), de transport (cap. II), și sanitare (cap. III) legate de amplasarea întreprinderilor industriale.

Problema amplasării întreprinderilor industriale într-un oraș, neputînd fi despărțită de problema cazării oamenilor muncii din întreprinderile respective, cartea analizează pe larg, în capitolul IV, condițiile și sistemele de cazare a muncitorilor. Zonificarea teritoriului orașului, analizată în capitolul V, este prezentată și sub aspectele speciale ale condiționării de către nevoile de organizare a cartierului industrial (cap. VI) și ale influențelor pe care le are amplasarea întreprinderilor industriale asupra rezolvării plastice a orașului (cap. VII).

În scopul de a orienta rezolvarea amplasării industriilor pe linia îmbinării nevoilor orașului cu cele ale industriei, în capitolul VIII sînt examinate raporturile reciproce care se nasc în cuprinsul orașului între cartierele industriale și cartierele de locuit.

★

Prin problemele pe care le ridică și le analizează, aceste două lucrări constituie un prețios ajutor în rezolvarea din punct de vedere tehnic, economic și plastic, a construcțiilor și ansamblurilor industriale.

Arh. C. ENACHE

*) Zaslav L. M., Zlatolinski N. V., Levinson E. A., Petrova G. T., Ufimțev N. G., Frenkel M. P. Proiectarea întreprinderilor industriale, București, E.S.A.C., 1954.

Iakovlev E. V. Amplasarea întreprinderilor industriale în orașe, București E.S.A.C., 1954.

AFILIEREA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. LA UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A ARHITECȚILOR (U. I. A.)

În scopul de a strânge legăturile de colaborare dintre arhitecții din țara noastră și arhitecții din alte țări, pentru dezvoltarea arhitecturii și pentru consolidarea prieteniei și a păcii între popoare, Comitetul de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. a hotărât să adere la Uniunea Internațională a Arhitecților (U.I.A.). Secretarul general al U.I.A., arhitectul P. Vago a comunicat conducerii Uniunii Arhitecților hotărârea luată de Comitetul executiv al U.I.A. de a admite Uniunea Arhitecților din R.P.R. în U.I.A. Această hotărâre a Comitetului executiv al U.I.A. a fost luată cu unanimitatea voturilor membrilor Comitetului executiv. Urmează ca această hotărâre să fie confirmată de cea de a IV-a adunare ordinară a U.I.A., care se va întruni în iulie 1955 la Haga.

★

CONFERINȚA UNIUNILOR DE ARHITECȚI DIN R.P. BULGARIA, R. GEHOSLOVACĂ, R. D. GERMANĂ, R. P. POLONĂ, R. P. ROMÂNĂ ȘI R. P. UNGARĂ

Între 7—12 februarie 1955 a avut loc la Budapesta o conferință a Uniunilor de arhitecți din unele țări de democrație populară. Au participat delegați ai Uniunilor de arhitecți din R. P. Bulgaria, R. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă, R. P. Română și R. P. Ungară.

Ca delegat al Uniunii Arhitecților din R. P. R. a participat arh. M. Alifanti, secretar al Uniunii.

Din comunicatul adoptat rezultă că la conferință s-au discutat probleme importante privind dezvoltarea schimbului de experiență dintre Uniunile de arhitecți, dezvoltarea relațiilor internaționale prin schimb de literatură științifică, material documentar și informații în domeniul arhitecturii, prin călătorii de studii, etc.

În comunicat se subliniază că Uniunile de arhitecți consideră ca prima lor sarcină lupta pentru pace, pentru apărarea libertății de a munci și a crea pentru viitorul fericit al poporului; de asemenea că Uniunile trebuie să adâncească problemele de bază ale creației arhitecturale pe drumul realismului socialist.

S-au făcut recomandări Uniunilor de arhitecți de a activa intens pentru analizarea și aplicarea în condițiile fiecărei țări a concluziilor consfățuirii constructorilor și arhitecților din U.R.S.S. din decembrie 1954.

S-a subliniat de asemenea necesitatea strângerii relațiilor Uniunilor de arhitecți cu celelalte asociații de tehnicieni și artiști și a existenței unor instituții științifice — de tipul Academiei de arhitectură din U.R.S.S. și R.D.G. — care să aducă o contribuție importantă la dezvoltarea arhitecturii în țările respective.

★

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

O NOUĂ SECȚIE A UNIUNII ARHITECȚILOR

Pentru a aduce o contribuție mai intensă la îndrumarea creației în domeniul arhitecturii de interior, Biroul Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților a hotărât înființarea unei noi secții de îndrumare a creației, și anume *Secția arhitectură de interior*.

Responsabilul acestei secții a fost numit tov. arh. N. Cucu.

DISCUȚII DE CREAȚIE

În ziua de 27 ianuarie 1955 a fost organizată în localul Institutului de arhitectură « Ion Mincu » o discuție de creație în legătură cu concursul pentru sistematizarea pieței Casei Centrale a Armatei din București.

Pentru a putea fi cunoscute de arhitecți, proiectele prezentate la concurs au fost expuse în sala de expoziții a Institutului de arhitectură « Ion Mincu » cu o săptămână înainte.

Președintele Uniunii Arhitecților, prof. arh. Duiliu Marcu a rostit cuvântul de deschidere, după care conf. arh. G. Petrașcu — membru în juriul de judecată al concursului — a făcut analiza critică a proiectelor prezentate la concurs.

Au luat cuvântul la discuții arhitecții Fl. Apostoleanu, Al. Zamfiropol, T. Evolveanu, A. Focșanu și ing. C. Sfințescu. Vorbitorii au criticat în mod just unele lipsuri ale programului și ale organizării concursului. Totuși, prin numărul mic de vorbitori și mai ales prin conținutul cuvântărilor acestora, discuția de creație nu și-a atins scopul, nereușind să dezbată cu suficientă adâncime problemele de creație care se pun în legătură cu sistematizarea pieței C.C.A.

Concluziile au fost trase de prof. arh. P. Macovei, vicepreședinte al Uniunii Arhitecților, care a subliniat că obiectivul urmărit de acest concurs a fost în parte atins, întrucât în proiectele prezentate se găsesc indicate căi interesante de rezolvare a sistematizării pieței Casei Centrale a Armatei.

★

În zilele de 15, 18, 25 februarie și 4 martie 1955, a avut loc la Casa Arhitectului discuția de creație cu tema « Locuința individuală » organizată de Secția pentru îndrumarea creației în domeniul proiectării ansamblurilor și clădirilor publice și de locuit a Uniunii Arhitecților.

Cu o săptămână înainte de începerea discuției s-a deschis la Casa Arhitectului expoziția de proiecte de locuințe individuale, întocmite în cadrul Institutelor de proiectare Proiect București, I.P.C.I. și ISPROR.

Prima ședință de discuții a fost deschisă de arh. C. Moșinschi, responsabilul secției.

Au fost expuse următoarele referate:

« Probleme generale ale proiectării locuinței individuale. Analiza proiectelor, scheme și funcțiuni », întocmit de arh. M. Dima, în colaborare cu arhitecții M. Enescu, E. Cosmatu și R. Stan.

« Despre mijloacele de realizare a unui volum crescând de locuințe tip individuale și prin cooperare, pe bază de credite de stat », întocmit de arh. N. Florescu, în colaborare cu arh. V. Smighelschi și ing. A. Boverman.

« Sistematizări, aspecte plastice și de compoziție a elementului tip și a ansamblurilor de locuințe individuale », întocmit de arhitecții Liliana Dinescu și G. Filipeanu.

La discuții au luat parte un mare număr de arhitecți și ingineri, care au făcut numeroase sugestii și observații cu privire la problemele proiectării locuințelor individuale. S-a stabilit că secția de creație a Uniunii Arhitecților va sistematiza aceste sugestii și observații și le va preda Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții și altor organe interesate, pentru ca ele să fie folosite la îmbunătățirea proiectării. De asemenea secția va porni, pe baza discuției, la elaborarea programelor unor concursuri pentru locuința individuală, ce vor

fi publicate în trimestrul II al anului curent de către Uniunea Arhitecților.

În încheierea discuțiilor, arh. C. Moșinschi a făcut o scurtă apreciere asupra referatelor și discuțiilor purtate.

★

În ziua de 29 martie 1955 a avut loc o discuție de creație în legătură cu concursul de proiecte tip S.M.T. instituit de C.S.A.C.

Cu trei zile înainte de începerea discuției, s-a deschis la Casa Arhitectului expoziția de proiecte tip S.M.T. prezentate la acest concurs.

Prima ședință de discuții a fost deschisă de arh. N. Nedelcu, membru în Comitetul de conducere al Uniunii Arhitecților.

Arh. Z. Solomon, responsabil al sectorului industrial al secției pentru îndrumarea creației în domeniul clădirilor și ansamblurilor industriale și agricole, a expus referatul intitulat: «*Concursul pentru proiectarea unui centru de producție S.M.T.*»

După referat au urmat discuții

CONFERINȚE

În ziua de 11 ianuarie 1955, prof. arh. Grigore Ionescu a ținut o conferință despre «*Aportul meșterilor populari la arhitectura românească*».

Arhitecții Gh. Popescu-Negreanu și Gh. Sebestyen s-au ocupat în conferința ținută la 25 ianuarie a.c., de problema «*Reduceri costului clădirilor prin metode noi de construcție*».

Prof. arh. N. Bădescu, președintele Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții, și prof. arh. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților, au conferențiat în zilele de 1 și 8 februarie 1955, la Casa Arhitectului, despre *Consfătuirea constructorilor și arhitecților din U.R.S.S.*, la care conferențiarii au participat ca delegați ai țării noastre.

«*Elemente de decor și arhitectura românească*» este titlul conferinței rostite la 22 februarie a.c. de către prof. arh. Horia Teodoru.

Despre *Ziua internațională a femeii* a conferențiat în ziua de 8 martie, arh. Cristina Neagu, arătând importanța acestei zile pentru femeile din lumea întreagă.

Referindu-se la munca pe care o depun femeile arhitecte, vorbitoarea a subliniat că femeile arhitecte vor să construiască, nu să dărîme și că ele sînt ferm hotărîte să lupte pentru pace, spre a putea crea opere de care să se bucure poporul muncitor. În încheiere, conferențiară a citat cîteva nume de arhitecte care s-au evidențiat în muncă.

După conferință a urmat un program artistic interpretat de arhitecți.

În cadrul ciclului de conferințe avînd ca temă «*Locuința*», în ziua de 15 martie, prof. arh. R. Bordenache a vorbit despre «*Locuința greco-romană*».

În ziua de 23 martie a avut loc conferința prof. universitar Al. Sanielevici despre «*Folosirea în scopuri pașnice a energiei nucleare și a izotopilor radioactivi*».

ACTIVITATEA CULTURALĂ A CASEI ARHITECTULUI

În ziua de 2 martie 1955 a avut loc la biblioteca Casei Arhitectului deschiderea expoziției de prezentare a unor cărți vechi și noi de arhitectură și artă.

În ziua de 5 martie a avut loc o seară de satiră și umor din literatură clasică rusă și sovietică organizată în colaborare cu Editura Cartea Rusă, la care și-au dat concursul: Maria Voluntaru și Gabriel Dănciulescu de la Teatrul Național «*I. L. Caragiale*» și Leny Caler de la Teatrul Municipal. În continuare a fost prezentat filmul documentar «*Cehov*».

Ansamblul de păpuși al teatrului Tîndărică a dat un spectacol pentru copiii arhitecților în ziua de 3 ianuarie 1955, cu piesa «*Artiștii pădurii*», care s-a bucurat de succes în rîndurile micilor spectatori.

Audițiile muzicale pe discuri au avut loc cu regularitate în fiecare miercuri. Prezentarea muzicală a concertelor marilor compozitori a fost făcută de prof. Em. Vlangali.

În ultimele luni, la Casa Arhitectului au avut loc o serie de concerte primite cu mare interes de către arhitecți. Astfel, în ziua de 29 ianuarie 1955 a avut loc un concert dat de cvarțetul vocal al Filarmonicii de Stat din București, format din Emilia Petrescu — soprană, Elena Cernei — mezzosoprană, Aurel Alexandrescu — tenor, Alexandru Voinescu — bariton, acompaniat de N. Rădulescu, H. Brendier și I. Fotino.

A urmat un recital de pian dat de Corneliu Gheorghiu.

Valentin Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu au dat un concert în ziua de 19 februarie a.c.

Orchestra «*Barbu Lăutaru*» a Filarmonicii de Stat, dirijată de Ionel Budișteanu, a dat un concert în ziua de 26 februarie a.c. la care și-au dat concursul Fănică Luca, Emil Gavriș și Magda Constantinescu.

În ziua de 26 martie, prof. V. S. Jianu a dat un recital de flaut acompaniat la pian de N. Rădulescu; a urmat un recital de harpă și canto dat de Ileana Pitca și Lila Cristescu.

E 1689

KAT

ARCHITECTURA RPR

6
1955

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚII AL CONSILIULUI DE MINISTRI

6
1955

STUDII DE SISTEMATIZARE A UNOR GOSPODĂRII AGRICOLE DE STAT

Arh. I. VOGEL

În anii trecuți, amplasarea construcțiilor în incintele construite ale G.A.S.-urilor (centrul, secțiile și fermele de producție) se făcea de comisii constituite în acest scop, fără a avea la bază planuri de sistematizare. Această practică s-a dovedit a fi cu totul necorespunzătoare. Unele construcții au fost așezate pe terenuri improprii (prea accidentate sau inundabile), fapt care ducea la cheltuieli inutile și la degradarea în timp scurt a construcțiilor; altele au fost orientate nefavorabil, expuse crivățului și lipsite de însorire, ceea ce dăuna sănătății și capacității de producție a animalelor.

Risipirea construcțiilor pe un teritoriu, fără nici un criteriu de grupare și nerespectarea distanțelor minime admise, au condus la o risipă nejustificată de teren agricol și au determinat trasee de drumuri, de rețele electrice și de alimentare cu apă, întâmplătoare.

Creșterea considerabilă a volumului de investiții alocate pentru construcțiile necesare dezvoltării agriculturii a impus lichidarea imediată a acestei stări de lucruri.

Sarcina sistematizării incintelor de producție agricolă și zootehnică ale gospodăriilor agricole de stat a revenit proiectanților de la IPAS, I.P.C. și ICSOR.

Înainte de a se trece la proiectarea propriu-zisă, trebuiau pregătite temele de proiectare și documentarea necesară.

Lipsa proiectelor de organizare a teritoriului agricol a G.A.S.-urilor, din care să rezulte locul de amplasare a construcțiilor agricole, a fermelor și necesarul de construcții pentru fiecare secție sau fermă în parte, a obligat proiectanții să colaboreze direct pe teren cu tehnologii pentru stabilirea temelor.

Lipsa normativelor care să reglementeze distanțele minime dintre construcții în funcție de cerințele zooveterinare, calculul consumului de apă la producția zootehnică, precum și măsurile antiincendiarie specifice mediului agricol, au constituit o greutate în munca proiectanților.

O altă serie de probleme importante cum ar fi stabilirea condițiilor de amplasare a locuințelor în sectoarele de producție și satele învecinate, stabilirea construcțiilor sociale culturale necesare în funcție de mărimea așezării agricole, calculul de rentabilitate al investițiilor propuse, norme, specifice centrelor agricole, pentru proiectarea instalațiilor de apă, canalizare, electrice și drumuri, sînt în curs de soluționare pe baza studiilor efectuate și a experienței dobîndite de proiectanți în timpul întocmirii proiectelor.

Cu îndrumarea și mai ales cu sprijinul activ al C.S.A.C.-ului se puteau realiza proiecte de mai bună calitate și într-un timp mai scurt.

Cu toate lipsurile constatate la unele proiecte în ceea ce privește justificarea dotațiilor (în special la locuințe și clădiri social-culturale) și a legăturii acestora — acolo unde este posibil — cu satele vecine, proiectele au fost de cele mai multe ori judicios întocmite.

În proiectare, în afara principiilor generale de compoziție, s-a avut în vedere și respectarea unor criterii specifice lucrărilor de sistematizare agricole:

— gruparea clădirilor în curți sau sectoare de producție și amplasarea acestora pe baza legăturilor funcționale și a orientării cerute de procesul tehnologic și prescripțiile sanitare; — economia de teren arabil; — utilizarea, pe cît posibil, a tuturor construcțiilor existente pe teren.

Pentru a putea aprecia indicii de suprafață obținuți în proiectare s-au calculat indicii spațiali de bază obținuți din schema de amplasare optimă a clădirilor în sectoare funcționale.

Ca exemplificare a realizărilor obținute la IPAS vom analiza cîteva proiecte.

Desigur, fiind vorba de o ramură nouă a proiectării în țara noastră, realizările obținute trebuie analizate sub aspectul unor probleme a căror soluționare este la începutul ei.

În viitor, sistematizarea agricolă trebuie să coopereze strîns cu sistematizarea regională. Studiile de teren trebuie adîncite și extinse în afara perimetrului gospodăriei, la satele învecinate, sub raportul posibilităților de construire de locuințe, de dotări social-culturale, de rețele energetice, de alimentare cu apă și de drumuri.

Pentru sistematizarea gospodăriilor agricole de stat este necesar să se creeze proiecte tip de clădiri cu funcțiuni complexe. De exemplu: proiect tip de clădire pentru creșterea a 100 vaci de lapte, în care să fie incluse spații pentru adăpostirea a 100 de vaci, grajd pentru viței de 1—6 luni, bucătăria de preparare a hranei, silozul de nutreț murat, silozuri de concentrate, lăptăria cu instalația de pasteurizare. Această construcție va trebui prevăzută cu mecanizare pentru muls, distribuția hranei, evacuarea gunoiului, adăpat etc.

Realizări ca acestea ar aduce economii de terenuri agricole, de investiții și o mărire a producției prin condițiile tehnice și igienice optime în care s-ar face exploatarea.

G.A.S. PAVEL TCACENCO — SECȚIA NICULEȘTI—JIANU

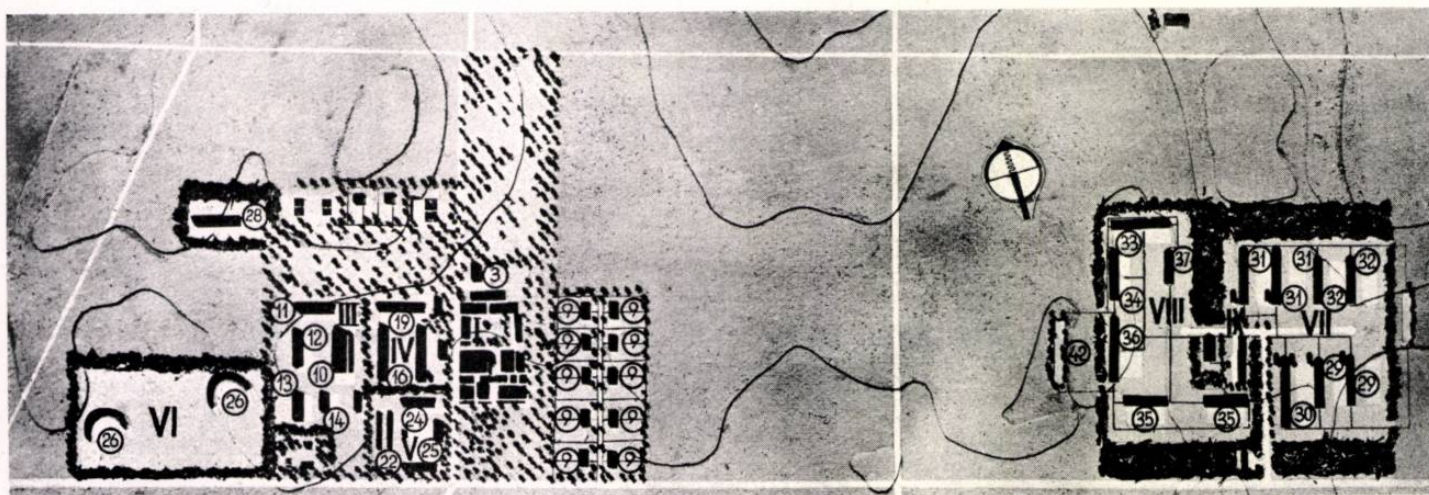
Responsabil de proiect, arh. V. Oprescu

Proiectarea secției Niculești/Jianu a G.A.S. Pavel Tcacenco s-a făcut prin gruparea construcțiilor pe curți și sectoare și a fost legată de construcțiile existente: remize pentru batoze, combine, utilaj agricol, grajduri pentru animale de muncă, pătule de porumb, cantină, locuință colectivă etc.

Orientarea defectuoasă a grajdurilor de porci a fost schimbată în proiectul de sistematizare, prin orientarea lor

optimă perpendicular pe orientarea existentă. Din indicii de folosință a terenului pe curți (sector administrativ 10,80%, locuințe 6,14%, sector mecanic 11,10%, curte de lucru 21%, curte de produse 19,50%, fermă de ovine 3,47%) rezultă indicele de 8,03%.

Pentru ferma de porci, indicele este de 8%, iar la ferma de taurine este de 11,05%.

I. SECTORUL SOCIAL/ADMINISTRATIV: 1. Administrație centrală
2. Locuință colectivă pentru 50 persoane — 3. Garaj auto — 4. Cantină
5. Baie cu 8 dușuri — 6. Club — 7. Locuință pentru familisti — 8. Chioșc

II. SECTOR DE LOCUINȚE: 9. Locuințe pentru familisti

III. CURTEA ATELIERULUI MECANIC: 10. Atelier mecanic pentru 32 tractoare — 11. Remiză pentru 32 tractoare — 12. Remiză pentru utilaj agricol — 13. Remiză pentru 6 combine — 14. Remiză pentru 5 batoze
15. Magazie pentru piese de schimb

IV. CURTEA DE LUCRU: 16. Grajd pentru cai de muncă — 17. Grajd pentru boi de muncă — 18. Siloz pentru nutreț murat — 19. Remiză pentru căruțe — 20. Atelier gospodăresc — 21. Magazie pentru materiale și unelte

V. CURTEA DE PRODUSE: 22. Pătule pentru 10 vagoane porumb
23. Uscătorie de bumbac — 24. Magazie pentru 30 vagoane semințe
25. Magazie pentru 20 vagoane îngrășămintă chimice

VI. SECTORUL OVIN: 26. Saivane șopron pentru 1000 capete
27. Baza de carburanți — 28. Izolator

FERMA DE VACI ȘI PORCI

VII. SECTORUL TAURIN: 29. Grajduri pentru 50 vaci — 30. Grajd pentru 100 vaci — 31. Grajduri pentru 100 capete taurine tinere
32. Grajd pentru viței

VIII. SECTORUL PORCIN: 33. Grajd pentru 72 scroafe — 34. Grajd pentru 24 scroafe — 35. Grajduri pentru 200 capete porcine tinere
36. Grajd pentru 400 capete porcine tinere — 37. Grajd pentru 8 vieri

IX. CURTEA DE PRODUSE: 38. Magazie pentru 30 vagoane concentrate
39. Cameră pentru prepararea nutrețului

X. 40. Lăptărie — 41. Bordei/ghetărie — 42. Platforme pentru bălegar

G.A.S. BEREȘTI — SECȚIA BALINTEȘTI

Responsabil de proiect, arh. Lidia Mateescu

A. SEDIUL SECȚIEI

I. 1. Administrație

II. CURTEA DE LUCRU: 2. Atelier gospodăresc — 3. Remiză pentru utilaj agricol — 4. Remiză pentru căruțe

III. CURTEA DE PRODUSE ȘI ANIMALE DE MUNCĂ: 5. Magazie pentru cereale — 6. Pătul pentru porumb — 7. Grajd pentru boi de muncă
8. Grajd pentru cai de muncă

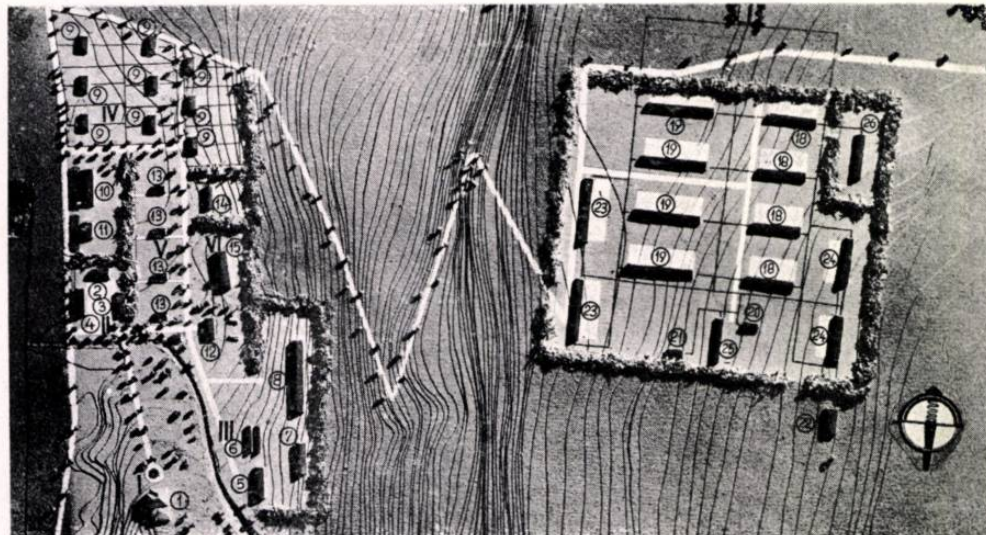
IV. SECTORUL SOCIAL: 9. Locuințe pentru familisti — 10. Locuință colectivă pentru 50 persoane — 11. Baie
12. Cantină

V. FERMA DE PĂȘĂRI: 13. Hale pentru ouat pentru 250 găini — 14. Puierărie pentru 1000 pui

VI. 15. Cramă — proprietate M. I. A.
16. Construcție — proprietate M. I. A.
17. Uzină electrică

B. FERMA DE PORCI

18. Grajduri pentru 200 capete porcine tinere — 19. Grajduri pentru 24 scroafe
20. Cameră pentru prepararea nutrețului
21. Grajd pentru vieri — 22. Locuință pentru îngrijitori — 23. Grajduri pentru 24 scroafe — 24. Grajduri pentru 200 capete porcine tinere — 25. Magazie pentru concentrate — 26. Izolator pentru animale
27. Platformă pentru gunoi

Terenul este foarte accidentat, fapt care a creat dificultăți sistematizării. Majoritatea construcțiilor necesare producției, existând pe teren, ele au determinat și amplasarea curților de producție: curtea de lucru a fost plasată la ieșirea din gospodărie, în drum spre câmpul de lucru, iar amplasarea curții de produse și animale de muncă a fost obligată de cele trei construcții existente. Sectorul social este aproape în întregime construit în anul 1954.

Indicele de folosință a terenului, de 4,76% pentru sediul secției (curți de lucru 12%, sector de locuințe 5%, curte de produse și animale de muncă 8%, fermă de păsări 5%), este neeconomic, datorită faptului că o mare parte de teren (2,9%) este neconstruibil, iar ferma de păsări ocupă o mare parte de teren, prin padocurile necesare creșterii păsărilor. La ferma de porci, indicele este de 5,05%.

G.A.S. COSTACHE BURCĂ — SECȚIA PELINUL

Responsabil de proiect, arh. G. Olariu

Prin proiectare s-a căutat să se creeze legătura necesară între sectoarele de producție și de produse. Astfel, sectorul de produse s-a dezvoltat pe artera de acces în secție și în imediata apropiere a drumului ce leagă secția de terenul de producție. Amplasarea acestui sector s-a făcut ținându-se seama de aprovizionarea bucătăriei de furaje, care asigură alimentarea, atât a sectorului taurin, cât și a sectorului porc.

Sectorul administrativ și curtea de lucru au fost amplasate la vest și est de sectorul produselor, ținându-se seama de procesul tehnologic și de legăturile cu exteriorul.

Sectorul taurin, amplasat la nord de sectorul administrativ, și sectorul porc, amplasat la est de sectorul taurin, asigură o justă exploatare, ținând seama de alimentarea cu furaje a

animalelor și de evacuarea bălegarului, care se fac mai ușor folosind panta spre est a terenului.

Varianta prezentată pentru sectorul social nu este cea mai bună, deoarece acesta este rupt de satul Pelinul, care se află la cca 600 m de fermă.

Proiectantul a prezentat o altă soluție, care este mult mai judicioasă, în care locuințele G.A.S.-ului au fost legate organic de sat, folosind în acest mod toate dotările social-culturale ale satului.

Indicele de folosință în sectorul de producție este de 10,8%, ceea ce ilustrează că terenul este bine folosit. Indicii de folosință sînt repartizați pe curți astfel: ferma de ovine 5,5%, ferma de porcine 10%, ferma de taurine 11%, sectorul de produse 12,6%, curtea de lucru 11,7%, sectorul administrativ 10%.

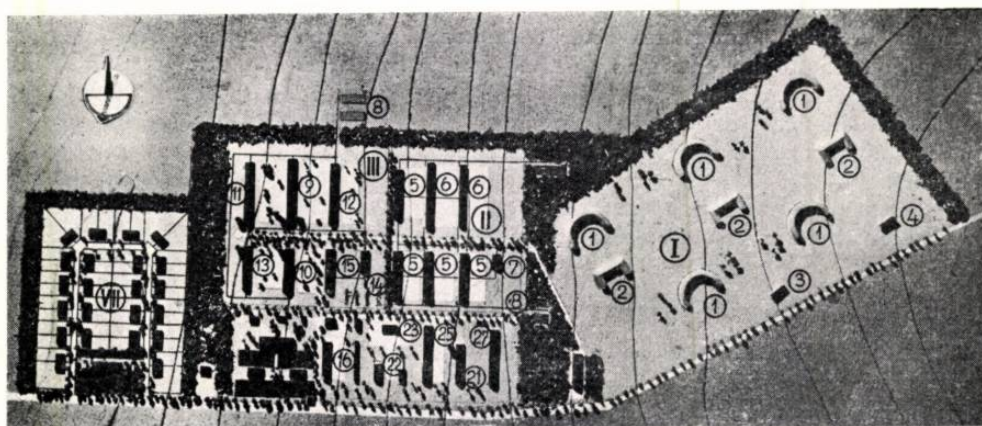
I. FERMA DE OVINE: 1. Saivane pentru 500 oi — 2. Saivane șopron pentru 1000 capete tinere — 3. Casă pentru ciobani — 4. Grajd existent

II. FERMA DE PORCINE: 5. Grajduri pentru 24 scroafe — 6. Grajduri pentru 400 capete porcine tinere — 7. Grajd pentru vier — 8. Platformă pentru bălegar

III. FERMA DE TAURINE: 9. Grajd pentru 100 vaci — 10. Grajd pentru 50 vaci — 11. Grajd pentru taurine tinere — 12. Grajd pentru viței — 13. Grajd pentru viței + taurine tinere

IV. SECTOR PRODUSE: 14. Cameră pentru prepararea nutrețului — 15. Magazie (capacitate 30 vagoane) — 16. Magazie (capacitate 20 vagoane) seminte — 17. Pătul (capacitate 10 vagoane) — 18. Basculă — 19. Lăptărie — 20. Ghețarie — 21. Siloz pentru nutreț — 22. Magazie pentru îngrășăminte chimice

V. CURTEA DE LUCRU: 23. Atelier gospodăresc — 24. Magazie pentru materiale și unelte — 25. Remiză pentru care, căruțe — 26. Grajd pentru 50 boi de muncă — 27. Grajd pentru 50 cai de muncă

VI. SECTOR ADMINISTRATIV: 28. Administrație — 29. Cantină — 30. Locuință colectivă — 31. Brutărie — 32. Pichet de incendiu — 33. W.C.

VII. SECTOR SOCIAL: 34. Creșă pentru copii — 35. Locuință pentru familisti (cu 2 apartamente) — 36. Baie — 37. Castel de apă

G.A.S. ȘERCAIA — SECȚIA ȘERCAIA

Responsabil de proiect, arh. C. Petrescu

Proiectantul a reușit să creeze un ansamblu unitar, amplasînd un mare număr de construcții pe o suprafață foarte întinsă.

Amplasarea fermelor și sectoarelor permite o circulație ușoară a produselor, cât și a muncitorilor.

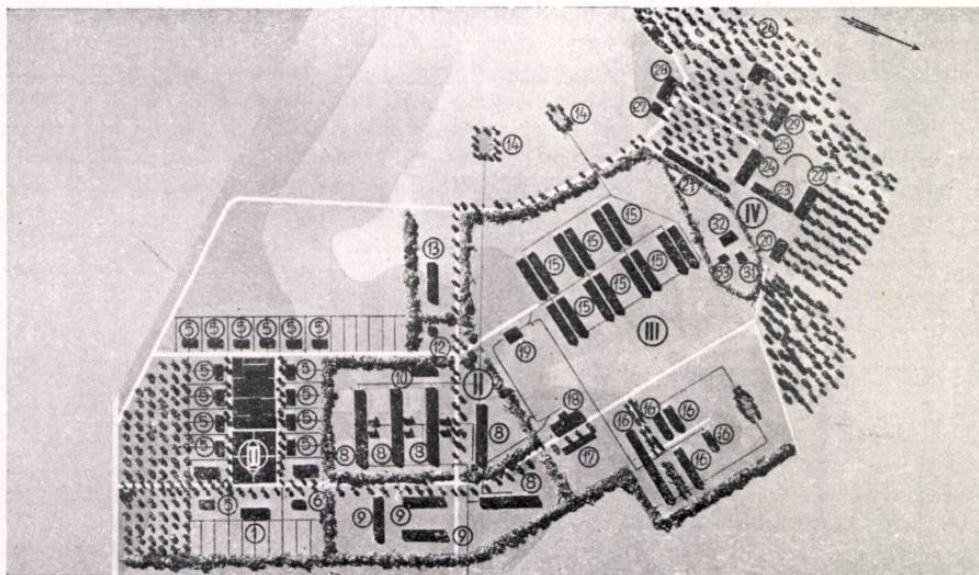
Sectorul administrativ are legătură cu toate celelalte sectoare; străzile cu locuințe sînt astfel studiate, ca să conducă spre intrarea în gospodărie.

La sectorul de locuințe grupat în jurul cantinei, pe o axă de compoziție, proiectantul reușește să obțină un ansamblu

bine organizat, cu o piațetă care marchează intrarea în gospodărie, încadrată cu o serie de construcții cu o arhitectură mai reprezentativă.

Indicele de folosință a terenului este de 8,3%, față de indicele pentru situația existentă, de 6,74%.

Indicii obținuți pe curți: sectorul social 7,15%, ferma de vaci 10,39%, ferma de porci 7,31%, curtea de lucru 8,86%, sînt în aceeași măsură influențați de situația amplasamentelor construcțiilor existente.

I. SECTORUL ADMINISTRATIV ȘI SOCIAL : 1. Administrație
2. Cantină și baie — 3. Creșă și grădiniță — 4. Grup social — 5. Locuințe
pentru familisti — 6. Lăptărie — 7. Ghețarie

tanți familisti — 30. Depozit de carburanți — 31. Abator — 32. Infir-
merie veterinară — 33. Platformă pentru spălat auto — 34. Cabină pen-
tru paznic

II. SECTOR TAURIN: 8. Grajduri de vaci
pentru 450 capete — 9. Finare — 10. Grajd
pentru tauri — 11. Casa transformator elec-
tric — 12. Casa pompelor — 13. Remiză
14. Platformă pentru gunoi

III. SECTOR PORCIN. GRAJD PENTRU
SCROAFE ȘI ÎNGRĂȘĂTORIE PENTRU
PORCI: 15. Îngrășătorii de porci — 16. Grajd
scroafe, grajd pentru porcine tinere și
grajd pentru vieri — 17. Pătul de porumb
18. Magazie pentru concentrate și moară
19. Cameră pentru prepararea nutrețului

IV. SECTOR DE LUCRU: 20. Atelier me-
canic — 21. Remiză de mașini agricole și
cărute — 22. Grajd pentru cai de muncă
23. Remiză-garaj, grajd pentru cai — 24. Re-
miză pentru utilaj agricol, magazie pentru
semințe — 25. Depozit de rufe și spălătorie
26. Dormitor pentru musafiri și birou comun
27. Colț roșu — 28. Baracă-dormitor pentru
flotanți — 29. Locuință dormitor pentru flo-

G.A.S. RUPEA — REGIUNEA STALIN — SECȚIA CENTRALĂ

Responsabil de proiect, arh. C. Grigoraș

Prevede construirea unui sector mecanic, unei ferme de
150 de vaci și unei secții teritoriale agricole.

Terenul foarte accidentat pe care se proiectează acest
complex determină amplasarea tuturor construcțiilor, astfel
încât să nu rezulte diferențe mari de nivel, care să facă nece-
sară mărirea investițiilor.

Diferențele mari de nivel ale terenului au determinat
proiectantul să nu respecte strict repartizarea construcțiilor
pe curți.

Construcțiile existente, precum și relieful mai puțin
accidentat, situat la vest de șosea, sînt motivele pentru care

proiectantul a amplasat pe acest teren ferma de vaci, curtea
de lucru și curtea de produse.

Sectorul mecanic a fost proiectat la est de șosea, pe un
teren care a permis amplasarea acestor construcții cu fron-
turi mari. Sectorul de locuințe, dotat cu locuințe pe
parter, cuplate, și locuințe în blocuri cu 4 apartamente,
grupate în lungul a două străzi, oferă o perspectivă fru-
moasă spre șosea.

Indicele de folosință a terenului pentru toată incinta
sistemată, de 7,82%, nu este economic, însă este justificat
de condițiile speciale ale terenului foarte accidentat.

I. CURTEA ADMINISTRAȚIEI: 1. Administrație — 2. Cantină

II. CURTEA DE LUCRU: 3. Pichet de incendiu — 4. Garaj auto
5. Remiză pentru cărute — 6. Grajd pentru animale de muncă — 7. Atelier

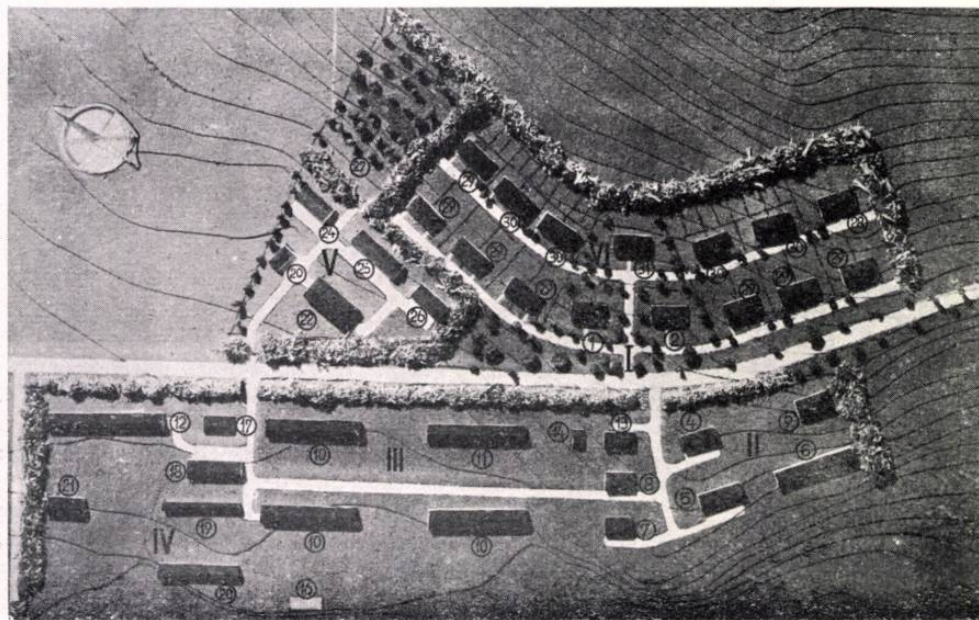
gospodăresc — 8. Magazie pentru îngrășăminte chimice — 9. Adăpost
pentru stupi

III. SECTOR TAURIN: 10. Grajd pentru 50 vaci — 11. Grajd pentru
viței de 1—6 luni — 12. Grajd pentru taurine
tinere și grajd pentru viței de 1—6 luni
13. Lăptărie — 14. Ghețarie — 15. Siloz pentru
nutreț murat — 16. Platformă pentru gunoi

IV. CURTEA DE PRODUSE: 17. Cameră
pentru prepararea nutrețului — 18. Magazie
pentru concentrate — 19. Pătul pentru po-
rumb — 20. Finar — 21. Izolator pentru vaci

V. SECTOR MECANIC: 22. Atelier me-
canic — 23. Magazie pentru materiale
24. Remiză pentru 5 batoze — 25. Remiză
pentru 18 tractoare — 26. Remiză pentru
utilaj agricol — 27. Depozit de carburanți

VI. SECTOR LOCUINȚE: 28. Dormitor
comun pentru muncitori sezonieri — 29. Lo-
cuințe pentru familisti (cu 2 aparta-
mente) — 30. Locuințe pentru familisti (cu 4 aparta-
mente) — 31. Creșă pentru 22 copii

G.A.S. DONCA SIMO — SECȚIA PIATRA — SECTORUL AVICOL

Responsabil de proiect, arh. V. Popescu

A fost folosită just plaja naturală, așezându-se cotețele de rațe pe partea ușor accesibilă la lac, cu padocuri directe spre apă, iar cotețele de găște pe partea mai ridicată, cu posibilitatea de ieșire în cârd spre lac.

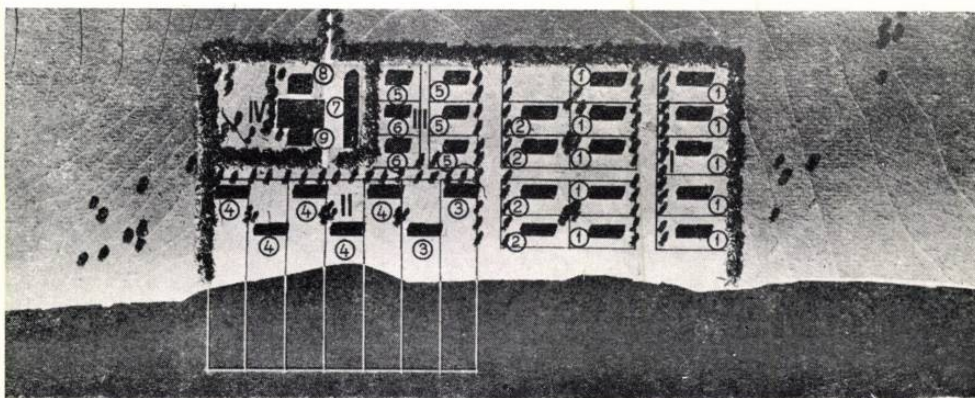
Circulația se face destul de ușor de la magazie spre interiorul fermei pe un drum separat, pentru a se obține o mai bună izolare a păsărilor contra epizootiilor. S-a ales orientarea optimă a cotețelor, fără a se ține seama de curbele de nivel.

I. FERMA DE GĂȘTE: 1. Cotețe pentru găște — 2. Cotețe pentru găște tinere

II. FERMA DE RAȚE: 3. Cotețe pentru rațe tinere — 4. Cotețe pentru rațe

III. PUIERNIȚE: 5. Puiernițe pentru boboci de găscă — 6. Puiernițe pentru boboci de rață

IV. CURTEA GOSPODĂRII: 7. Magazie pentru grăunțe — 8. Locuință pentru personal — 9. Birou și cantină

G.A.S. DONCA SIMO — SECȚIA FLACĂRA

Responsabil de proiect, arh. V. Popescu

Proiectarea a reușit să înglobeze într-un ansamblu unitar un mare număr de construcții, împrăștiate în mod neregulat pe o suprafață foarte întinsă, așezate oblic față de șoseaua și perdelele de protecție existente.

Amplasarea fermelor și sectoarelor permite o circulație ușoară, atât a oamenilor, cât și a produselor. Sectorul de plante furajere este amplasat între cele două ferme; sectorul administrativ are legătură cu toate celelalte sectoare; străzile cu locuințe sînt astfel proiectate, ca să conducă spre intrarea în gospodărie, ocolind totodată plantația de nuci existentă.

Intrarea în gospodărie are o axă de simetrie ce conduce privirea spre clădirea dominantă a atelierului mecanic; în fața intrării s-a creat un ansamblu frumos ordonat.

Proiectarea s-a făcut astfel, încît toate sectoarele să aibă posibilități de extindere.

Indicele de folosință a terenului, de 13,6%, arată că terenul este bine utilizat. S-au realizat următorii indici repartizați pe curți: ferma de vaci 11,5%, ferma de porci 9,8%, curtea de produse 11,6%, sectorul mecanic 12,5%, curtea de lucru 13%.

I. SECTORUL ADMINISTRATIV: 1. Administrație — 2. Cantină — 3. Brutărie — 4. Baie — 5. Garaj auto — 6. Pichet de incendiu

II. SECȚIA MECANICĂ: 7. Atelier mecanic — 8. Magazii — 9. Atelier gospodăresc — 10. Remiză — 11. Depozit pentru carburanți

III. CURTE DE LUCRU: 12. Grajduri pentru animale de muncă — 13. Remiză pentru căruțe

IV. FERMA DE 100 SCROAFE: 14. Grajduri pentru scroafe — 15. Grajd pentru vieri — 16. Grajduri pentru porcine tinere — 17. Platformă pentru gunoi

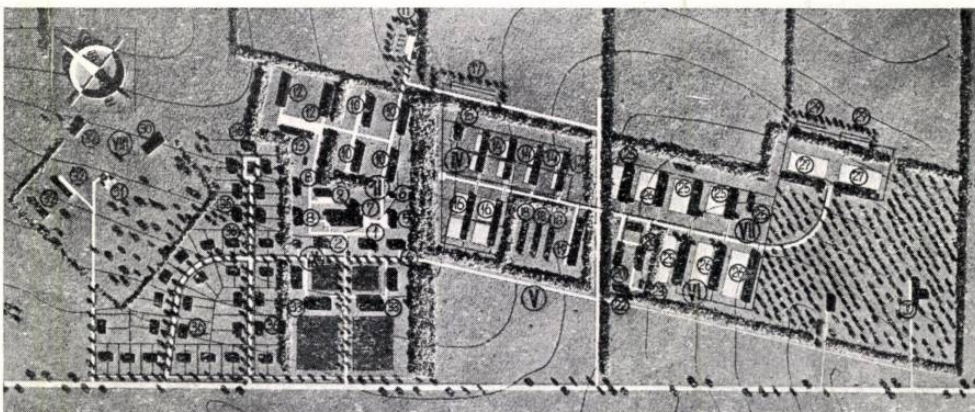
V. CURTEA DE PRODUSE: 18. Păture pentru porumb — 19. Magazie pentru semințe

VI. SECTOR FURAJE: 20. Magazii pentru concentrate — 21. Cameră pentru prepararea nutrețului — 22. Lăptărie — 23. Ghețarie — 24. Cîntar

VII. FERMA DE 250 VACI: 25. Grajduri pentru vaci — 26. Grajduri pentru viței — 27. Grajduri pentru taurine tinere — 28. Silozuri pentru nutreț — 29. Platforme pentru gunoi — 30. Grajd pentru izolare

VIII. SECTOR APICOL: 31. Casă pentru colectat miere — 32. Depozit de stupi

IX. SECTOR SOCIAL: 33. Locuințe colective — 34. Locuințe comune pentru muncitori sezonieri — 35. Creșă, cămin de zi — 36. Locuințe (cu 2 apartamente) — 37. Locuință pentru muncitori sezonieri (existentă)

G.A.S. URLEASCA — SECȚIA MĂZĂRENI

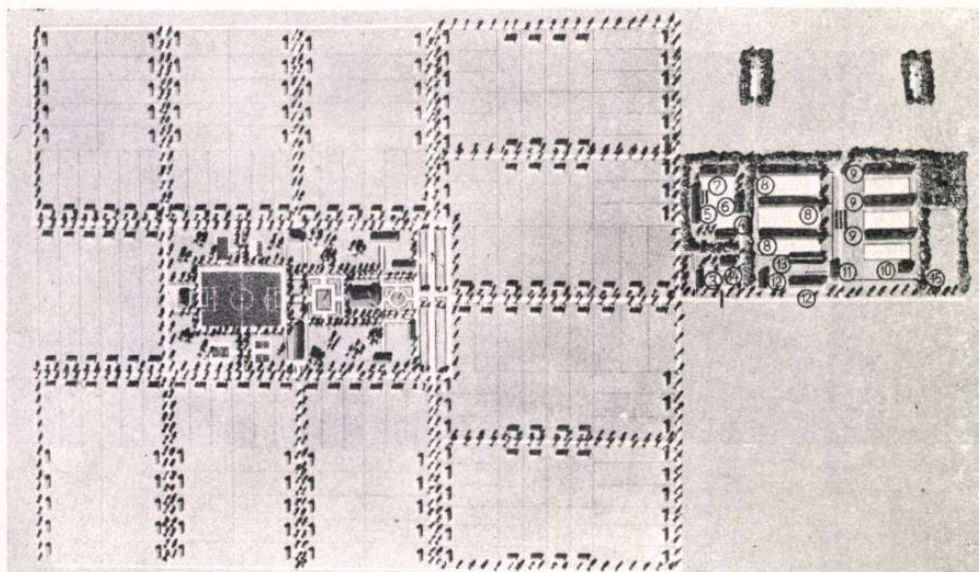
Responsabil de proiect, arh. S. Ionescu

Secția este amplasată în imediata vecinătate a satului Măzăreni, care și procură brațele de muncă necesare producției.

Sediul este proiectat pentru o fermă de 300 de vaci și o secție agricolă dotată cu curți de lucru și magazine de cereale.

Indicele de folosință a terenului este de 12,03%; repartizat pe curți, reprezintă la ferma de vaci 12,86%, la curtea de lucru 13,48%, la sectorul administrativ 5,34%.

Soluționarea obținută poate constitui baza de plecare pentru studiul unei ferme tip de 300 de vaci.

I. SECTORUL ADMINISTRATIV ȘI SOCIAL:

1. Cantina — 2. Administrație
3. Cabină pentru paznic

II. CURTEA DE LUCRU:

4. Magazie pentru 30 vagoane semințe — 5. Renuză pentru utilaj agricol și căruțe — 6. Atelier gospodăresc și uzină
7. Grajd pentru animale de muncă

III. FERMA DE VACI :

8. Grajduri pentru 100 de vaci — 9. Grajduri pentru 68 viței de 1—6 luni — 10. Grajd pentru 12 tauri — 11. Cameră pentru prepararea nutrețului
12. Magazie pentru concentrate — 13. Pătul — 14. Lăptărie — 15. Privată aseptică

G.A.S. SÎNANDREI — SECȚIA SÎNANDREI

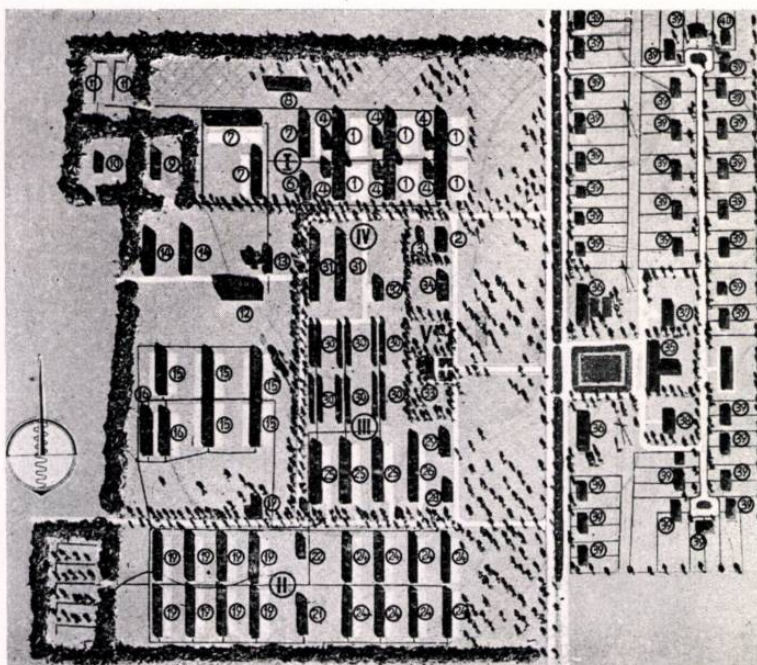
Responsabil de proiect, arh. Al. Baloșan

Profilată pentru exploatarea unor ferme: de porci la îngrășat, de scroafe fătătoare, de vaci de lapte, precum și pentru o secție agricolă.

Soluția proiectului a fost determinată în mare măsură de construcțiile existente de o parte și alta a șoselei Timișoara — Arad. Construcțiile zootehnice sînt așezate astfel, încît închid între ele o suprafață de teren pe care proiectantul a dezvoltat curtea de produse și curtea de lucru. Întreaga compoziție se dezvoltă pe o axă marcată în sectorul de locuințe prin cantina

și locuințele existente. Pe suprafața de teren cuprinsă între sectorul de producție și șosea s-a plantat o livadă pentru a obține izolarea sanitară necesară.

Prin proiectare s-a obținut indicele de folosință a terenului de 9,6%, ceea ce pe sectoare reprezintă următoarele valori: ferma de vaci 11,1%, ferma de porci 10,6%, sector social 8,9%. La realizarea acestor indici au contribuit în mare măsură construcțiile existente amplasate pe baza unei scheme bine întocmite.

- I. FERMA DE VACI: 1. Grajd pentru 50 vaci — 2. Lăptărie — 3. Gheră țării — 4. Silozuri pentru 12 vagoane nutreț — 5. Silozuri pentru 20 vagoane nutreț — 6. Grajd pentru tauri — 7. Grajduri pentru viței de 1—6 luni — 8. Magazie pentru materiale — 9. Izolator — 10. Cameră sacrificare — 11. Platformă pentru bălegar — 12. Magazie pentru 40 vagoane concentrate — 13. Cameră cu moară cu ciocănele pentru prepararea hranei pentru vaci — 14. Finare (capacitate 25 vagoane)

- II. FERMA DE PORCINE: 15. Grajduri pentru 40 scroafe — 16. Grajduri pentru 50 scroafe — 17. Magazie pentru îngrășăminte minerale — 18. Platforme pentru bălegar 400 m² — 19. Grajduri pentru 300 capete porcine tinere — 20. Post de transformator — 21. Grajd pentru vieri — 22. Cameră pentru prepararea nutrețului — 23. Basculă — 24. Îngrășătorii de porci pentru 200 capete

- III. SECTOR PRODUSE: 25. Magazie pentru 50 vagoane concentrate — 26. Magazie pentru 30 vagoane semințe — 27. Fintini — 28. Magazie pentru materiale — 29. Magazie pentru 10 vagoane îngrășăminte chimice — 30. Pătule pentru 20 vagoane porumb

- IV. SECTOR DE LUCRU: 31. Grajd pentru 50 capete animale de muncă — 32. Atelier gospodăresc

- V. SECTOR ADMINISTRATIV: 33. Administrație — 34. Garaj auto

- VI. SECTOR SOCIAL: 35. Grup social pentru 50 persoane și cantină — 36. Dormitoare comune pentru 50 persoane — 37. Cămin de zi pentru 30 copii — 38. Creșă pentru 22 copii — 39. Locuințe pentru familiiști (cu 2 apartamente) — 40. Locuințe pentru familiiști (cu 1 apartament)

G.A.S. SÎNANDREI — SECȚIA CARANI

Responsabil de proiect, arh. Al. Baloșan

Sectorul de producție se dezvoltă pe amplasamentul actual, unde s-a construit o parte din sectorul mecanic; acest amplasament are avantajul de a fi în apropierea gării, a satului Carani și a drumului de legătură cu șoseaua Timișoara — Arad și secția Sînandrei.

Proiectul are calitatea de a fi dezvoltat sectorul de locuințe

în continuarea satului existent, pe un teren liber spre sectorul de producție, realizând astfel legătura așezării agricole proiectate cu satul dotat cu construcții social-culturale necesare.

Indicii obținuți pe curți (sector mecanic 11,8%, fermă pentru taurine 12,1%, fermă pentru păsări 8,8%) conduc la indicele global pe incintă, de 12,2%.

ZONA DE PRODUCȚIE

I. SECTOR ADMINISTRATIV: 1. Administrație centru — 2. Cantină pentru 300 persoane — 3. Bucătărie de vară pentru 200 persoane — 4. Bordei pentru alimente — 5. Cabină pentru paznic

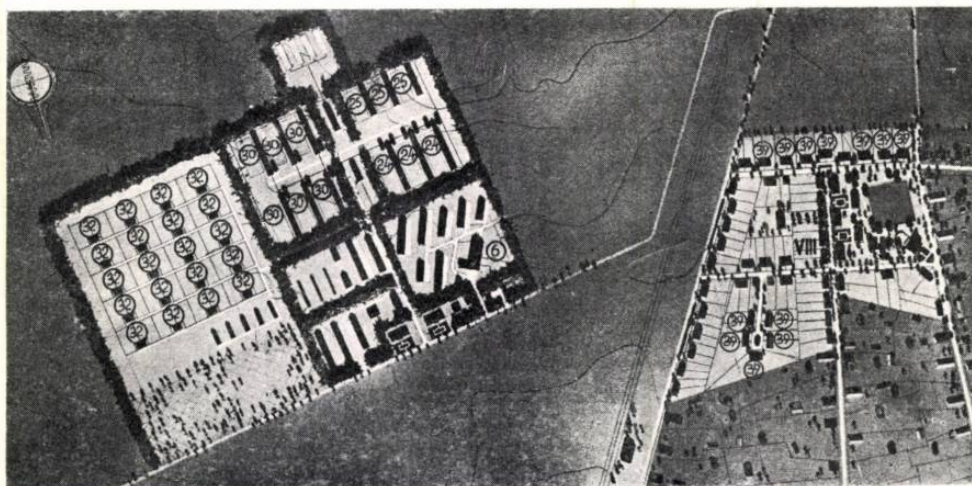
II. SECTOR MECANIC: 6. Atelier mecanic — 7. Magazie pentru piese — 8. Remiză pentru utilaj agricol 600 m² — 9. Remiză pentru 16 tractoare — 10. Remiză pentru 10 combine — 11. Remiză pentru 32 tractoare — 12. Remiză pentru 10 batoze — 13. Remiză pentru utilaj agricol 400 m² — 14. Garaj auto — 15. Bază petrolieră

III. SECTOR DE LUCRU: 16. Atelier gospodăresc — 17. Remiză pentru 50 căruțe — 18. Grajduri pentru 50 animale de muncă

IV. SECTOR PRODUSE: 19. Magazie pentru 50 vagoane concentrate — 20. Magazie pentru 30 vagoane semințe — 21. Magazie pentru materiale — 22. Magazie pentru 10 vagoane îngrășămintă chimice — 23. Pătule pentru 10 vagoane porumb

V. FERMA DE VACI: 24. Grajd pentru 100 vaci — 25. Grajduri pentru 68 viței de 1-6 luni — 26. Silozuri pentru 20 vagoane nutreț murat (turn) — 27. Cameră pentru prepararea hranei pentru vaci — 28. Basculă — 29. Finar

VI. FERMA DE TAURINE TINERE: 30. Grajduri pentru 100 capete taurine tinere — 31. Silozuri pentru 20 vagoane nutreț murat (turn)

VII. FERMA DE PĂSĂRI: 32. Cotețe pentru 250 găini — 33. Puiernețe pentru 1000 pui

ZONA SOCIALĂ

34. Club — 35. Baie — 36. Dormitoare comune pentru 50 persoane — 37. Locuințe colective pentru 50 persoane — 38. Creșă pentru 22 copii — 39. Locuințe pentru familisti (cu 2 apartamente) — 40. Locuințe pentru familisti (cu 1 apartament)

G.A.S. TOPRAISAR — LANURILE — REGIUNEA CONSTANȚA

SECȚIA TOPRAISAR (SEDIUL CENTRAL)

Responsabil de proiect, arh. I. Baucher

I. SECTOR SOCIAL-ADMINISTRATIV: 1. Administrație centrală — 2. Cantină pentru 200 persoane — 3. Bucătărie — 4. Baie cu 8 dușuri — 5. Locuințe colective pentru 50 persoane — 6. Bloc de locuințe pentru familisti (cu 4 apartamente) — 7. Creșă pentru 44 copii — 8. Locuințe pentru familisti (cu 2 apartamente) — 9. Dormitoare comune pentru 50 persoane

II. SECTOR MECANIC: 10. Atelier mecanic pentru 50 tractoare — 11. Magazie pentru piese — 12. Adăpost pentru 5 batoze — 13. Adăpost pentru utilaj agricol 200 m² — 14. Adăpost pentru 16 tractoare — 15. Adăpost pentru 32 tractoare — 16. Adăpost pentru 10 combine — 17. Garaj pentru 4 auto — 18. Remiză pentru utilaj agricol 200 m² — 19. Bază petrolieră pentru 60 tractoare

III. FERMA DE OVINE: 20. Saivane șorpron pentru 100 capete ovine tinere — 21. Saivane pentru fătări (capacitate 500 oi) — 22. Casă pentru ciobani și cășărit — 23. Izolator pentru animale

IV. FERMA DE VACI: 24. Lăptărie — 25. Grajduri pentru 50 vaci — 26. Grajd pentru 100 vaci — 27. Grajduri pentru 68 viței de 1-6 luni — 28. Siloz pentru 10 vagoane nutreț murat — 29. Silozuri pentru 20 vagoane nutreț murat

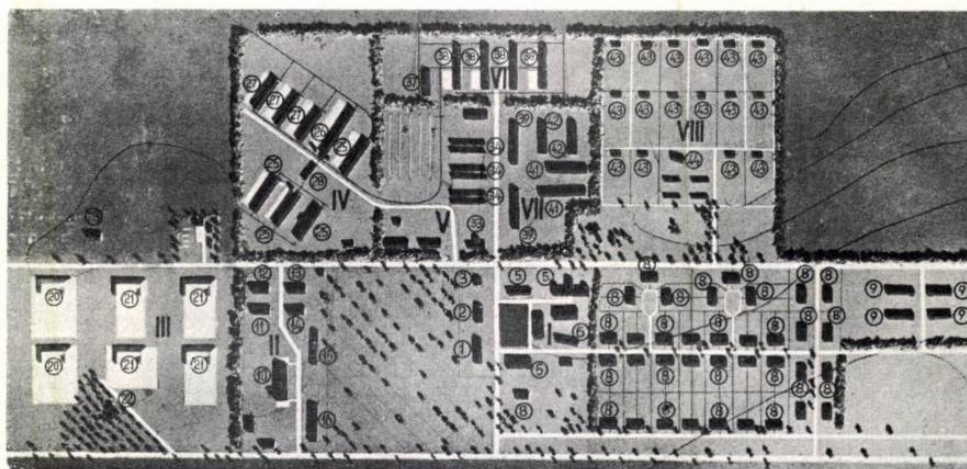
V. SECTOR PRODUSE: 30. Cameră pentru prepararea nutrețului pentru taurine — 31. Basculă — 32. Magazie pentru 30 vagoane concentrate — 33. Magazie pentru 10 vagoane îngrășămintă chimice — 34. Pătule

(capacitate 10 vagoane) — 35. Magazie pentru 30 vagoane semințe — 36. Teren rezervat pentru însilozarea rădăcinoaselor

VI. FERMA DE PORCINE: 37. Grajd pentru 18 vieri — 38. Grajduri pentru 24 scroafe

VII. CURTE DE LUCRU: 39. Remize pentru 50 căruțe — 40. Atelier gospodăresc — 41. Grajduri pentru 50 cai de muncă — 42. Grajduri pentru 50 boi de muncă

VIII. FERMA DE PĂSĂRI: 43. Cotețe pentru 250 găini — 44. Magazie depozit pentru ouă — 45. Puiernețe pentru 1000 pui — 46. Foraj

Rezolvă favorabil gruparea curților de producție și a fermelor în jurul administrației situate în centrul de greutate al terenului secției.

Rețeaua de drumuri interioare este simplă și clară. Sectorul de locuințe este plasat între două grupuri de locuințe colective existente, cu orientare favorabilă și cu frontul principal la șoseaua Topraisar — Constanța.

G.A.S. BRATEȘ — SECȚIA COLIBAȘI

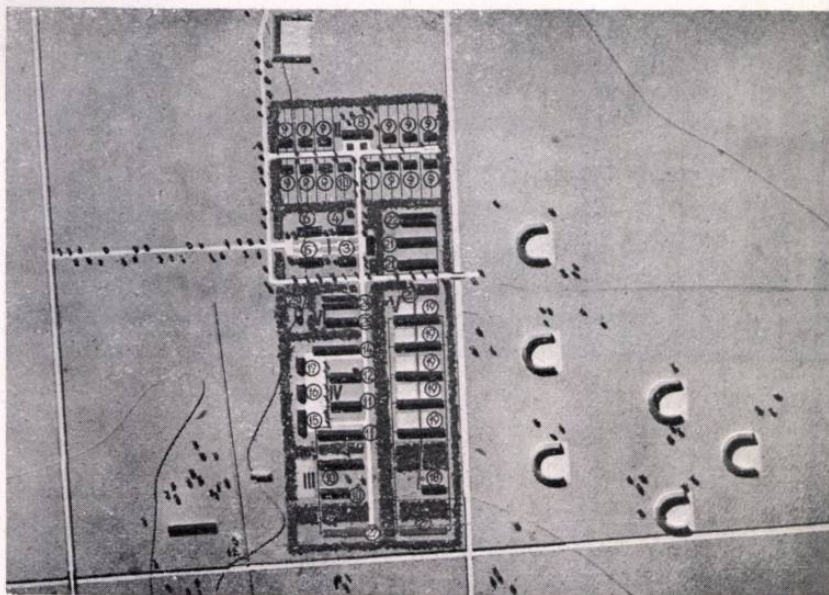
Responsabil de proiect, arh. S. Ionescu

Profilată pentru o fermă de 1000 porci la îngrășat, o fermă de 170 capete cabaline tinere, o fermă de 4500 oi și o secție agricolă — proiectul are calitatea de a obține un indice de folosință a terenului de 10%.

Sectorul mecanic este prea depărtat de administrație (împus de construcția existentă a atelierului mecanic).

Indicele de folosință a terenului este de 6,2%, rezultat din indicii pe sectoare: sector mecanic, curtea de lucru și curtea de produse 9,7%, ferma de taurine 9,1%, ferma de porcine 10%, ferma de păsări 3,9%, ferma de ovine 5,3%.

Indicii repartizați pe curți și sectoare sînt următorii: ferma de cabaline tinere 10,3%, ferma de porci 10%, curtea de produse 10%, curtea de lucru 12,08%, sectorul de locuințe 8,27%, sectorul administrativ 8,83%.

I. SECTOR ADMINISTRATIV ȘI SOCIAL: 1. Administrație — 2. Pichet de incendiu — 3. Baie — 4. Cantină — 5. Brutărie — 6. Locuințe pentru muncitori sezonieri — 7. Cabină pentru paznic

II. SECTOR LOCUIT: 8. Locuință colectivă — 9. Locuințe familiale — Creșă și grădiniță

III. FERMA DE CABALINE TINERE: 10. Grajduri pentru cabaline tinere

IV. CURTEA DE LUCRU: 11. Grajduri pentru cai de muncă — 12. Grajd pentru boi de muncă — 13. Siloz pentru nutreț murat — 14. Remiză pentru căruțe — 15. Remiză pentru utilaj agricol — 16. Atelier gospodăresc — 17. Magazie pentru materiale și unelte

V. ÎNGRĂȘĂTORIA DE PORCI: 18. Izolator pentru porci — 19. Grajduri pentru porci (îngrășătorii) — 20. Cameră pentru prepararea nutrețului — 21. Magazii pentru concentrate — 22. Pătul pentru porumb

VI. CURTEA DE PRODUSE: 23. Magazie pentru îngrășăminte chimice — 24. Pătul pentru porumb — 25. Magazie pentru semințe — 26. Basculă — 27. Platforme pentru bălegar — 28. Castel de apă

G.A.S. IOSIF CLISCI — REGIUNEA GALAȚI — SECȚIA SCHEI (SEDIUL CENTRAL)

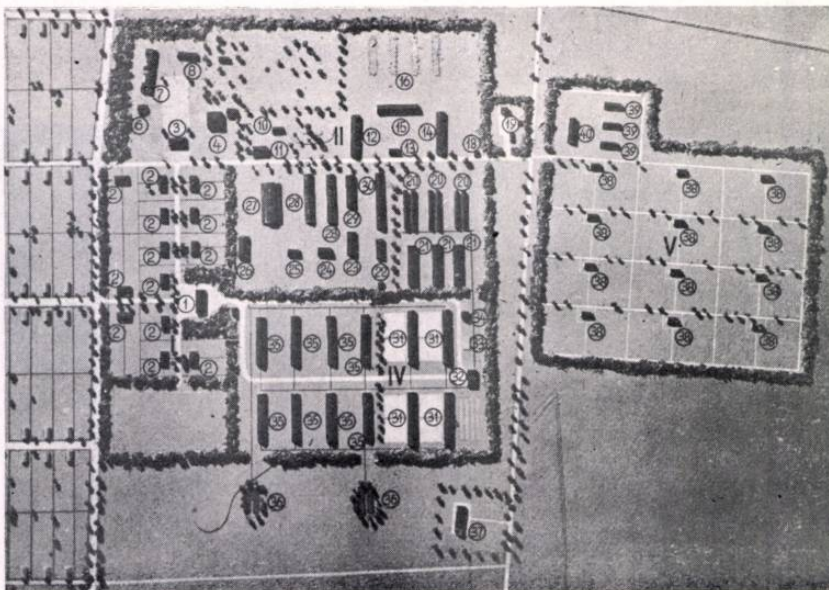
Responsabil de proiect, arh. I. Baucher

S-a propus ca viitorul sediu central să se dezvolte la limita satului Schei, care furnizează cel mai mare număr de muncitori la fermele zootehnice și la muncile sezoniere.

Clădirea administrației gospodăriei formează capul de perspectivă al străzii principale a satului și se află situată între sectorul mecanic (de mărimea unui S.M.T. de gradul II) și ferma de porcine de 3200 capete. Ferma de păsări de 3000 găini formează un sector aparte, izolat de restul activității sediului.

Sectorul de locuințe pentru personalul administrativ și de specialitate al gospodăriei este situat între administrație și grupul de construcții sociale (cantină, dormitoare comune, baie); prin amplasarea lui nu rezolvă însă satisfăcător legătura cu satul.

Proiectul astfel întocmit realizează indicii de folosință a terenului de 7%, indice destul de mic datorită fermei de păsări care are indicii de 4,2%.

I. SECTOR SOCIAL-ADMINISTRATIV: 1. Administrație centru — 2. Locuințe pentru familii (cu 2 apartamente) — 3. Cantină pentru 200 persoane — 4. Colț roșu și organizații de masă — 5. Pichet de incendiu — 6. Magazie pentru alimente — 7. Grup social pentru 50 persoane — 8. Dormitor comun pentru 50 persoane — 9. Baie cu 4 dușuri

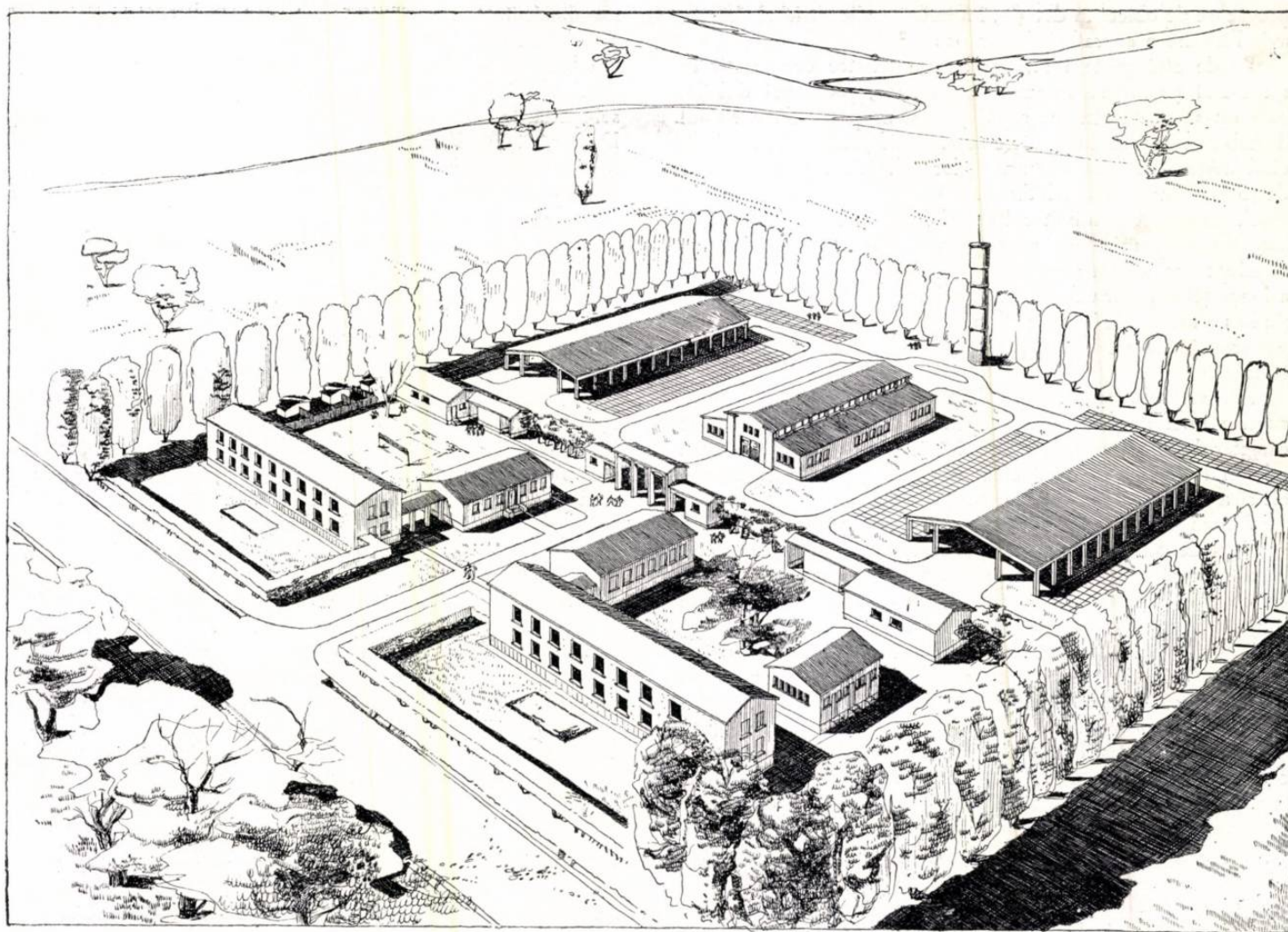
II. SECTOR DE LUCRU: 10. Atelier de reparații pentru utilaj agricol — 11. Garaj pentru 4 auto — 12. Grajd pentru 20 cai de muncă — 13. Atelier de fierărie/rotărie — 14. Grajd pentru 40 cai de muncă — 15. Remiză pentru 30 căruțe — 16. Șire de paie — 17. Foraj — 18. Cabină pentru paznic — 19. Bază petrolieră

III. SECTOR PRODUSE: 20. Pătule pentru 10 vagoane porumb — 21. Magazii pentru 50 vagoane concentrate

IV. SECTOR MECANIC: 22. Remiză pentru utilaj agricol 200 m² — 23. Remiză pentru utilaj și tractoare — 24. Remiză pentru 5 batoze — 25. Magazie — 26. Magazie pentru piese — 27. Atelier mecanic pentru 50 tractoare — 28. Remize pentru 32 tractoare — 29. Remiză pentru 10 batoze — 30. Remiză pentru 12 combine

V. FERMA DE PORCINE: 31. Grajduri pentru 400 capete porcine tinere — 32. Cameră pentru prepararea hranei pentru porcine — 33. Platformă pentru încărcat porcine — 34. Basculă — 35. Îngrășătorii pentru 200 porci — 36. Platforme de bălegar — 37. Izolator pentru animale

VI. FERMA DE PĂSĂRI: 38. Cotețe pentru 250 găini — 39. Puiernițe pentru 1000 pui — 40. Magazie pentru 50 vagoane concentrate

Schița tip de sistematizare pentru S.M.T.-uri noi (perspectivă)
 Autori, arhitecții M. Maller, I. Glückman, C. Rado; ing. I. Finkelstein și ing. E. Baiculescu

NOI STUDII PENTRU PROIECTAREA ANSAMBLURILOR S. M. T.

Arh. I. GLÜCKMAN
 Arh. I. GRIGORESCU

Concursul pentru sistematizarea unui centru de producție S.M.T., organizat de C.S.A.C. în anul 1954, precum și studiile întreprinse în aceeași problemă în Institutul de proiectare a construcțiilor (I.P.C.) au adus importante rezultate. Astfel, de la stațiunile întinse pe 12—16 ha, cu o multitudine de construcții de dimensiuni reduse și fără posibilități de închegare a unor ansambluri de volume judicios proporționate, s-a putut ajunge astăzi la restrângerea teritoriului pe o suprafață de teren de circa 3,5 ha, având un număr redus de construcții cu o funcționalitate echivalentă, dacă nu mai bună, și cu volume bine armonizate, determinând o compoziție susținută.

Această trecere de la împrăștierea specifică primelor ansambluri de S.M.T. la adaptarea noilor principii în proiectarea stațiunilor de mașini și tractoare, concretizate în «Schița tip de sistematizare pentru S.M.T.-uri noi» aprobată prin H.C.M. nr. 207/1955, a fost rezultatul unor studii ale căror etape merită a fi menționate, pentru o mai justă înțelegere a rezultatelor obținute.

★

Prima problemă ce s-a degajat din rezultatul concursului a fost indiscutabila posibilitate de a realiza un centru de pro-

ducție S.M.T., cu un program similar, pe o suprafață de teren mult redusă în comparație cu soluționările anterioare. Chiar dacă asupra temei au existat păreri diferite, iar cu privire la metodele de rezolvare au apărut unele divergențe, reducerea terenului ocupat de S.M.T., bazată pe principiul comasării diverselor pavilioane din ansamblu, a rămas un principiu unanim acceptat.

Rezolvarea noilor ansambluri prin comasarea clădirilor componente ridică o serie de probleme legate de însăși tema acestor unități ce se construiesc în număr mare pe întinsul patriei noastre.

Una din problemele cele mai discutate a fost aceea a amplasării locuințelor pentru familii în cadrul S.M.T.-ului sau în satul învecinat.

În programul concursului C.S.A.C., tema nu prevede aceste construcții, considerând că noile unități agricole nu pot concura așezările existente și că, dimpotrivă, o parte din construcțiile cu caracter social-cultural trebuie să contribuie la ridicarea acestora rămânând în cadrul S.M.T.-ului numai locuința colectivă, cantina, administrația și eventual un colț roșu. Această rezolvare de principiu duce la reducerea suprafeței ansamblului S.M.T., din care dispar cele 12 locuințe,

prevăzute de obicei în dotatie, împreună cu loturile respective având fiecare o suprafață de cca 600 m².

Pe de altă parte însă, amplasarea acestor construcții în sat ridică problema sistematizării satelor, problemă dificilă, care nu se poate rezolva rapid și care ar putea frâna ritmul deosebit în care se construiesc aceste unități agricole, împiedicând asigurarea cazării numeroșilor tehnicieni și a cadrelor de conducere din S.M.T.-uri.

Aceasta a determinat colectivul însărcinat cu continuarea studiului pentru sistematizarea stațiunilor de mașini și tractoare să adopte principiul amplasării în cadrul ansamblului S.M.T. a locuințelor pentru familiști. Rezolvarea s-a făcut însă comasându-se locuințele pentru familiști într-un singur bloc cu parter/etaj, format din două secțiuni cu câte trei apartamente la scară.

Această soluționare, criticabilă prin aducerea în mediul rural a unei rezolvări urbane pentru locuințe, se sprijină pe caracterul industrial specific al unității, cât și pe economicitatea soluției în privința valorii construcției, a rețelilor exterioare, cât și a terenului restrâns ce-l ocupă.

Pentru a răspunde totuși necesităților vieții în mediul rural, unde cetățeanul este obișnuit să aibă o mică gospodărie pe lângă casă, s-au prevăzut pentru fiecare apartament o serie de construcții anexe: magazie, cotețe de păsări și de porci și un teren redus pentru cultivat zarzavaturi. Apreciem că acolo unde există premisele unei cultivări de teren pe o suprafață mai întinsă se pot acorda parcele mai mari pe terenuri învecinate sau chiar pe cel disponibil, prin restrângerea teritoriului construit.

Dacă problema locuințelor pentru familiști a constituit o chestiune deosebită, în ceea ce privește rezolvarea zonei

social/culturale, construcțiile zonei de producție și depozitare au ridicat alte probleme, a căror soluționare este încă discutabilă.

Astfel, în rezolvarea remizelor, două teze, total diferite de soluționările anterioare, au adus aspecte dificil de soluționat. Dacă până nu de mult remizele erau prevăzute cu ziduri pe trei laturi și porți pentru a fi complet închise, s-a pus acum problema renunțării la porți și eventual la zidurile înconjurătoare, remiza devenind astfel un mare șopron.

Oricâtă economicitate ar prezenta aceste soluții, adoptarea oricărui principiu nu poate ignora cerințele tehnologice de depozitare a unui material atât de valoros.

S-ar părea că amplasamentul lor ar rezolva total sau parțial această problemă, însă nici acest lucru nu ni se pare convingător. Dispunerea remizelor (vechile proiecte tip de remize în care s-au eliminat porțile) împrejurul atelierului mecanic, închizând curtea de producție pe trei laturi, ca în proiectul premiat la concursul C.S.A.C., menține orientarea unei sau chiar a două laturi în plină bătaie a vântului, existând permanent pericolul ca zăpada să fie aruncată în remize. Soluția cu șoproane deschise pe toate laturile nu rezolvă nici ea această problemă, existând și aci pericolul unor înzăpeziri.

Ca atare, rezolvările propuse pentru remizarea mașinilor și utilajului agricol nu pot fi considerate definitive, necesitând crearea unor posibilități de completare ulterioară cu ziduri și porți, după ce o experimentare prealabilă va confirma sau nu prezumțiile noastre. În orice caz, în ceea ce privește principiul comasării, înșiruirii sau dezvoltării în suprafață, considerăm că soluția cu hale, închise sau nu, este o soluție care răspunde mai bine noului principiu stabilit.

Fig. 1. — Plan de ansamblu pentru sistematizarea unei stațiuni de mașini și tractoare (soluția I)

Autori, arhitecții M. Maller, I. Glückman, C. Rado, Al. Iliescu, T. Sassu
1. Atelier mecanic — 2. Remize comasate — 3. Platforme pentru utilaj agricol — 4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd, garaj, centrală electrică, portar, privată — 7. Pichet de incendiu, magazie pentru piese de schimb, depozit de benzină — 8. Administrație — 9. Cantină — colț roșu — 10. Locuințe pentru familiști — 11. Locuință colectivă — 12. Baie/spălătorie — 13. Anexe gospodărești

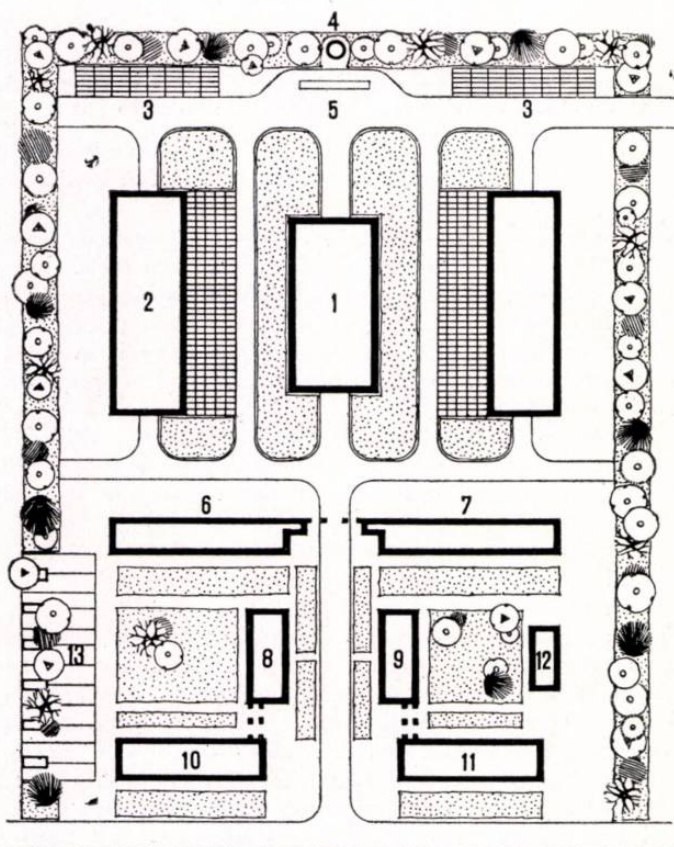
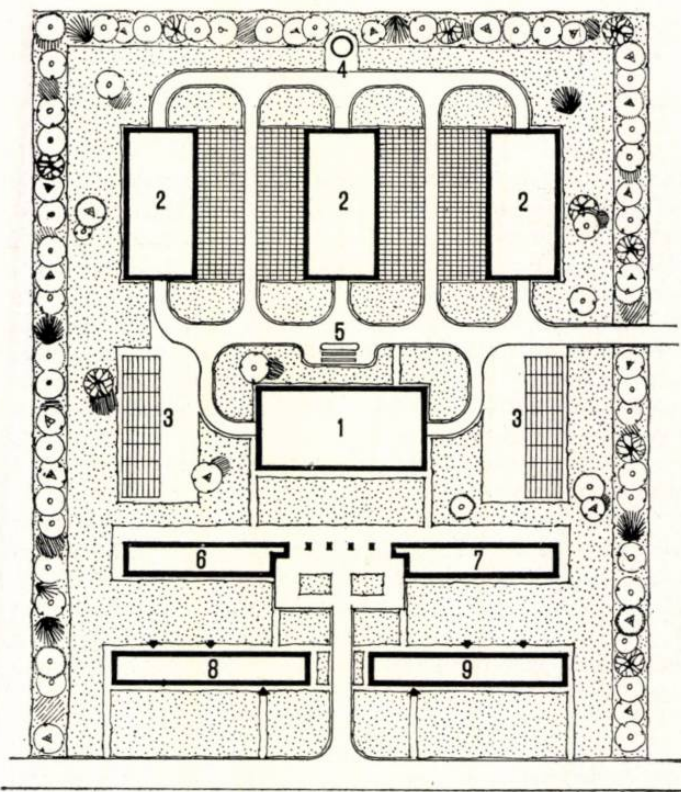

Fig. 2. — Plan de ansamblu pentru sistematizarea unei stațiuni de mașini și tractoare (soluția II)

Autori, arhitecții M. Maller, I. Glückman, C. Rado, Al. Iliescu, T. Sassu
1. Atelier mecanic — 2. Remize comasate — 3. Platforme pentru utilaj agricol — 4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd, șopron, privată, garaj, centrală electrică, portar — 7. Pichet de incendiu, magazie pentru piese de schimb, depozit de benzină — 8. Cantină, baie, locuință colectivă — 9. Administrație, club, locuințe pentru familiști

Având în vedere considerentele expuse, colectivul însărcinat cu studierea acestei probleme, alcătuit din arh. M. Maller, arh. I. Glückman, arh. C. Rado, arh. Al. Iliescu și arh. T. Sassu, a ajuns la concluzia prezentării în prima fază a trei soluții pentru zona de producție (A,B,C) și două pentru zona social culturală (I — II), cu posibilitatea oricărei asamblări a soluțiilor celor două zone.

Prima soluție (A — I) (fig. 1) utilizează pentru sectorul de depozitare două remize de 63 m lungime, pentru o dotație de 64 tractoare, dispuse de o parte și de alta a atelierului mecanic, având înspre drumul de acces de la câmp două platforme pentru utilaj și rampa de spălare; în felul acesta se contopește zona de producție cu cea de depozitare într-un tot unic, nediferențiat.

Zona social-culturală este rezolvată cu două construcții cu parter și un etaj, locuința pentru familisti și locuința colectivă, dispuse pe latura lungă, formînd un front paralel cu șoseaua și legate cu un portic de administrație și de cantină; colț roșu, care sînt așezate perpendicular pe acestea, marcînd drumul spre intrarea în zona de producție; se creează totodată două curți interioare în care sînt plasate: anexele gospodărești, spre locuințele pentru familisti, și baia, spre locuința colectivă.

Între aceste două zone distincte, o serie de încăperi, înșiruite perpendicular pe axa principală de compoziție, cuprind poarta și pichetul de incendiu, magazia pentru piese de schimb,

garajul, grajdul, șopron, centrala electrică, depozitul de combustibil și grupuri w.c.

A doua soluție (B — II) (fig. 2) menține vechiul principiu de separare a zonei de depozitare de cea de producție, prevăzînd un număr de trei remize a 42 m lungime fiecare, de o parte a drumului de acces de la câmp, și atelierul mecanic de cealaltă parte, dispus transversal, cu fațada lungă spre axa intrării, separîndu-se astfel cele două funcțiuni. De o parte și de alta a atelierului sînt prevăzute platformele de utilaj agricol în imediata apropiere a acestuia.

Aceeași linie de construcții anexe desparte zona de producție de cea social-culturală, rezolvată cu două blocuri dispuse paralel cu șoseaua, cuprinzînd toată dotația respectivă pe parter și etaj.

În sfîrșit, a treia soluție prezentată (C — I) (fig. 3) se axează pe aceeași rezolvare a sectorului social-cultural în una din cele două soluții amintite, dezvoltînd zona de producție pe principiul proiectului premiat la concurs, respectiv cu remizele dispuse perimetral, în jurul atelierului mecanic, dezvoltate pe trei laturi, care împreună cu linia construcțiilor anexe formează o mare curte de lucru închisă, întreruptă numai pentru a permite ieșirea și accesul mașinilor de la câmp.

În nici una din cele trei soluții nu mai apare baza petrolieră, amplasarea acesteia prevăzîndu-se a se face în afara stațiunii, în gări sau centre special create pentru deservirea cu carburanți a mai multor unități (S.M.T., G.A.S. etc.), rețeaua acestor

Fig. 3. — Plan de ansamblu pentru sistematizarea unei stațiuni de mașini și tractoare (soluția III)

Autori, arhitecții M. Maller, I. Glückman, C. Rado, Al. Iliescu, T. Sassu
1. Atelier mecanic — 2. Remize — 3. Platforme pentru utilaj agricol
4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd, garaj, centrală electrică, portar, privată — 7. Pichet de incendiu, magazie pentru piese de schimb, depozit de benzină — 8. Administrație — 9. Cantină — colț roșu
10. Locuințe pentru familisti — 11. Locuință colectivă — 12. Baie — 13. Anexe gospodărești

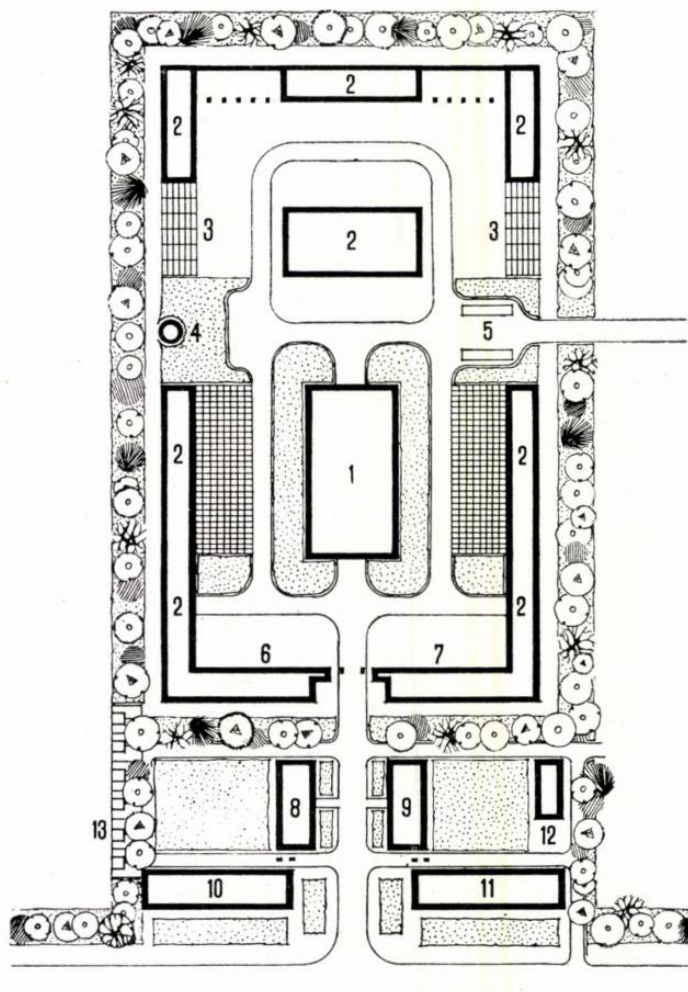
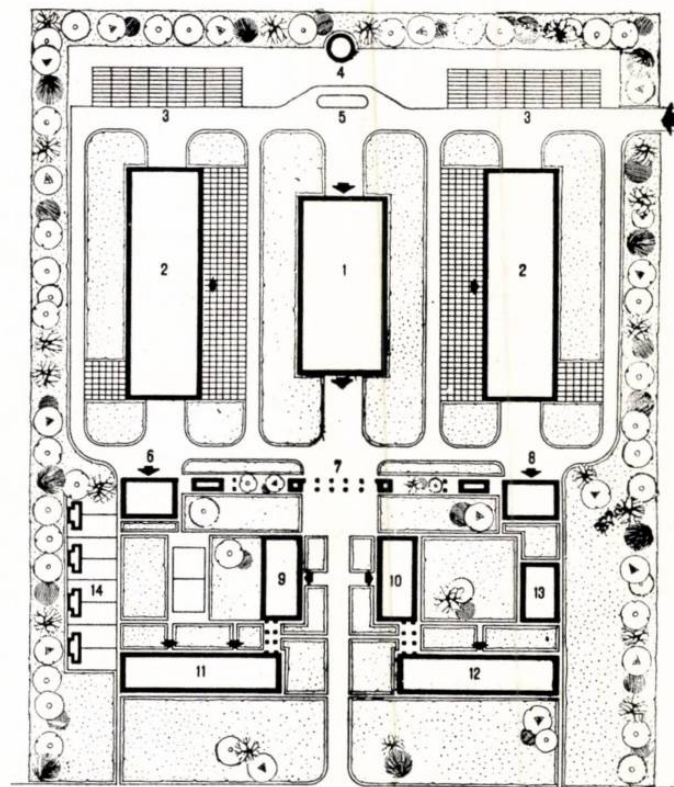

Fig. 4. — Schița tip de sistematizare pentru S.M.T.-uri noi, aprobată prin H.C.M. nr. 207/1955 (Plan de ansamblu)

Autori, arhitecții M. Maller, I. Glückman, C. Rado; ing. I. Finkelstein și ing. E. Baiculescu

1. Atelier mecanic — 2. Remize comasate — 3. Platforme pentru utilaj agricol — 4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd, șopron, magazie gospodărească — 7. Portar, pichet de incendiu — 8. Depozit de combustibil — 9. Administrație — 10. Cantină — colț roșu — 11. Locuințe pentru familisti — 12. Locuință colectivă — 13. Baie, spălătorie — 14. Anexe gospodărești

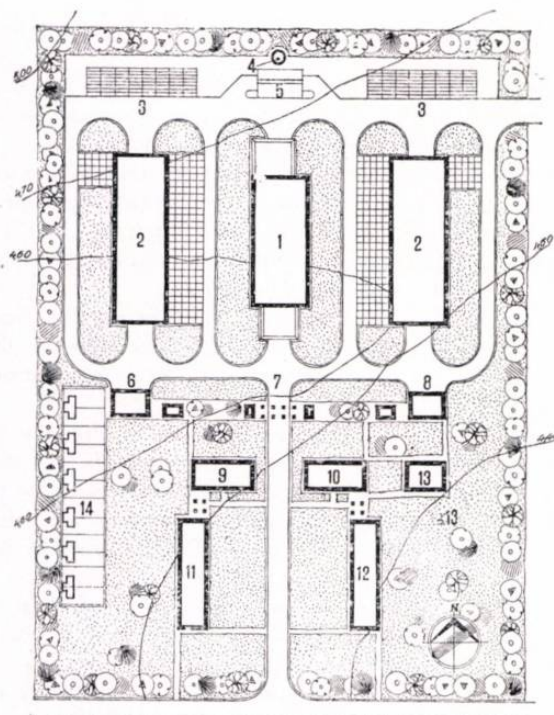

Fig. 5. — Plan de ansamblu pentru S.M.T. de 64 tractoare, adoptat după schița tip de sistematizare, ținând seama de orientare

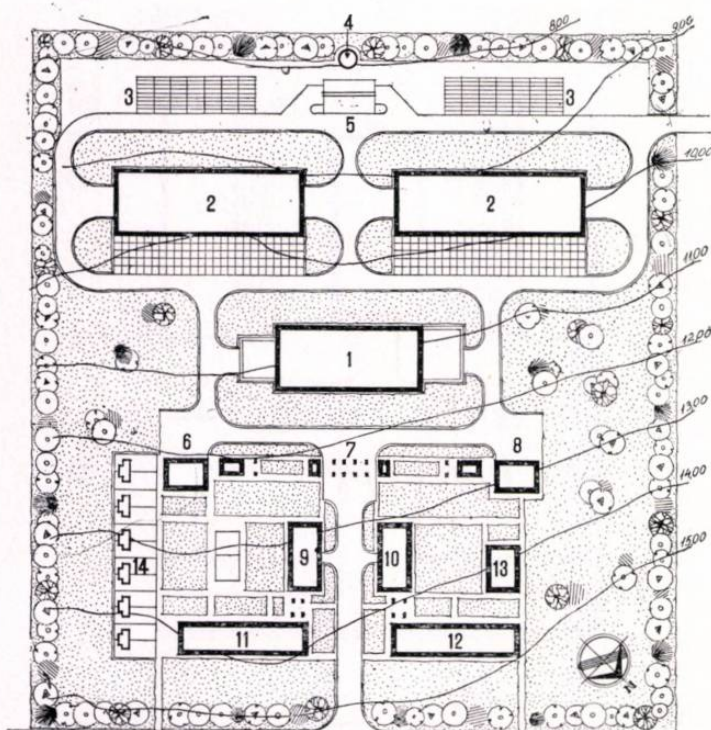
Autori, arhitecții I. Gluckman, Annie Schechner

1. Atelier mecanic — 2. Remize comasate — 3. Platformă pentru utilaj agricol — 4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd șopron, magazie, gospodărească — 7. Portar, pichet de incendiu — 8. Depozit de combustibil — 9. Administrație — 10. Cămină — colț roșu — 11. Locuință pentru familisti — 12. Locuință colectivă — 13. Baie, spălătorie — 14. Anexe gospodărești

Fig. 6. — Plan de ansamblu pentru S.M.T. de 64 tractoare, adoptat după schița tip de sistematizare, ținând seama de declivitatea terenului

Autori, arhitecții I. Grigorescu, Annie Schechner

1. Atelier mecanic — 2. Remize comasate — 3. Platforme pentru utilaj agricol — 4. Castel de apă — 5. Rampă de spălare — 6. Grajd șopron, magazie gospodărească — 7. Portar, pichet de incendiu — 8. Depozit de combustibil — 9. Administrație — 10. Cămină — colț roșu — 11. Locuință pentru familisti — 12. Locuință colectivă — 13. Baie, spălătorie — 14. Anexe gospodărești

centre urmînd a fi stabilită conform planului de perspectivă de către Ministerul Industriei Petrolului.

Analizarea celor trei soluții de principiu a condus la concluzia că, din punct de vedere al ocupării teritoriului, suprafețele variînd în jurul a 3,5 ha sînt aproape egale, neexistînd în acest sens o rezolvare total deosebită, care să impună alegerea uneia din ele.

Sub aspectul plastic și tehnologic există însă elemente ce merită a fi luate în considerare.

Astfel, în ceea ce privește zona social-culturală, soluția II, avînd numai două construcții cu parter și etaj, apare ca o rezolvare neorganic legată de restul ansamblului. Plasarea unei noi linii de construcții, paralelă cu cea a clădirilor anexe, este cu totul arbitrară, necontribuind la realizarea unei armonii spațiale.

Pe de altă parte, prevederea în cadrul aceluiași volum a diverselor funcțiuni contribuie la neclaritatea planului, creînd totodată o circulație confuză prin multitudinea intrărilor practicate pentru diverse accese.

Spre deosebire de aceasta, soluția I dezvoltă cu claritate funcțiunile, fiecare volum avînd o destinație unică, iar prin dispoziția spațială, trecerea de la clădirile cu două niveluri dinspre șosea, către zona de producție, este judicios graț dată prin volumele cantinei și administrației (care au, de altfel, o legătură mai strînsă cu zona de producție, amplasamentul lor fiind determinat și prin procesul interior de funcționare).

Rezolvarea constructivă a clădirilor etajate din această soluție este mult mai ușoară, prin corespondența planurilor suprapuse, spre deosebire de cealaltă soluție, unde este foarte greu de găsit o tramă corespunzătoare funcțiunilor diferite dispuse pe cele două niveluri.

În ceea ce privește zona de producție, remizele comasate au apărut ca o soluție mai judicioasă decît cele înșiruite, din punct de vedere al posibilităților de înscriere în teren (cunoscînd că declivitatea generală a terenului împiedică o amplasare a clădirilor cu fronturi foarte mari); totodată, închiderea pe trei părți a zonei de producție limitează dezvoltarea acestui sector. De asemenea, soluția comasată rezolvă acoperirea cu mai puțini stîlpi de susținere și implicit reduce punctele de fundare; în eventualitatea închiderii totale a remizelor cu ziduri și porți, remizele comasate determină un perimetru mai redus decît în soluția necomasată, prezentînd astfel și avantaje din punct de vedere economic.

Deși atelierul mecanic situat în cadrul zonei de depozitare a ridicat o serie de obiecții, totuși soluția cu remizele de o parte și de alta a fost considerată ca indicată, întrucît, în noua concepție a atelierului, acesta nu va mai primi decît repararea tractoarelor, reparațiile curente ale batozelor, combinelor și utilajului rămînînd a se face în remiză, creîndu-se în felul acesta o legătură mai strînsă între aceste elemente.

În funcție de acest principiu și analizîndu-se îndeaproape rezolvarea atelierului mecanic, considerat ca o dotație mult prea pretențioasă față de nevoile actuale, acesta a fost aproape complet revizuit față de proiectul tip anterior.

Deși suprafața sa a fost redusă, în cadrul aceluiași volum, atelierul mecanic primește în noua rezolvare, în afara halei de demontare și montaj cu încăperile anexe, o serie de alte funcțiuni ce și găseau loc în construcții separate (centrala electrică, magazia de piese pentru schimb etc.).

În acest fel, șirul construcțiilor ce despart cele două zone, de producție și social-culturală, se micșorează simțitor, ducînd de asemenea la o rezolvare mai economică.

Iată, așadar, cum din analiza soluțiilor prezentate s-au desprins elementele noului plan tip, concretizate în «Schița tip de sistematizare» (proiectanți, arh. M. Maller, arh. I. Gluckman, arh. C. Rado, ing. I. Finkelstein și ing. E. Baiculescu) a cărei aprobare dată de Consiliul de Miniștri, prin H.C.M. nr. 207/1955, deschide un nou drum proiectării ansamblurilor pentru stațiuni de mașini și tractoare (fig. 4).

Rezultatele obținute pe această linie arată clar că în proiectare există numeroase posibilități, care, analizate îndeaproape, pot conduce la rezolvări mult superioare celor existente, atât în ceea ce privește economicitatea soluțiilor, cât și rezolvarea aspectelor constructive și plastice.

★

Sarcina realizării celor 20 S.M.T.-uri noi, prevăzută în proiectul de Directive, a arătat valabilitatea studiilor întocmite și a concluziilor la care s-a ajuns. Aplicată pe terenuri diferite, în toate regiunile țării, soluția s-a dovedit suplă, cu posibilități suficiente pentru amplasare pe teren și respectarea orientării optime, întrucât cele două blocuri de locuințe pentru familiști și colective, având camerele orientate pe două laturi, impun acest lucru.

Astfel, din schema planului tip de ansamblu a derivat o soluție având zona de producție identică, însă în care cele două blocuri cu parter și etaj din sectorul social-cultural au fost plasate perpendicular pe șosea, pentru a permite orientarea lor favorabilă. În acest scop, cele două pavilioane (administrația și cantina — colț roșu), plasate în apropiere de poarta de intrare, în zona de producție, își întorc fațadele perpendicular pe axa principală a compoziției, creîndu-se astfel o mare curte de intrare (fig. 5).

Soluția, mai puțin criticabilă în ceea ce privește faptul că aceste construcții sînt plasate cu fațada principală pe drumul de acces la stațiune deoarece intrările în clădiri sînt dispuse pe frontul opus, are neajunsul plasării către șosea a fronturilor înguste ale pavilioanelor, ceea ce creează un aspect mai puțin plăcut ca în soluția de bază.

Dispoziția poate fi remediată prin aducerea înspre șosea, în prim plan al expunerii, a celor două clădiri cu parter, creîndu-se astfel un front acceptabil la intrarea în stațiune și totodată o trecere gradată a volumelor spre sectorul de producție.

Această rezolvare îndepărtează însă administrația și cantina de grupul construcțiilor industriale și are efecte negative asupra circulației interioare.

În afara condițiilor de orientare, amplasarea construcțiilor lor pe terenuri cu declivități mari impune de asemenea anumite soluționări. Astfel, pentru a putea dispune toate construcțiile cu dimensiunea mare perpendicular pe linia de pantă a terenului, pentru zona construcțiilor social-culturale, în afara variantelor menționate, este posibilă amplasarea pe două planuri diferite a clădirilor cu parter și etaj și a celor cu parter; această soluție, deși rezolvă problema terenului, se înșiră pe un front mult prea desfășurat, creînd dificultăți în amplasarea anexelor gospodărești și a băii.

În ceea ce privește sectorul atelier-remize, el poate fi ușor soluționat prin dispunerea atelierului mecanic perpendicular pe axa principală de compoziție și a celor două remize paralel cu acesta, pe un alt plan (fig. 6).

Această soluție, întilnită de altfel foarte rar, are aspecte plastice defavorabile, etajarea construcțiilor, deși valorifică o expunere a fațadelor, nu reușește să creeze ansambluri compuse. De asemenea, soluția e mai puțin economică, întinzîndu-se pe o suprafață mai mare de teren.

Prin compararea indicilor variantelor caracteristice, cele relatate apar evidente:

Soluția	Suprafața terenului (ha)	Suprafața construită (m ²)	Suprafața drumurilor (m ²)	Procent construcții (%)	Procent drumuri (%)
A	3,36	6070	4137	18,05	12,30
B	3,92	6070	4257	15,50	10,85
C	4,18	6070	4680	14,52	11,20

Schița tip de sistematizare, precum și toate variantele analizate, se referă la stațiuni prevăzute cu o dotație de 64 tractoare. Acolo unde condițiile nu permit realizarea unor centre

atît de mari se construiesc stațiuni pentru 32 de tractoare și utilajul necesar. Dacă toate considerentele de plastică, orientare și amplasare rămîn identice cu cele analizate, aspectele economice devin diferite prin micșorarea suprafeței ocupate de teren, cunoscînd că remizele își micșorează lungimea de la 63 la 42 m și, implicit, suprafața terenului ocupat în varianta de bază scade la 3,03 ha.

Și în acest caz rămîne de analizat dacă nu este cazul să se revizuiască temele în ceea ce privește numărul locuințelor pentru familiști, capacitatea locuinței colective și celelalte construcții realizîndu-se și pe această linie însemnate economii.

★

Rezultatele obținute prin aplicarea unui nou principiu în proiectarea stațiunilor de mașini și tractoare aduc o contribuție însemnată în rezolvarea acestor unități sociale.

Este suficient să analizăm proiectele unei singure stațiuni în fazele ce au marcat trepte pe linia rezultatelor obținute, pentru a vedea pașii mari cu care proiectarea S.M.T.-urilor a mers înainte, pentru o soluționare cît mai judicioasă. Tabelul de mai jos arată cifrele comparative pentru cele trei etape ale proiectului S.M.T. Măxineni.

Soluția	Suprafața terenului (ha)	Suprafața construită (m ²)	Suprafața drumurilor (m ²)	Procent construcții (%)	Procent drumuri (%)	Indice de valoare (%)
S P	11,18	8250	4210	7,4	3,8	114,5
P T—Sol. I	6,85	7676	6510	11,2	9,4	100
P T—Sol. II	3,92	6070	4257	15,50	10,85	71,5

Considerînd noile principii de proiectare a ansamblurilor S.M.T. ca o realizare deosebită a proiectării noastre și subliniind contribuția importantă adusă în rezolvarea acestei probleme de către forurile superioare, trebuie să subliniem că aplicarea acestor principii constituie totuși un început; analiza primelor realizări va permite să se aducă corecțiile și îmbunătățirile necesare.

Se poate aprecia chiar de pe acum că rezolvarea cu remize deschise pe toate laturile, acceptabilă pentru Banat și Ardeal, nu este potrivită în restul țării și în special în cîmpia Dunării, unde vînturile sînt mult mai puternice ca intensitate și frecvență, trebuind să se prevadă închiderea lor cu ziduri și porți pe una sau mai multe laturi.

De asemenea, considerăm că rezolvarea planului de ansamblu poate fi îmbunătățită prin renunțarea la clădirea separată a băii și spălătoriei, al cărei volum foarte redus ar putea fi înglobat în volumul locuinței colective, creîndu-se o suplețe mai mare a planului tip și totodată o soluție mai economică.

Aceleași probleme de economicitate pun posibilitatea renunțării la drumurile perimetrale de acces la remize, unde se depozitează în general utilaj agricol cu circulație foarte redusă ca frecvență, valoarea lucrărilor de drumuri micșorîndu-se astfel cu cca 17,5%.

Deși justificată din punct de vedere al amplasamentului, se pune de asemenea problema revizuirii liniei de construcții anexă ce formează front între zona socială și cea de producție, reanalizîndu-se justetea amplasării unor construcții (grajd șopron, privată etc.) drept fundal al clădirilor dispuse spre fața ansamblului.

Desigur, există și alte aspecte ce vor apărea pe parcurs, a căror analiză va contribui la rezolvările de detaliu. Pentru moment, aceste soluții reprezintă un aport însemnat adus de proiectare pentru îndeplinirea sarcinilor imediate din sectorul agricol.

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTAREA GRUPURILOR SOCIAL-SANITARE ALE ÎNTEPRINDERILOR INDUSTRIALE

Arh. I. MAHLER

Una dintre multiplele probleme de dotare a întreprinderilor industriale cu construcții sociale este crearea grupurilor social-sanitare cuprinzând vestiare, spălătoare, w.c.-uri, dușuri, puncte sanitare, încăperi pentru uscarea și desprăfuirea hainelor și diferite alte încăperi a căror existență este determinată de specificul producției.

Datorită costului ridicat al grupurilor social-sanitare, care necesită un număr mare de instalații, ele reprezintă un volum important din valoarea investițiilor unităților industriale. În unele ramuri ele reprezintă între 7—20% din valoarea totală a construcțiilor întreprinderii industriale.

Proiectarea anexelor social-sanitare — destinate a crea condiții sanitare și igienice optime pentru oamenii muncii — este determinată de specificul producției, de numărul de muncitori și de schimburi, de gruparea lor în cât mai strânsă legătură cu locul de muncă.

Este destul să analizăm amplasarea anexelor social-sanitare pe teritoriul întreprinderii pentru a ne putea da seama de variatele probleme ce se ridică; această amplasare trebuie să fie studiată în raport cu locul de muncă și cu circulația pe teritoriul uzinei pentru a se evita încrucișarea fluxurilor de materiale și materii prime cu drumul pe care trebuie să-l facă muncitorii spre și de la locul de muncă. Reducerea prețului de cost, prin justa încadrare în categoria sanitară corespunzătoare sectorului industrial respectiv, și alegerea sistemului constructiv constituie, de asemenea, probleme ce trebuie cât mai judicios rezolvate.

Dacă pentru o întreprindere industrială cu o singură construcție, amplasarea grupului social-sanitar spre calea de acces este o problemă relativ simplă, această problemă se complică în cazul întreprinderilor cu un număr mai mare de hale, fiecare având grupul sau grupurile sale social-sanitare.

Planul general al unei întreprinderi trebuie să rezolve concomitent fluxul oamenilor și al materialelor, definitivând amplasamentul grupurilor sociale în funcție de fluxul de producție al fiecărei hale și al întregului complex, de circulația materiilor prime și a fabricatelor, de specificul muncii, de numărul de muncitori.

O lipsă a proiectării este aceea că amplasarea grupurilor social-sanitare nu se face totdeauna la sarcina de proiectare, odată cu planul general. Amplasarea ulterioară, la proiectul tehnic, odată cu soluționarea obiectului respectiv, fără o preocupare legată de problemele de circulație (în ceea ce privește fluxul rațional între poartă — grupul social-sanitar și locul de muncă), poate duce la amplasamente greu accesibile, departe

de drumurile de acces, sau necesitând traversarea de linii de cale ferată interioare. Arhitectul trebuie să colaboreze cu inginerul tehnolog în stabilirea acestor amplasamente, nu să primească locul pe care acesta îl indică ca rămas disponibil în rezolvarea problemelor strict tehnologice.

De asemenea, tot în această fază trebuie determinată, pe bază de indici, mărimea grupului social-sanitar și distribuția diverselor anexe care folosesc întregii uzine.

O rezolvare judicioasă a grupurilor social-sanitare trebuie să urmărească:

amplasarea cea mai indicată, respectându-se condițiile impuse de «Normele sanitare pentru amplasarea și proiectarea întreprinderilor industriale» (H.C.M. nr. 2559/1953);

o distribuție interioară rațională și alegerea soluției celei mai economice, tinzându-se să se asigure muncitorilor un confort maxim în funcție de caracteristicile sanitare ale proceselor industriale, de numărul de oameni — bărbați și femei — și de numărul de schimburi.

Grupurile social-sanitare pot fi amplasate:

I. *Într-o clădire separată*, când oamenii sînt risipiți la locul de producție și duc o muncă care se petrece în exterior, fără a depăși o distanță de 100 m față de grupul social-sanitar. În această categorie intră întreprinderile cu depozite exterioare. Adoptarea acestei soluții la unele fabrici (ca, de exemplu, la fabrica «Electroputere» din Craiova), este nejustificată, întrucît obligă muncitorii să treacă din halele încălzite, prin exterior, spre grupul social-sanitar; acest lucru se întîmplă și la fabrica «Clement Gottwald» din București, unde grupul social-sanitar se află la distanța de 250 m față de unele hale.

II. *Într-o clădire separată legată de hala de producție printr-o paserelă încălzită*, la înălțimea primului sau chiar a celui de al doilea etaj, sau printr-o trecere subterană. Această soluție creează dificultăți în rezolvarea planului general, a rețelelor exterioare și aduce o scumpire a investiției.

III. *În corpul de producție* — soluție frecvent utilizată în trecut — grupul social-sanitar poate fi amplasat:

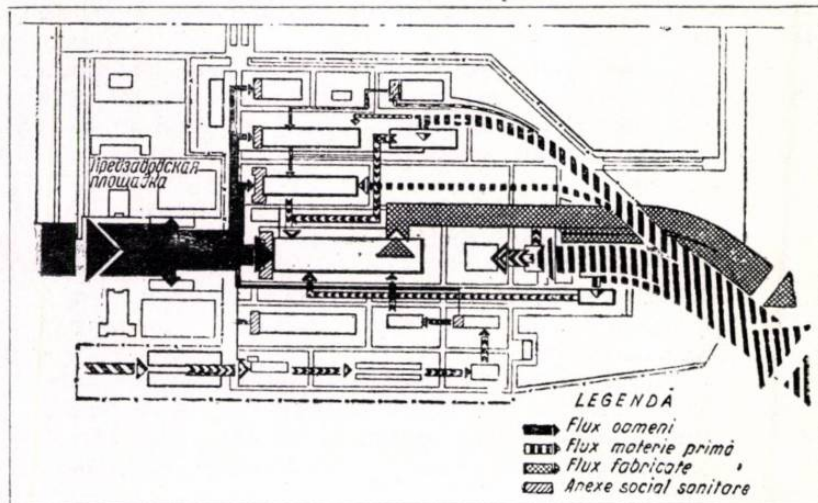
1. *În subsol*, cazul grupurilor de la uzinele «23 August» din București, care sînt însă aproape complet îngropate (30—50 cm afară din pămînt), cu accesul din hala de producție, dar cu dezvoltare exterioară halei. Normele impun în acest caz o ventilație mecanică.

2. *Într-o porțiune din clădirea de producție*; această soluție, adecvată pentru un număr mic de muncitori, nu justifică utilizarea unei suprafețe importante într-o construcție scumpă, cu deschideri și înălțimi mari, pentru deservirea unui număr mare de muncitori.

3. *Etajat*, utilizînd prin suprapunere unele spații de circulație, suprafețe productive care nu necesită înălțimi prea mari sau spațiul mort dintre două porțiuri rulante. Această soluție duce la o legătură directă cu diferitele secții, la o circulație mai comodă către și de la locul de muncă.

IV. *Într-o clădire anexă lipită de hala de producție*, amplasată la unul din capetele halei, avîndu-se în vedere să nu se împiedice posibilitatea de extindere a halei, sau pe una din fațadele laterale, fără însă a lua lumina și a împiedica ventilarea naturală a halei. Normele prevăd, de altfel, că nu se poate ocupa decît maximum 40% din perimetrul halei, în cazul halelor industriale cu degajări mari de căldură, umiditate sau gaze. Grupurile social-sanitare pot fi amplasate la parter sau la etaje, utilizîndu-se parterul pentru ateliere de producție anexe. Amplasarea grupului social-sanitar pe una din fațadele laterale ale halei prezintă avantajul scurtării drumurilor de la locul de muncă, în timp ce amplasarea frontală

Studiul fluxului în cadrul unei întreprinderi industriale

implică unele deplasări pe toată lungimea halei, fără a se traversa însă fluxul de fabricație. În cazul unor hale cu lungimi mari, pentru deservirea unui număr mare de muncitori se pot crea două sau mai multe clădiri anexe, evitându-se astfel deplasări prea mari, aglomerări de oameni și obținându-se o mai bună distribuție în raport cu gruparea numărului de oameni la locul de muncă.

Scoaterea grupului social-sanitar din hală prezintă avantajul adoptării unei soluții constructive mai simple, cu deschideri și înălțimi reduse, iar tratarea plastică diferită poate fi mai ușor rezolvată.

Odată cu alegerea soluției, în funcție de flux și de planul general, este necesar ca arhitectul, în colaborare cu tehnologul, să stabilească caracteristica sanitară a procesului de producție, încadrându-l într-una din cele patru grupe în care normele sanitare^{*)} încadrează procesele industriale, precizându-se regimul de lucru pe grupe de muncă și schimburi, în funcție de numărul de bărbați și femei. În general, în mod greșit, nu se ține seama de cei bolnavi, de cei aflați în concediu etc., calculându-se pentru efectivul total, în loc de a se considera numai pentru 90% din numărul de muncitori. Documentația sovietică arată că atunci când se consideră numai 90% din efectiv se obține o economie de 7% din investiția corespunzătoare.

Grupurile sociale prea mari sînt greoaie; considerăm că în medie capacitatea lor de deservire nu trebuie să depășească 150—200 de persoane de fiecare «unitate» de vestiare, spălătoare și dușuri.

Fluxul, pe cît posibil, trebuie să fie în sens unic, spălătoarele să nu fie în aceeași încăpere cu vestiarele, spre a se evita umezirea hainelor, dulapurile să fie perpendiculare pe frontul ferestrelor, dușurile să fie prevăzute cu încăpere de dezbrăcare, circulația să fie lesnicioasă.

Normele sanitare reglementează numărul de dulapuri, spălătoare, dușuri și încăperi anexe necesare în raport cu grupele proceselor industriale. Aceste grupe merg de la procese care produc simpla murdărire a mâinilor pînă la procedee de producție care necesită un regim sanitar special (produse alimentare și farmaceutice), stabilind de la un regim simplu de un dulap sau cuier și un spălător pentru 25 de persoane, pînă la două vestiare separate — unul pentru haine de stradă, altul pentru haine de lucru — cu trecerea obligatorie prin dușuri, cameră de manichiură etc.

În compunerea grupului social-sanitar, suprafața cea mai importantă este ocupată de grupul de vestiare. Pentru a realiza economii importante în suprafața ocupată de aceste anexe, normele sovietice preconizează ca pînă la 100 de persoane să se utilizeze vestiare cu dulapuri individuale, închise, iar pentru un număr mai mare de oameni, vestiare cu cuiere libere, care au un indice de ocupare cu 40% mai mic și avantajul unei ventilații mai bune a hainelor respective. Această formă de vestiare — similare cu garderobe — prezintă însă inconvenientul necesității unui personal de deservire, lipsind posibilitatea depozitării comode a încălțămintei, pachetelor, valorilor etc. În lucrarea sovietică «Proiectarea întreprinderilor industriale»^{**)} se arată că în cazul vestiarelor cu dulapuri în-

chise este necesar, pentru un număr de 150—200 de persoane, un garderobier și că diferența de personal necesar pentru vestiare deschise nu ar fi decît de 50% în plus.

În R.P. Ungară^{*)} au fost realizate vestiare cu cuiere libere, cu personal de deservire. Adoptarea acestui sistem nu a dat rezultate, producînd înghesuială în momentele de primire și predare, muncitorii fiind nevoiți să-și ia singuri hainele; de asemenea, contactul strîns între haine pe cuiere (la 15 cm unul de altul), nu oferă totdeauna prea bune condiții igienice.

La noi în țară nu au fost experimentate aceste vestiare cu cuiere libere, cu personal de deservire, de aceea în norme sînt indicate ca un mijloc de rezolvare economic, dar nu se impun.

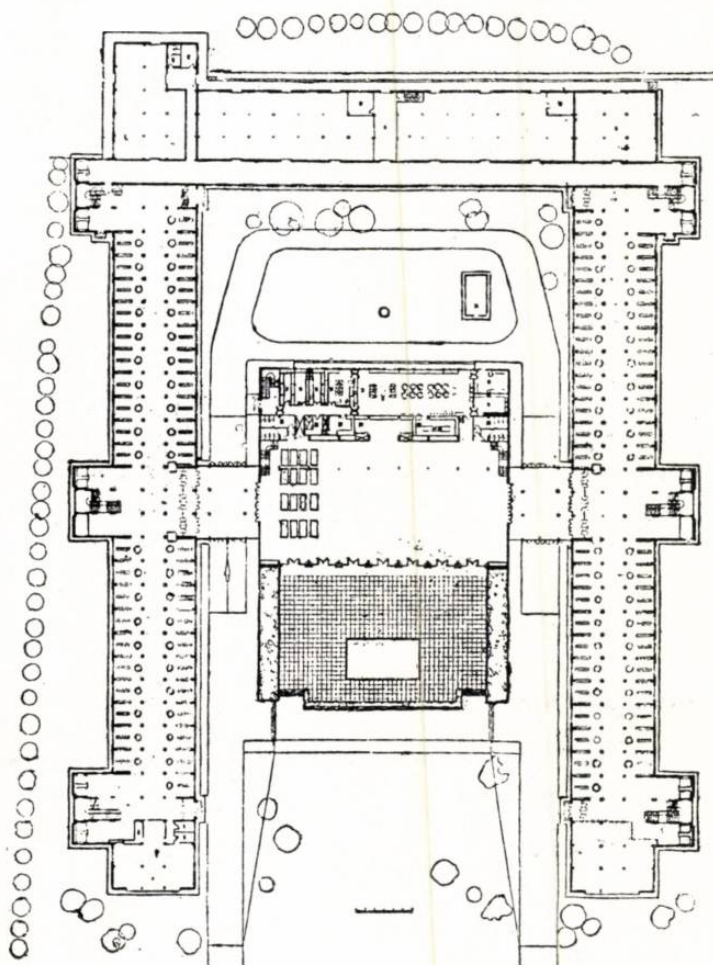
În special, industriile curate pot utiliza acest sistem foarte economic. În cazul fabricii de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej» din București, s-a ocupat întregul parter pentru vestiare cu dulapuri individuale. În practică, aceste vestiare s-au dovedit cu timpul, în bună parte, inutile, rămînînd neutilizate; suprafețe întregi din vestiare au fost atribuite altor scopuri. Un vestiar cu cuiere pentru fiecare etaj ar fi rezolvat mult mai corespunzător și mai economic problema.

În normele sovietice, indicele de ocupare pentru astfel de vestiare cu cuiere libere este de 0,16 m², mai ales că halatul de lucru poate purta numărul cuierului și rămîne în vestiar pe locul respectiv (în cazul cînd se lucrează într-un schimb). Normele sovietice indică 210 cuiere pe o suprafață corespunzătoare unei travei de 4,00 m și unei deschideri de 6,60 m + 2,40 m, luminată pe o singură parte, acestea fiind considerate ca deschiderea și traveea cele mai convenabile.

O soluție intermediară, utilizată în special în întreprinderile miniere, preconizează vestiare cu cuiere libere, în saci sau

^{*)} Arh. Benkő P., «Vestiarele și grupurile sanitare ale întreprinderilor industriale» din revista «Ipari Építészeti Szemle», nr. 11, 1954.

Fabrica de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej»
Plan parter

^{*)} Grupele proceselor industriale și caracteristicile lor sanitare prevăzute de «Normele sanitare pentru amplasarea și proiectarea întreprinderilor industriale»:

Grupa I. Procese industriale care se fac în condiții meteorologice normale, în absența gazelor nocive și a degajărilor de praf:
a. care nu produc murdărirea hainelor și a mâinilor;
b. care produc murdărirea mâinilor;
c. care produc murdărirea mâinilor și a corpului.

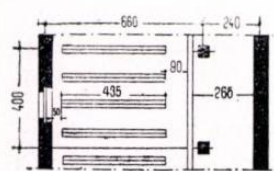
Grupa II. Procese industriale care decurg în condiții meteorologice nefavorabile sau în încăperi cu aer impurificat prin substanțe nocive sau în care se execută o muncă fizică încordată.

Grupa III. Procese de producție cu factori nocivi intensi.

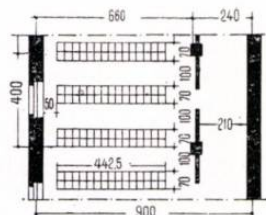
Grupa IV. Procese de producție care necesită un regim sanitar special pentru asigurarea calității producției.

Din Buletinul C.S.A.C., nr. 7/8, 1953, pag. 88.

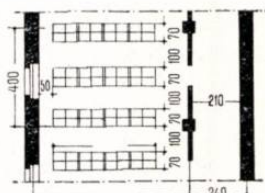
^{**)} Zaslav L. M., Zlatolinski N. V., Levinson E. A., Petrova G. T., Ufintsev N. G., Frenkel M. P., Proiectarea întreprinderilor industriale, București, E.S.A.C., 1954.

a.

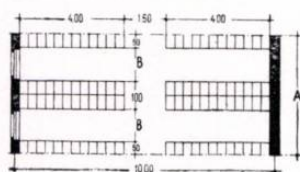
b.

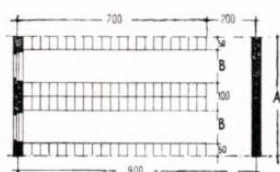
c.

«Celule» de vestiare sovietice:

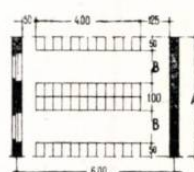
- vestiar cu cuiere libere de lemn, cu personal de deservire, cu 210 cuiere; deschidere de 4,00 m
Indice de cuier: 0,16 m²
- vestiar cu 65 dulapuri simple (30 cm × 35 cm)
Indice: 0,52 m² de persoană
- vestiar cu 36 dulapuri duble (50 cm × 35 cm)
Indice: 0,94 m² de persoană

a.

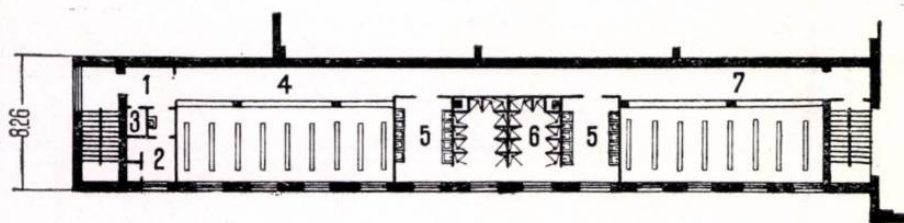
b.

c.

«Celule» de vestiare în baza normelor R. P. R. revizuite

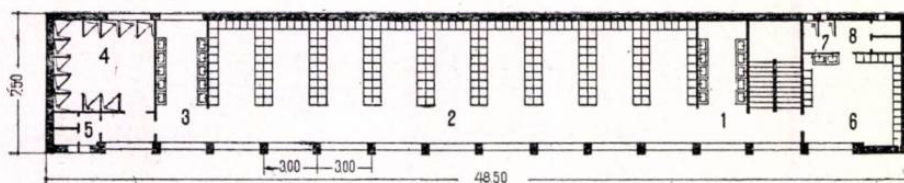
- vestiare cu dulapuri pentru munca în 2—3 schimburi
Traveea A = 4,00 m, 4,50 m și 5,00 m
Interval B = 1,00 m, 1,25 m și 1,50 m
Poate cuprinde: 96 dulapuri simple pentru grupele I/a și I/b; 64 dulapuri plus 64 jumătăți de dulap de muncitor pentru grupele I/c și II; câte 2 dulapuri de persoană pentru 48 muncitori pentru grupele III și IV, când nu sînt în încăperi separate
- vestiare cu dulapuri pentru munca în 2—3 schimburi
Traveea A = 4,00 m, 4,50 m și 5,00 m
Interval B = 1,00 m, 1,25 m și 1,50 m
Poate cuprinde: 84 dulapuri simple pentru grupele I/a și I/b; 56 dulapuri plus 56 jumătăți de dulap de muncitor pentru grupele I/c și II; câte 2 dulapuri de persoană pentru 42 muncitori pentru grupele III și IV, când nu sînt în încăperi separate
- vestiare cu dulapuri, pentru munca într-un schimb
Traveea A = 4,50 m și 5,00 m
Interval B = 1,25 m și 1,50 m
Poate cuprinde: 48 dulapuri simple pentru grupele de procese industriale I/a și I/b; 32 dulapuri plus 32 jumătăți de dulap de muncitor pentru grupele I/c și II; câte 2 dulapuri de persoană pentru 24 muncitori, pentru grupele III și IV, când nu sînt în încăperi separate

Grup social/sanitar cu cuiere și cu personal de deservire, separat pentru haine de stradă și de lucru — Plan etaj

Indice: 1,2 m² de persoană

- Hol — 2. W.C. — 3. Boxă — 4. Vestiare haine de stradă — 5. Spălătoare — 6. Dușuri — 7. Vestiare haine de lucru

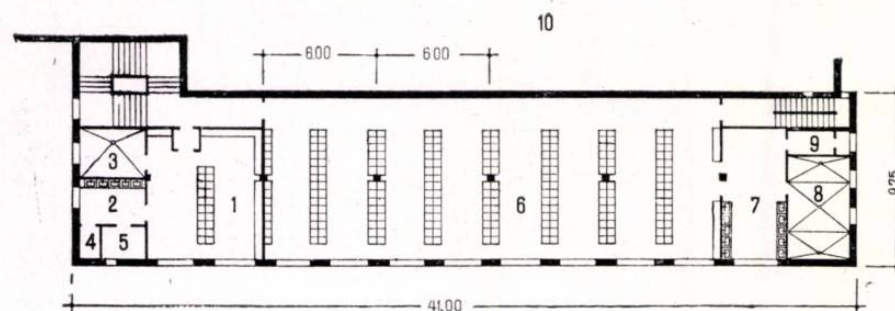
Cazangerie la fabrica «Mao Tze-dun» — București

Grup social/sanitar pentru 315 bărbați și 28 femei, prevăzut cu vestiare cu un singur dulap de persoană

Autor, arh. Z. Solomon (PROMET)

Indice: 1,03 m² de persoană

- și 3. Spălătoare bărbați — 2. Vestiar bărbați — 4. Dușuri — 5. W. C. — 6. Vestiar femei — 7. Dușuri — 8. W.C.

Atelier mecanic și de montaj la fabrica «Mao Tze-dun» — București

Grup social/sanitar, cu un dulap de persoană — Plan etaj

Autor, arh. Tr. Vlăduț (PROMET)

Indice: 1,2 m² de persoană

- Vestiar femei — 2. Spălătoare — 3. Dușuri — 4. W.C. — 5. Cameră odihnă — 6. Vestiar bărbați — 7. Spălătoare — 8. Dușuri — 9. W. C. — 10. Hala de fabricație